

MONITORUL OFICIAL AL ROMANIEI

ABONAMENTUL :

PE AN, TREI-DECI și ȘESE; ȘESE LUNI, 20 LEI
(ântăiū Ianuarie șiântăiū Iulie)

ANUNCIURILE :

LINIA DE TREI-DECI LITERE, DOUĂ-DECI BANI
(inserarea II-a și mai departe, 20 b.)

Prețul unei publicații judiciare,
până la cinci-șeci linii, cinci lei; ăra mai
mare de cinci-șeci linii, șeci lei

DIRECȚIUNEA :
strada Germană, curtea Șerban-Vodă
Scrisorile nefrancate se refușă

Inserțiū și reclame, 60 b. linia,
inserarea II-a și mai departe, 20 bani linia.
Anunciurile se primesc și cu anul

SUMAR

PARTEA OFICIALĂ. — Președenția consiliului ministrilor: Decret.

Ministerul de resbel: Decrete și rapôrte.

Ministerul de interne: Decret.

Ministerul afacerilor străine: Decret.

Ministerul de justiție: Decret.

Ministerul agriculturii, comerțului și lucrilor publice: Prescurtare de decret.

PARTEA NEOFICIALĂ. — Cronică. — Comunicat. — Depeși telegrafice. — Sumarul ședinței Senatului de la 27 Aprilie. — Continuarea ședinței Adunării deputațiilor de la 21 Martie și ședințele de la 22 și 23 Martie.

Anunciuri ministeriale, judiciare, administrative și particulare.

PARTEA OFICIALĂ

București, 29 Aprilie 1877.

PREȘEDENȚIA CONSILIULUI DE MINISTRI.

CAROL I.

Prin gracia lui Dumnezeu și voința națională, Domn al Românilor,

La toți de față și viitor, sănătate;

Corpurile Legiuitoare au votat și Noi sancționăm ce urmășă:

LEGE

Art. I. Guvernul este autorizat a hotărâ numărul, onorariile, diurnele și alte cheltueli cerute de înființarea și funcționarea comisarilor și alți agenți administratori, cari urmășă a se rândui, în conformitate cu convențiunile

încheiate cu guvernul imperial al Rusiei, în 4 Aprilie anul 1877.

Art. II. Acastă-și împuternicire se dă guvernului spre a înființa trei comisiuni, compusă din cinci membri fie care comisiune și cu menire de a supra-veghia aplicarea legii requisitiunilor pentru trebuințele armatei Române.

Guvernul, după necesitățile ce se vor ivi, va determina reședința acestor comisiuni.

Art. III. Pentru acoperirea cheltuelilor cerute de înființarea atât a comisarilor pe lângă oștirile Rosiane cât și a comisiunilor de supra-veghere a requisitiunilor, nu mai puțin și a altor cheltueli neprevădute și ocașionate prin faptul trecerii prin România a armatelor Rosiene, guvernul este autorizat a emite bonuri de tesaur până la suma de 500,000 lei, conform legii din 2 Maiu 1876.

Art. IV. La ceaântăiū sesiune, guvernul va justifica înaintea Corpurilor Legiuitoare întrebuițarea sumelor cheltuite în puterea acestei legi.

Acastă lege s'a votat de Adunarea deputațiilor, în ședința de la 22 Aprilie 1877, și s'a adoptat cu majoritate de șesse-șeci și cinci voturi, contra a șese.

Președinte, C. A. Rosetti.

(L. S. A. D.) Secretar, A. Visanti.

Acastă lege s'a votat de Senat, în ședința din 26 Aprilie 1877, și s'a adoptat cu majoritate de două-șeci și șese voturi, contra a șese.

Vice-președinte, D. Brătianu.

(L. S. S.) Secretar, N. Cămărășescu.

Promulgăm această lege și ordonăm ca să fie investită cu sigiliul Statului și publicată prin *Monitorul oficial*.

Data în București, la 29 Aprilie 1877.

(L. S. St.)

CAROL.

Președintele consiliului ministrilor, ministru de Stat la departamentul de interne și ad-interim la finance,

I. Cămpineanu.

I. C. Brătianu.

No. 998.

MINISTERUL DE RESBEL.

CAROL I,

Prin gracia lui Dumnezeu și voința națională, Domn al Românilor,

La toți de față și viitor, sănătate;

Asupra raportului ministrului nostru secretar de Stat la departamentul de resbel, sub No. 1,415;

Corpurile Legiuitoare au votat și Noi, în puterea art. 93 din Constituțiune,

Am sancționat și sancționăm;

LEGE.

Art. I. Se încuviințesă creditul extraordinar de lei 1,088,000, deschis D-lui ministru de resbel asupra eser-

cițiului 1877, prin decretul No. 809, de la 8 Aprilie 1877, pentru acoperirea cheltuelilor necesarii în luna Aprilie, cu ocazia mobilisării trupelor.

Art. II. Acest credit se va acoperi prin uă nouă emisiune de bonuri de tesaur, conform legii de la 2 Maiu 1876.

Acastă lege s'a votat de Adunarea deputațiilor în ședința de la 18 Aprilie 1877, și s'a adoptat cu majoritate de 57 voturi, contra a 9.

Vice-președinte, **Colonel D. Leca.**

(L. S. A. D.) Secretar, **I. Carabafescu.**

Acastă lege s'a votat de Senat, în ședința de la 21 Aprilie, anul 1877, și s'a adoptat cu majoritate de 28 voturi, contra a 3.

Vice-președinte, **D. Brătianu.**

(L. S. S.) Secretar, **N. Cămărășescu.**

Promulgăm această lege și ordonăm ca ea să fie investită cu sigiliul Statului și publicată prin *Monitorul oficial*, conform art. 115 din Constituțiune.

Dată în București, la 27 Aprilie 1877.

(L. S. St.)

CAROL.

Ministru secretar de Stat ad-interim la departamentul de finace, **I. C. Brătianu.**

Ministru secretar de Stat la departamentul de resbel, **General de brigadă Cernat.**

Ministru secretar de Stat la departamentul justiției,

I. Câmpineanu.

No. 953.

Raportul D-lui ministru de resbel către M. Sa Domnitorul.

Prea Înălțate Dómne,

Am onóre a supune la Înalta sancțiune a Măriei Vóstre legea votată de Corpurile Legiuitoare prin care încuviințesă creditul extraordinar de lei 1,088,000, deschis acestui minister asupra exercițiului 1877, prin decretul No. 809, de la 8 Aprilie 1877, pentru acoperirea cheltuelilor necesare în luna Aprilie, cu ocazia mobilisării trupelor, rugând pe Înălțimea Vóstră a sub-scri alăturatul proiect de decret pentru promulgarea legii.

Sunt, cu cel mai profund respect,

Prea Înălțate Dómne,

Al Măriei-Vóstre,

Prea plecat și supus servitor,

Ministru secretar de Stat la departamentul de resbel,

General de brigadă Cernat.

No. 1,415.

1877, Aprilie 24.

CAROL I.

Prin gracia lui Dumnezeu și voința națională, Domn al Românilor,

La toți de față și viitori, sănătate;

Având în vedere aprobarea consiliului de miniștri din 25 ale curente;

Asupra raportului ministrului nostru secretar de Stat al departamentul de resbel, sub No. 1,424,

Am decretat și decretăm:

REGULAMENT

ASUPRA REQUISITIILOR MILITARE.

TITLUL I.

Dreptul de requisitiune și obiectele de requisitionat.

CAPITOLUL I.

Dispoziții generale.

Art. 1. În timpul când armata va fi mobilisată în total sau în parte, locuitorii sunt datorți a da prestațiuni în natură necesarie, pentru a complecta aprovizionamentele armatei.

Art. 2. Prestațiunile d'au drept la despăgubire echivalentă cu valoarea lor, afară de casurile speciale arătate la art. 8 al acestui regulament.

Art. 3. Autoritatea militară are dreptul a face requisitiile, ele sunt formulate în scris în modul specificat mai jos.

Nimeni nu pôte fi silit a da un obiect dacă nu'l posedă în momentul cererei.

Art. 4. Orice requisitiune ne regulată implică responsabilitatea pecuniară a celui ce o ordonă, fără prejudiciul dispozițiilor articolului 57.

CAPITOLUL II.

Despre prestațiunile de requisitionat.

Art. 5. Cele mai indispensabile furnituri, supuse requisitiunii sunt:

a). Cuartiruirea la locuitorii a ómenilor, cailor și celor alte animale în localurile disponibile, precum și clădirile trebuincioase pentru personalul și materialul serviciurilor de orice natură aparținând armatei.

b). Alimentele de hrană pentru oficiali și soldați.

c). Încălditul pentru armată, furagiul pentru cai și alte animale, paele de așternut pentru trupele bivouacate sau cantonate.

d). Morile și cuptóarele.

e). Hamurile și trásurile de transport de orice natură din preună cu personalul.

f). Animalele de tot felul trebuincioase

atât transportului cât și alimentațiunii trupelor.

g). Căile ferate coprindeând atât materialul de tot felul, cât și personalul și clădirile ce' aparțin.

h). Materialul, secele, instrumentele, mașinele și aparatele pentru construcția sau reparația căilor de comunicațiune și în general pentru esecutarea orí cária lucrării militare.

i). Căláuzele, conductorii precum și ómenii trebuincioși pentru tóte lucrările ce diferitele serviciuri ale armatei au a esecuta.

j). Îngrijirea bolnavilor sau a răniților pe la locuitorii.

k). Bastimentele sau înbarcările ce se găsesc pe râuri, gârle, lacuri și canale.

l). Efectele de îmbrăcăminte, echipament, campament, harnașament, armătură și de culcat, medicamentele și miqlócele de pansament.

m). Tóte cele-alte obiecte și serviciuri a căror întrebuintare ar fi neapărată interesului armatei.

Art. 6. Prestațiunile prevădute la paragrafele a, b, și c din articolul precedent sunt singure care pot fi requisitionate în timpul concentrării, pentru esecutiunii, manevre sau pentru restabilirea ordinei în vr'o localitate.

În casurile prevădute de precedentul alineat requisitiunile sunt locale și nu se vor face de cât numai atunci când administrațiunea resbelului va simți necesitatea, în interesul armatei, de a recurge la măsurile excepționale ale requisitiunii din cauza anevoinței de a pre-înimpina trebuințele armatei după regulile ordinare.

Art. 7. Requisitiunile relative la întrebuintarea stabilimentelor industriale pentru trebuințele arătate la articolul precedent și în cas de resbel, nu pot fi făcute de cât după un ordin special al ministrului de resbel sau al comandantului armatei.

Art. 8. Requisitiunile prevădute la paragraful a al articolului 5 din reglementul de față nu dau drept la nicei uă indemnitate atât în timp de pace cât și de resbel.

TITLUL II.

Despre esecutarea requisitiunilor.

CAPITOLUL III.

Despre requisitiile relative la hrană, îmbrăcăminte, la echipament, la medicamente și altele.

Art. 9. Ministerul de resbel hotărăsca epoca când încep requisitiunile pe uă parte sau pe tot teritoriul țerei.

Decisiune această este comunicată comandantului armatei, pentru a da ordinele cuvenite corpurilor de sub comanda sa.

Art. 10. De la epoca determinată pentru requisitie încetăse alocatiile în bani, pentru furniturile ce se vor da în natură.

Art. 11. Pentru esecutarea requisitiilor, ministerul de resbel numește comisiuni mixte, pe la localitățile unde ar găsi de trebuință spre a se face aprovizionările necesare armatei.

Art. 12. Comisiile sunt compuse de prefectul districtului, de un delegat al ministerului de resbel, de primarul comunei și de un membru al comitetului permanent.

Art. 13. Ministerul de resbel fixă cantitatea și natura furniturilor, ce trebuie a se requisitiona de comisiile, în fie-care district având în considerație resursele locale.

Art. 14. Președintele comisiei, în urma acestei autorizări și în înțelegere cu ceilalți membrii, face repartitie asupra comunelor din district și dă ordin primarilor comunelor despre prestațiunile ce au a da locuitorii.

Art. 15. Primarul, după primirea ordinului, asistat, afară de cazul de forță majoră, de către două din locuitorii cei mai impuși din comună, face repartitia între locuitorii a prestațiunilor cerute și între contribuabili, chiar când aceștia nu locuiesc în comună.

În nici un caz repartitia nu va covârși maximul de a treia parte din produsele proprietarului moșiei arendașului sau oricărui locuitor din comună.

Primarii vor da fie-cărui locuitor o chitanță pentru prestațiile predate, spre a le servi la despăgubire.

Chitanța va fi tăiată din un registru cu matecă după modelul No. 2 bis.

Art. 16. Tote furniturile sunt adunate prin mijloacele primăriei și date în primirea comisiei la punctul unde se face aprovizionarea.

Art. 17. Primarul, dacă găsește de trebuință, poate, în socotela comunei, să aprovizioneze prestațiunile cerute, pe compta resurselor generale ale budgetului comunal.

În nici un caz primarul nu va putea cuprinde în repartitie stabilimentele religioase sau ospitaliere și nici un obiect sau clădire aparținând companiilor drumurilor de fer ce servă la exploatarea.

Art. 18. Pentru primirea furniturilor, comisia va dresa un proces-verbal format după modelul No. 3, pe care îl va da primarului comunei sau delegatului său, împreună cu un tablou făcut după modelul No. 4, pentru prestațiile primite. Atât procesul-verbal cât și tabloul se vor transcrie într'un registru care se va păstra la primăria de la reședința districtului. Ministerul de resbel se va trimite o expediție a procesului și a tabloului citat.

Art. 19. Pentru înmagazinarea, conservarea și distribuția la armată a prestațiilor aprovizionate, comisiile vor avea per-

sonalul militar necesar, ținând compturi conform reglementului special al materiilor.

Art. 20. Corpurile de trupă sunt autorizate a face requisitie numai în casurile următoare:

1). Pentru trăsurile de transport necesare în timpul marșului, după ordine speciale a ministerului de resbel prin care se autorisă numărul trăsurilor pentru fie-care corp.

2). Pentru cuartiruirea trupelor și ocuparea localurilor necesare conform reglementului special al cuartiruirilor trupelor.

3). Pae de așternut și lemne de foc.

4). Bastimentele sau îmbarcările ce se găsește pe râuri, gârle și canale.

Art. 21. Requisitiile de natura celor arătate în articolul precedent, se esecut de primarii în urma unui ordin dat de comandantul trupelor de armată, conform model No. 1.

Art. 22. Când corpurile de trupă călătoresc separat, atunci ordinul de requisitie se subscrie de șefii de corpuri.

Art. 23. Pentru prestațiile primite, corpurile dau primarilor bonuri după modelul No. 2 tăiate din condica cu matecă.

Art. 24. Esecutarea requisitiilor de primar se face conform art. 15 din acest reglement.

Art. 25. Corpurile n'au nici un amestec în esecutarea requisitiilor, cu toate acestea dau concursul ce s'ar cere de primarii.

CAPITOLUL IV.

Despre requisitiile relative la cai și trăsuri.

Art. 26. În toți anii se va face recensământul cailor și epelor, de la vârsta de la 6 ani în sus, de la 1 la 20 Ianuarie, în fie-care comună de o comisiune compusă din primar, două membrii ai consiliului comunal și două locuitorii din cei mai impuși. Vârsta unui cal sau epă, se socotese de la 1 Ianuarie al anului născerii.

Art. 27. În fie-care an și la epocile ce se vor fixa, comisiuni mixte numite în fie-care județ de ministerul de resbel, procedesă pe cât se va putea în fie-care comună, în prezența primarului la inspectia și la clasarea cailor și epelor trecute în recensământ, precum și acelea ce s'ar găsi ne înscrise și care ar întruni condițiunile necesare pentru serviciu.

Art. 28. Animalele recunoscute proprii pentru verii unul din serviciile armatei, sunt clasate după categoriile stabilite în budget, după prețul hotărât pentru cumpărarea anuală a remonților.

Comisia procedă în urmă la tragerea la sorți între animalele de diferite categorii.

Art. 29. Sunt scutiți de requisitiune în cas de mobilizare și nu sunt trecuți pe lista de clasare pe categorii:

1. Caili destinați în serviciul capului Statului.

2. Caili funcționarilor ce sunt datorii să aibă pentru serviciul Statului.

3. Armăsarii aprobați sau autorizați pentru reproducțiune.

4. Epele care sunt constatate pline, sau care au mânji.

5. Caili și epele care nu au încă vârsta de 6 ani.

6. Caili administrației poștelor sau aceia care îi întreține pentru serviciul său, prin contracte particulare.

7. Caili trebuincioși pentru a asigura serviciul tuturilor transporturilor necesarii în timp de resbel, mai cu seamă aceia al drumurilor de fer.

Art. 30. Un tablou certificat de președintele comisiei mixte și de primar care să arate semnalimentele cailor clasati, No. r. sorților precum și numele proprietarilor lor este trimis comandantului escadronului de călărași din județ.

Uă copie după acest tablou rămăne depusă la primărie până la clasamentul viitor.

Art. 31. Contingentul animalelor de furnizat în cas de mobilizare, din fie-care județ pentru a completa efectivele cailor de trupă prin trecerea după picior de pace pe acela de resbel, este fixat pe județe de ministerul de resbel, ținând socotela pentru fie-care categorie de resursele constatate de comisiunile mixte la inspectia anuală precum și de rezultatul posibil al mutațiilor sau al perderilor de prevădut.

Acest contingent este împărțit de către prefect pe plăși și comune după resursele fie-căria categoriilor.

Această repartitie se notifică numai în cas de mobilizare.

Art. 32. Când mobilizarea este ordonată, comunele sunt datorice de a furnisa caii requisitionați în virtutea articolelor precedente și d'au trimite la capitala județului la data fixată de autoritatea militară.

Pentru acest sfârșit primarii, după primirea ordinului de mobilizare, anunță pe locuitorii ca toate animalele clasate și prezente în comună precum și acelea cari au fost introduse de la cea din urmă clasare și care nu sunt coprinse în casurile de scutire, trebuie a fi aduse înaintea comisiei instituite prin art. 27 care este îndată convocată de primar.

Comisiunile examinează din nou, caili și cele-alte animale de requisitionat, după ultimul tablou de clasare dresat de comisiunea mixtă, eliminăză provisoriu pe acelea cari nu mai îndeplinesc condițiunile cerute, înscrise la finele tabloului, pe cele din nou aduse, trăgând mai întâi la sorți între aceste animale decât numărul lor pe categorii ar trece peste dece.

Toți caili precum și cele-alte animale clasate și alese de comisiune pentru a fi predate armatei, se vor trimite prin îngrijirea primăriei la reședința județului la a.

dresa primăriei spre a se primi de comisiunea militară prevădută la art. 33 al regulamentului de faciă.

La numărul fixat de ministerul de resbel prin repartitie, se va adăoga încă 10 cai la sută din aceia care urmăză pe lista de tragere la sorți, spre a putea comisiunea militară din fie-care județ, după esaminarea cailor trâmisi de fie-care comună, să elimineze pe aceia cari nu ar mai fi bunți de serviciu. Caii recunoscuți ne apti de serviciu se vor lua înapoi de comune.

Caii și cele alte animale eliminatee provisoriu de comisiunea comunală ca ne mai fiind bunți de serviciu, decât numărul sortului 'i-ar fi destinat armatei, se vor trâmite în același timp cu cei-alți comisiunei militare care singură va putea pronuncia definitiva lor escludere.

Art. 33. Uă comisiune militară se va nimi de către ministru de resbel la reședința fie-cărui district și va avea drept misiune de a esamina caii aduși de comune și a'i trâmite pe la corpurile ce se vor destina.

Art. 34. Comisiunea militară citată la art. precedent se va compune: din prefectul districtului, din primarul comunei, de reședință, din unul sau trei oficiari luati din corpurile călări.

Un veterinar va însoți comisia în lucrările sale.

Art. 35. Proprietarul unui animal coprins în contingentul de furnisat de fie-care comună, are dreptul de a cere comisiunei militare înlocuirea aceluși animal cu un altul ne coprins în acel contingent, dără aparținind aceleași categorii și îndeplinind condițiunile cerute pentru serviciu.

Art. 36. Comisia militară va constata numărul cailor bunți de serviciu pentru fie-care corp.

Se vor serie caii aleși într'un tablou model No. 3 și se va trâmite corpului împreună cu caii.

Pe măsură ce se termină alegerea cailor pentru un corp în fie-care și, comisia încheie un tablou după modelul arătat.

Un proces verbal al comisiei după modelul No. 4 va însoți tabloul.

Uă expediție a procesului și a tabloului sunt trâmise ministerului de resbel.

Art. 37. Procesul-verbal și tabloul vor fi scrise într'un registru ce se va păstra la primăria de la reședința districtului, după care se dă de primar uă declarație fie-cărui proprietar de numărul cailor, semnele lor, talia, etc. arătate în tablou, care s'au luat de comisie spre a le servi de act la despăgubire.

Art. 38. Afară de caii cari pot fi luati din comune în virtutea legii, autoritatea militară are dreptul de a requisitiona trăsuri și atelagiuri spre a asigura mijlocele de transport în cas de mobilizare a armatei.

Aceste mijloce de transport coprinde: trăsuri trase cu boi sau cai, având hamurile în bună stare.

Caii pentru atelagiuri sunt coprinși prin deducerea din contingentul rēdicat în virtutea legii.

Art. 39. Rencensământul și clasarea trásurilor precum și requisitionarea și trâmterea lor la corpurile se vor face conform celor prevădute la art. 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34 și 36 din regulamentul de faciă.

Condițiunile ce trebuie să îndeplinească trásurile pentru a fi luate în serviciul militar se vor prescri de ministerul de resbel prin decisiunea ministerială.

Pentru constituirea atelagiurilor, tragerea la sorți se face între caii de tras clasati de comisiunea mixtă prevădută la art. 27.

Hamurile sunt furnisate de proprietarii cailor, în starea în care se află. Se pōte requisitiona și trásuri fără atelagiuri.

Art. 40. Sunt scutiți de requisitionare, în cas de mobilizare; trásurile afectate pentru serviciul poștelor, acelea cari aparțin companiilor drumurilor de fer și servind la esplotare, precum și acelea cari sunt special afectate pentru transportul persoanelor.

Aceste trăsuri nu sunt trecute pe starea de recensământ.

Art. 41. Estimația trásurilor și hamurilor se va face de comisiunea mixtă prevădută la art. 27. Preciurile ce va fixa vor fi obligatorii.

Aceste trăsuri care nu vor întruni în momentul requisitionării aceleași condițiuni ca în momentul estimației, se vor prețui a doua oră de comisiunea militară prevădută la art. 33.

Prețul ce se va plăti va fi acel fixat de această din urmă comisiune. În cas de contestare se va recurge la comitetul permanent care decide fără apel.

Art. 42. Requisitionarea trásurilor înhămate, făcēnduse în scopul de a complecta mijlocele de transport ale armatei, sunt plătite, și vor aparține administrației resbelului.

Art. 43. Pentru convoiurile auxiliare și temporari trebuincioși armatei, atât în timp de resbel cât și în timp de pace, în cas de mobilizare sau concentrare a armatei sau a uă parte din armată, în marșuri și chiar de schimbări de garnizōnă a trupelor, trásurile trase cu boi sau cai se vor lua din comunele cele mai apropiate și nu mai mult de cât pentru 24 ore. Prețul de chirie se va fixa pe kilometru de către comisiunea prevădută la articolul 50, uădată cu tarifele generale.

Requisitionările pentru acest sfirșit se vor adresa primarilor, conform celor arătate la titlul II.

Art. 44. Trásurile și animalele clasate cari nu vor fi fost luate, precum și tōte acelea cari nu au fost clasate, pot fi requi-

sitionate conform regulamentului de faciă.

CAPITOLUL V.

Despre requisitionele relative la căile ferate

Art. 45. În casurile prevădute de art. 1 al regulamentului de faciă și numai pentru casul de resbel, companiile cailor ferate sunt datore a pune la dispoziția ministerului de resbel tōte resursele în personal și în material de care el va avea trebuință pentru a asigura transporturile militare.

Personalul și materialul ast-fel requisitionat pōte fi întrebuintat pe tōte liniile fără a se ține socotēlă de linia din care face parte atât în întru cât și afară de baza de operațiune.

Art. 46. Autoritatea militară pōte asemenea să ia de la companii, prin requisition și pe prețul cu cari au fost plătite, combustibile, materiile grase și alte obiecte cari ar fi trebuincioși pentru serviciul cailor ferate în campanie.

Art. 47. Dependințele gărilor și ale cailor coprindeudu-se birourile și firurile telegrafice ale companiilor cari pot fi trebuincioși administrației resbelului, se pune asemenea, prin requisition la dispoziția autorității militare.

Requisitionările vor fi adresate de către autoritatea militară șefilor de gare.

Art. 48. Requisitionările prevădute la articolele precedente se vor esecuta după formele arătate în regulamentul special al transporturilor cu calea ferată.

Art. 49. Comunele nu pot coprinde în repartitionarea prestațiunilor ce sunt requisitionate d'a furnisa, nici un obiect aparținēnd companiilor drumurilor de fer.

TITLUL III.

Despre regularea indemnitațiilor.

CAPITOLUL VI.

Regularea indemnitațiilor pentru prestațiunile requisitionate.

Art. 50. Administrația militară plătesce conform legii comptabilității, prestațiunile primite în interesul armatei după prețul fixat prin tarifele de comisiuni mixte prevădute de lege.

Art. 51. Prestațiunile al căror preț nu s'au stabilit de comisiunea mixtă, prin tarifa generală, alăturată conform articolului precedent, se vor estima în momentul requisitionării de către comitetul permanent al județului.

Decât ver-un obiect, din cauză de imposibilitate nu s'ar putea estima nici în momentul requisitionării, el se va estima în urmă cel mult în termen de uă lună de la requisitionarea lui.

În casurile prevădute în prezentul articol, estimațiunea se va face luându-se drept normă prețul mediu ce a avut acea

prestațiune în trei ani consecutivi d'ina-
inte și în aceeași lună în care ar avea loc
requisițiunea.

Art. 52. Primarul comunei trimite in-
tendenței militare al divisiunii unde s'a fă-
cut requisitiia împreună cu toate bonurile
date de corpuri pentru requisitiile făcute
de ele.

Eră pentru requisitiile făcute prin co-
misiile prevădute la art. 11 și 33, se va
înainta intendenței pe lângă ordinele de
requisitiie tablourile citate la art. 18 și 36
din acest regulament.

Intendența liberă un mandat primaru-
lui care se va plăti la casieria județului
sau a armatei cel mult în termen de trei
luni.

Primarul îndată ce a primit banii și im-
parte fie căruia după furniturile ce a dat.

Art. 53. În timp de pace, prestațiunile
prevădute la art. 43, se vor plăti în bani,
și îndată ce transportul s'a efectuat de că-
tre corpuri și serviciuri.

CAPITOLUL VII.

Dispoziții penale.

Art. 54. Când prestațiunile nu sunt fur-
nizate la timp de către autoritatea comu-

nală, conform ordinului de la art. 14 și
21, și decât această întârziere provine din
rea voință sau din neglijența primăriei,
autoritatea militară, prin agenții săi, face
de oficiu repartitia între locuitorii.

În acest caz sunt chemați să asiste la
executarea requisitiiei cinci locuitori din
cei mai fruntași.

Autoritatea militară este încă autorisa-
tă a executa însuși requisitiia, atunci când
primăria ar fi prea departe de localitatea
unde se cere a se da prestațiunile și nu ar fi
timp a se face primăriei notificarea pres-
crisă la art. 21.

Art. 55. Când întârzierea executării re-
quisitiiei provine din rea voință a autori-
tății comunale sau a locuitorilor, complec-
tarea prestațiunilor este făcută la trebuin-
ță prin forță.

Pentru prestațiunile adunate de către
autoritatea militară fără concursul primă-
riei, corpurile dau recipisa fie căruia pro-
prietar, de la care au primit furniturile.

Art. 56. Primarii și locuitorii, din cau-
sa cărora s'ar fi provocat întârziere și im-
pedicare la executarea requisitiunilor, sunt
supuși amendelor, conform art. 39, 40, 41
și 42 din lege.

Art. 57. Ori-ce militar sau membru din

comisiunea de requisitiune, abuzază de
puterea ce i este acordată, sau care refuză
de a da chitanța de cantitățile furnizate,
sunt pedepsiți, conform legii.

Ori-ce militar care face requisitiuni fă-
ră să fi avut calitate, este pedepsit, decât
requisitiunile s'a făcut fără violență, con-
form cu cele prescise din aliniatul 5 al
art. 241 din codul de justiție.

Decât însă requisitiunile sunt făcute cu
violență, fără a justifica motivul arătat la
art. 54, el este pedepsit conform cu cele
prescise de art. 243 din același cod.

Toate acestea, fără prejudiciul restitui-
rei obiectelor la care el poate fi condamnat.

Art. 58. Toate dispozițiunile anterioare
contrarii regulamentului de față, sunt și
rămân desființate.

Art. 59 și ultimul. Ministru Nostru
secretar de Stat la departamentul de
resbel este însărcinat cu executarea
acestui decret.

Dat în București, la 27 Aprilie
1877. CAROL.

Ministru secretar de Stat
la departamentul de resbel,

General de brigadă Cernat. No. 954

Armata .....

Corp de armată .....

Divisia .....

ESPLICAȚIA NOTELOR

- 1) Se citează legea sau decretul privitor asu-
pra requisitiilor.
- 2) Numele comunei și districtului.
- 3) Înseamnă divisia, brigada, quartierul ge-
neral, sau corpul de trupe pentru care se face.
- 4) Se arată cu amănuntul furniturile cerute
și care se exprimă în măsuri decimale.
- 5) Locul unde se va preda furnitura arătân-
du-se tot-d'o-dată decât trebuie să fie încărcate
pe trăsuri în cas de transport.
- 6) Data la care trebuie să se facă predarea.
- 7) Comptabilul subsistențelor sau oficerul de
aprovisionare.
- 8) Comuna trebuie să producă pentru sprijin-
ul creanței un extract autentic după tarifa de
taxe comunale.
- 9) Cu bună înțelegere sau prin expertisă.
- 10) Legea sau decretul de la .....
- 11) Gradul sau calitatea ordonatorului re-
quisitiiei, semnătura citează și sigiliul.

ORDIN DE REQUISITIUNE

In virtutea ¹⁾ .....

asupra requisitiilor, ...

comuna ²⁾ ..... districtul .....

este îndatorată a furniza pentru trebuințele ³⁾ .....

⁴⁾ .....

Furniturile vor fi predate ⁵⁾ .....

La ⁶⁾ ..... în dispoziția ⁷⁾ .....

care va da recipisa de requisitiie.

Preciurile rambursării vor fi fixate conform tarifei requisitiunilor locale,
taxe comunale, decât trebuie, se va adăoga ⁸⁾ .....

In lipsă de tarifă, rambursarea se va fixa prin acest ordin după ⁹⁾ .....

la precii de .....

Comuna este responsabilă despre execuțiunea requisitiiei. In cas de neexecutare sau
de întârziere, se va proceda prin requisitiie cu forța, atrăgând penalitățile pre-
vădute prin articole ..... din ¹⁰⁾ .....

La ..... la 187

Sub-scrierea ¹¹⁾ .....

D-lui Primar al comunei .....

NOTA. — Ordinul de requisitiie nu poate servi la plată, decât nu se va justifica primirea furniturilor.

„ „ „ a furajelor nu trebuie să cuprindă hrana sau lemne, pentru care urmese a se forma separate.

<p>Model No. 2.</p> <p>Nr. . . . . <i>Corpul</i> . . . . .</p> <p>Comuna . . . . . <i>Divisia</i> . . . . .</p> <p>Districtul . . . . .</p> <table border="1" style="width:100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th style="width:80%;"></th> <th style="width:20%;">Nr. de rații</th> </tr> <tr><td>Pâine. . . . .</td><td></td></tr> <tr><td>Carne. . . . .</td><td></td></tr> <tr><td>Vin. . . . .</td><td></td></tr> <tr><td>Orez . . . . .</td><td></td></tr> <tr><td>Rachiū . . . . .</td><td></td></tr> <tr><td>Cartofl. . . . .</td><td></td></tr> <tr><td>Sare . . . . .</td><td></td></tr> <tr><td>Cépnă. . . . .</td><td></td></tr> <tr><td>Fén. . . . .</td><td></td></tr> <tr><td>O z sau Ovéz . . . . .</td><td></td></tr> <tr><td>Paé. . . . .</td><td></td></tr> <tr><td>Lemne . . . . .</td><td></td></tr> <tr><td>Dile de trăsuri cu . . . . . trăgători . . . . .</td><td></td></tr> </table> <p>Dat la . . . . . 187 . . . . .</p> <p>(Sub-scrierea primarului)</p>		Nr. de rații	Pâine.		Carne.		Vin.		Orez		Rachiū		Cartofl.		Sare		Cépnă.		Fén.		O z sau Ovéz		Paé.		Lemne		Dile de trăsuri cu . . . . . trăgători		<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">BON DE REQUISITIE</p>	<p>Model Nr. 2.</p> <p>Art. 23 din regulament.</p> <p>Nr. . . . .</p> <p style="text-align: center;">BON DE REQUISITIE (¹)</p> <p>. . . . . <i>Corp</i> . . . . .</p> <p>. . . . . <i>Divisie</i> . . . . .</p> <p>Comuna . . . . . Districtul . . . . .</p> <p>Serviciul (²)</p> <table border="1" style="width:100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th style="width:33%;">Felul furniturii</th> <th style="width:33%;">Cantități predate (în toate literile(³))</th> <th style="width:34%;">Nr. rațiilor pentru memorie</th> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: center;">Bon pentru furniturile detaliate aci după ordinul de requisitie No. . . . .</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: center;">La . . . . . la . . . . . 187 . . . . .</td> </tr> </table> <p style="text-align: center;">Sub-scrierea (⁴)</p>	Felul furniturii	Cantități predate (în toate literile(³))	Nr. rațiilor pentru memorie	Bon pentru furniturile detaliate aci după ordinul de requisitie No.			La . . . . . la 187		
	Nr. de rații																																						
Pâine.																																							
Carne.																																							
Vin.																																							
Orez																																							
Rachiū																																							
Cartofl.																																							
Sare																																							
Cépnă.																																							
Fén.																																							
O z sau Ovéz																																							
Paé.																																							
Lemne																																							
Dile de trăsuri cu . . . . . trăgători																																							
Felul furniturii	Cantități predate (în toate literile(³))	Nr. rațiilor pentru memorie																																					
Bon pentru furniturile detaliate aci după ordinul de requisitie No.																																							
La . . . . . la 187																																							

EXPLICATIA NOTELOR: 1) Se va însemna corpul pentru care se face 2) Hranei, furagiului sau încălzitului, bonurile făcându-se deosebite pentru serviciu 3) Cantitățile se exprim în numere decimale, chiar în țară străină. 4) Oficerul de aprovizionare sau comptabilul subsistențelor sau comandantul.

INSTRUCȚIE

Bonul de requisitie, după ce s'a încărcat de comptabilul subsistențelor, servă și ca titlu de imputația asupra părților primitoare. Bonurile de requisitie sunt reunite în caete sub formă de registre, intendența liberă celor în drept registrele sub luare de chitanțe, dupe care în urmă cere compt de întrebuițarea acestor registre. În chitanță se arată numărul fișelor unui registru.

INSTRUCȚIE

Bonul de requisitie, după ce s'a încărcat de comptabilul sub-sistențelor, servă și ca titlu de imputația asupra părților primitoare. Bonurile de requisitie sunt reunite în caete sub formă de registre, intendența liberă celor în drept registrele sub luare de chitanțe, după care în urmă cere compt de întrebuițarea acestor registre. În chitanță se arată numărul fișelor unui registru.

<p>Model No. 2. bis.</p> <p>Nr. (¹) . . . . . <i>Corpul</i> . . . . .</p> <p>Comuna . . . . . <i>Divisia</i> . . . . .</p> <p>Districtul . . . . .</p> <p>D. (²) . . . . . a predat</p> <table border="1" style="width:100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th rowspan="2" style="width:30%;">Quantit. predate</th> <th colspan="2">Prețul în bani</th> </tr> <tr> <th style="width:35%;">Leî</th> <th style="width:35%;">B.</th> </tr> <tr><td>Pâine . . . . .</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>Carnef. . . . .</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>Vin. . . . .</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>Orez . . . . .</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>Rachiū . . . . .</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>Cartofl . . . . .</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>Sare . . . . .</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>Cépnă. . . . .</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>Fén. . . . .</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>O z sau Ovéz. . . . .</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>Paé. . . . .</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>Lemne . . . . .</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>Dile de trăsuri cu . . . . . trăgători . . . . .</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>este tot leî . . . . .</td><td></td><td></td></tr> </table> <p>De la . . . . . 187 . . . . .</p> <p style="text-align: center;">(³)</p> <p style="text-align: center;">(⁴)</p>	Quantit. predate	Prețul în bani		Leî	B.	Pâine			Carnef.			Vin.			Orez			Rachiū			Cartofl			Sare			Cépnă.			Fén.			O z sau Ovéz.			Paé.			Lemne			Dile de trăsuri cu . . . . . trăgători			este tot leî			<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">QUIT. DE REQUISITIE</p>	<p>Model No. 2. bis.</p> <p>Art. 15 din regulament.</p> <p>Nr. (⁵) . . . . .</p> <p style="text-align: center;">QUITANTIA DE REQUISITIE</p> <p>D. (⁶) . . . . . locuitor în comuna . . . . .</p> <p>districtul . . . . .</p> <p>A predat pentru { <i>Corpul</i> . . . . .</p> <p style="margin-left: 100px;">{ <i>Divisia</i> . . . . .</p> <table border="1" style="width:100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th rowspan="2" style="width:33%;">Felul furniturii</th> <th rowspan="2" style="width:33%;">Quant. predate (în toate literile)</th> <th colspan="2">Costul în bani</th> </tr> <tr> <th style="width:33%;">Leî</th> <th style="width:33%;">B.</th> </tr> <tr> <td colspan="4" style="text-align: center;">Bon pentru furniturile detaliate aci dupe ordinul de requisitie No. (⁷)</td> </tr> <tr> <td colspan="4" style="text-align: center;">Total leî (⁸) . . . . .</td> </tr> <tr> <td colspan="4" style="text-align: center;">La . . . . . la . . . . . 187 . . . . .</td> </tr> </table> <p style="text-align: center;">Sub-scrierea (⁹)</p>	Felul furniturii	Quant. predate (în toate literile)	Costul în bani		Leî	B.	Bon pentru furniturile detaliate aci dupe ordinul de requisitie No. (⁷)				Total leî (⁸)				La . . . . . la 187			
Quantit. predate		Prețul în bani																																																																	
	Leî	B.																																																																	
Pâine																																																																			
Carnef.																																																																			
Vin.																																																																			
Orez																																																																			
Rachiū																																																																			
Cartofl																																																																			
Sare																																																																			
Cépnă.																																																																			
Fén.																																																																			
O z sau Ovéz.																																																																			
Paé.																																																																			
Lemne																																																																			
Dile de trăsuri cu . . . . . trăgători																																																																			
este tot leî																																																																			
Felul furniturii	Quant. predate (în toate literile)	Costul în bani																																																																	
		Leî	B.																																																																
Bon pentru furniturile detaliate aci dupe ordinul de requisitie No. (⁷)																																																																			
Total leî (⁸)																																																																			
La . . . . . la 187																																																																			

(1) No. curent. (2) Numele requisitionatului. (3) Semnatura requisitionatului. (4) Semnatura oficerului de requisitiune. (5) No. curent. (6) Numele requisitionatului. (7) No. ordinului de requisitiune. (8) Prețul în litere (9) Sub-semnatura primarului.

TABLOU (1)

Model No. 3
Art. 18 și 36 din regulamental animalelor și obiectelor arătate mai jos requisitionate din districtul . . . . . pentru
serviciul armatei în anul curent.

No. de ordine	Natura requisițiilor, cantitatea sau numărul (Pentru ca să se arate talia, vârsta și culórea părului)	No. sortului pen- tru ca	Numele proprietarului de la care s'aú luat și do- miciliul său (3)	Valórea în parte a fie- cărui obiect sau animal requisitionat		Valórea totală de plătit fie-cărui proprietar		Observație
				Lei	B	Lei	B.	
			Total . . .					

Certificăm acest tabloú care coprinde (2). . . . .
a căror valóre totală este de lei. . . . .

(Sub-scrierea comisiei.)

(1) Tablourile vor fi în parte pentru ca, în parte pentru trăsuri, pentru harnașament, etc.
(2) Numérul trásurilor, numérul animalelor, etc.

(3) Pentru requisițiile făcute de comisi, conform capit. III din reglement, nu se pune în această colónă numele proprietarului ei numai numele comunei de unde se primește furniturile.

Model No. 4.

Art. 18. 36 din regulament.

Proces-verbal.

No. . . . .

Astăzi la . . . . . anul una mie
opt sute șapte-zeci și . . . . .

Noi membrii comisiei și a nume: (1)

. . . . .
instituită, conform ordinului D-lui ministru de război No. . . . . din . . . . .
întrunindu-se în (2) . . . . . am hotărât primirea (3) . . . . . arătate
în detalii, în alăturatul tabloú care sunt
necesare (4) . . . . .
valórea la care se urează obiectele requisitionate din tabloú, este de lei (5) . . . . .
. . . . . pentru care Statul trebuie să despăgubească pe proprietarii lor.

Acest proces s'a transcris într'un registru, numerotat și sub scris de comisie. Uă expediție a sa se va trãmite corpului împreună cu un tabloú, ócã altã expediție ministerului de război împreună cu tabloul.
Sub scrierea membrilor:

(3) Numérul cailor, trásurilor etc. (procesele vor fi în parte pentru ca, în parte pentru trăsuri, harnașamente, etc.).

(4) Sã se arate numele corpului său al serviciului pentru care se face.
(5) Sã se pue în litere

Raport l D-lui ministru de război către M. S. Domnitorul.

Prea Înălțate Dómne,

Pe baza aprobării consiliului de ministri, din 23 ale curente, pusă pe referatul acestui minister, sub No. 1.416, am onórea a supune Înălțimei Vóstre proiectul de regulament asupra requisițiilor militare, rugând pe Măria Vóstră, ca în cas de a'l aproba să bine voiască a sub-semna anexatul proiect de decret.

Sunt, cu cel mai profund respect.

*Prea Înălțate Dómne,**Al Măriei Vóstre,*

Prea plecat și prea supus servitor,
Ministru secretar de Stat
la departamentul de război,

General de brigadă Cernat.

No. 1,424.

1877, Aprilie 25.

CAROL I.

Prin gracia lui Dumnezeu și voința națională, Domn al Românilor,

La toț de faciã și viitor, sănătate;

Având în vedere legea de înaintare;
Asupra raportului ministrului nostru secretar de Stat la departamentul de război, sub No. 4,670,

Am decretat și decretăm:

Art. I. Sunt înaintați la gradul de major în corpul de stat-major:

Brătianu Constantin, din corpul de stat-major, căpitan de la 1 Ianuarie 1871, la vacanța lăsată prin înaintarea majorului Voinescu Serghe.

Căpităneanu Constantin, din corpul de stat-major, căpitan de la 1 Ianuarie 1872, la vacanța lăsată prin mutarea majorului Maican Nicolae Dimitrescu în corpul flo-tilei.

Gigurtu Petre, din regimentul de călărași, căpitan de la 1 Ianuarie 1874, la vacanța lăsată prin înaintarea majorului Băicoianu Serghe.

Art. II. Ministru nostru secretar de Stat la departamentul de război este

(1) Sã se arate numele, funcția (sau gradul pentru militari) membrii în comisie.

(2) Numele locului unde s'a întrunit.

însărcinat cu executarea acestui decret.
Dat în București, la 24 Aprilie 1877.

CAROL.

Ministru secretar de Stat
la departamentul de resbel,

General de brigadă Cernat. No. 920.

Raportul D-lui ministru de resbel către M.
S. Domnitorul,

Prea Înălțate Dămine,

În conformitate cu legea de înaintare și
având în vedere clasamentul căpitanilor
candidați la gradul de major în corpul de
stat-major, am onorul a propune Măriei
Văstre pe căpitanii coprinși în alăturatul
proiect de decret pentru a fi înaintați la
gradul de major.

Dacă Măria Văstră aprobă acesta, O rog
plecat să bine-voască a sub-semna alătura-
ratal proiect de decret.

Sunt, cu cel mai profund respect,

Prea Înălțate Dămine,

Al Măriei Văstre,

Prea plecat și supus servitor,

Ministru secretar de Stat
la departamentul de resbel,

General de brigadă Cernat.

Nr. 4,670.

1877, Aprilie 24.

CAROL I,

Prin gracia lui Dumnezeu, și voința na-
țională, Domn al Românilor,

La toți de față și viitori, sănătate;

Având în vedere legea de înaintare;
Asupra raportului ministrului Nos-
tru secretar de Stat la departamentul
de resbel, sub No. 4,675,

Am decretat și decretăm:

Art. I. Înălțăm la gradul de căpi-
tan în arma infanteriei, pe ziua de 24
Aprilie 1877.

Seria I.

Antăiul rând la vechime:

Christescu Ión, din regimentul 9 de do-
robanți, locotenent de la 1869, August 9,
la vacanța ce este în regimentul 6 de li-
nie, prin trecerea în neactivitate a căpi-
tanului Guriță Constantin.

Al doilea rând la alegere:

Morțun Constantin, din regimentul 2 de
linie, locotenent de la 1870, Iunie 12, la
vacanța ce este la regimentul 5 de linie,
prin încetarea din viață a căpitanului Grăj-
dan Ion.

Seria II.

Antăiul rând la vechime:

Belciu Gheorghe, din regimentul 16 de
dorobanți, locotenent de la 1869, August
23, la vacanța ce este la regimentul 7 de

dorobanți, compania I Petroșița, prin mu-
tarea căpitanului Petrescu Ión.

Al doilea rând la alegere:

Vizulescu Theodor, din regimentul 4 de
linie, locotenent de la 1870, Iunie 12, la
vacanța ce este de contabil la regimen-
tul 7 de dorobanți, prin încetarea din via-
ță a căpitanului Popescu Dimitrie Atha-
nasie.

Seria III.

Antăiul rând la vechime:

Tăut Constantin, din regimentul 2 de
dorobanți, locotenent de la 1869, August
23, la vacanța ce este în același corp, prin
înaintarea căpitanului Jurescu George.

Al doilea rând la alegere:

Lăzărescu Emanoil, din regimentul 8
de linie, locotenent de la 1872, Iulie 11,
la vacanța ce este la regimentul 10 de do-
robanți, prin mutarea căpitanului Botez
Ión.

Art. II. Ministru Nostru secretar de
Stat la departamentul de resbel este
însărcinat cu executarea acestui de-
cret.

Dat în București, la 24 Aprilie 1877.

CAROL.

Ministru secretar de Stat
la departamentul de resbel,

General de brigadă Cernat. N. 924.

Raportul D-lui ministru de resbel către M.
S. Domnitorul.

Prea Înălțate Dămine,

La vacanțele ce sunt de căpitan în ar-
ma infanteriei, am onore a propune Măriei
Văstre înaintarea la acest grad a locote-
nenților coprinși în alăturatul proiect de
decret. Dacă și Măria Văstră aprobă acés-
ta, rog să bine-voască a 'l subsemna.

Sunt, cu cel mai profund respect,

Prea Înălțate Dămine,

Al Măriei Văstre,

Prea plecat și supus servitor,

Ministru secretar de Stat
la departamentul de resbel,

General de brigadă Cernat.

No. 4,675.

1877, Aprilie 24.

CAROL I,

Prin gracia lui Dumnezeu și voința na-
țională, Domn al Românilor,

La toți de față și viitori, sănătate;

Având în vedere legea de înaintare;
Asupra raportului ministrului Nos-
tru secretar de Stat la departamentul
de resbel, sub No. 4,676,

Am decretat și decretăm:

Art. I. Înălțăm la gradul de loco-

tenent în arma infanteriei, pe ziua de
24 Aprilie 1877.

Seria I.

Antăiul rând la vechime:

Marinescu Constantin, din regimentul
5 de linie, sub-locotenent de la 1869, Au-
gust 23, la vacanța ce este în același corp.

Al doilea rând la alegere:

Mateescu Ión, din regimentul 6 de do-
robanți, sub-locotenent de la 1871, Ianua-
rie 1, la vacanța ce este în regimentul 5
de linie.

Al treilea rând la vechime:

Nicolescu Dimitrie, din divisionul de
pompieri București, sub-locotenent de la
1869, August 23, la vacanța ce este în a-
celași corp, prin mutarea locotenentului
Buiurca Ión.

Seria II.

Antăiul rând la vechime:

Malaxa Constantin, din regimentul 7 de
linie, sub-locotenent de la 1869, August
23, la vacanța ce este în același corp, prin
înaintarea locotenentului Tătărescu Nico-
lae.

Al doilea rând la alegere:

Oprisan Mihail, din regimentul 8 de
dorobanți, sub-locotenent de la 1872, Ia-
nuarie 1, la vacanța ce este la regimentul
8 de linie, prin înaintarea locotenentului
Lăzărescu Emanoil.

Al treilea rând la vechime:

Brătoianu Mihail, din regimentul 1 de
linie, sub-locotenent de la 1869, August
23, la vacanța ce este la regimentul 8 de
linie.

Seria III.

Antăiul rând la vechime:

Târșoreanu Nicolae, din regimentul 1
de linie, sub-locotenent de la 1869, Au-
gust 23, la vacanța ce este la regimentul
7 de linie.

Al doilea rând la alegere:

Lepădatu Vasile, din regimentul 11 de
dorobanți, sub-locotenent de la 1872, Ia-
nuarie 1, la vacanța ce este la regimentul
2 de linie, prin înaintarea locotenentului
Morțun Constantin.

Al treilea rând la vechime:

Rădulescu Tănase, din regimentul 8 de
dorobanți, sub-locotenent de la 1869, Au-
gust 23, la vacanța ce este la regimentul
4 de linie, prin înaintarea locotenentului
Vizulescu Theodor.

Art. II. Ministru Nostru secretar de
Stat la departamentul de resbel este

însărcinat cu executarea acestui decret.
Dat în Bucuresci, la 24 Aprilie 1877.

CAROL.

Ministru secretar de Stat
la departamentul de resbel,

General de brigadă Cernat. No. 926.

Raportul D-lui ministru de resbel către M. S. Domnitorul.

Prea Înălțate Dómne,

La vacanțele ce sunt de locotenenți în arma infanteriei, am onoare a propune Măriei Vóstre înaintarea la acest grad a sublocotenenților coprinși în alăturatul proiect de decret. Dacă și Măria Vóstră aprobă această, rog să bine-voască a l subsemna.

Sunt, cu cel mai profund respect,

Prea Înălțate Dómne,

Al Măriei Vóstre,

Prea plecat și prea supus servitor,

Ministru secretar de Stat

la departamentul de resbel,

General de brigadă Cernat.

No. 4.676. 1877, Aprilie 24.

CAROL I.

Prin gracia lui Dumnezeu și voința națională, Domn al Românilor,

La toți de față și viitori, sănătate;

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul de resbel, sub No. 4,678,

Am decretat și decretăm:

Art. I. D. Ión C. Ghica e admis în corpul oficerilor milițianți călări cu gradul de sublocotenent.

Art. II. Ministru Nostru secretar de Stat la departamentul de resbel este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dat în Bucuresci, la 24 Aprilie 1877.

CAROL.

Ministru secretar de Stat
la departamentul de resbel,

General de brigadă Cernat. No. 934.

Raportul D-lui ministru de resbel către Măria Sa Domnitorul.

Prea Înălțate Dómne,

D. Ión C. G. Ghica, prin uă cerere înscris adresată ministerului de resbel, a exprimat dorința d'a servi în împrejurările actuale ca oficer în armata Română.

Titlurile în puterea cărora D-sa solicită această favoare sunt: că în anul 1875, animat de dorința d'a se instrui în arta militară ast-fel ca, în momentul oportun, să pótă servi Patria sa, a luat parte la resbelul Spaniei, că, în anul expirat fiind admis în armata Serbă, a luat gradul de căpitan în unul din regimentele de cavalerie și că pentru fepte meritorii făcute în arma-

ta Morava-Timocu i s'a conferit Crucea de Takova și medalia de bravură.

Pentru susținerea acestora, D-sa a prezentat ministerului actele necesare.

Subsemnatul însă, având în vedere atât legea de înaintare în armata noastră cât și legea de organizare a armatei;

Având în vedere și împrejurările excepționale în care ne găsim, cât și lipsa simțită de oficeri milițianți;

Are onoare a propu e Măriei Vóstre admiterea D-lui Ión Ghi: a în corpul oficerilor milițianți călări, cu gradul de sublocotenent, și în cazul ca Măria Vóstră să aprobe această, o rog să bine-voască a subsemna alăturatul proiect de decret.

Sunt, cu cel mai profund respect,

Prea Înălțate Dómne,

Al Măriei Vóstre,

Prea plecat și supus servitor,

Ministru secretar de Stat

la departamentul de resbel,

General de brigadă Cernat.

No. 4,678. 1877, Aprilie 24.

CAROL I.

Prin gracia lui Dumnezeu și voința națională, Domn al Românilor,

La toți de față și viitori, sănătate;

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul de resbel, sub No. 4,660,

Am decretat și decretăm:

Art. I. Medicul de batalion clasa I, Strehăeanu Ión, fost în administrația centrală a serviciului sanitar al armatei și actualmente aflat în neactivitate prin suprimarea funcției, condamnat de consiliul de resbel din a II-a divizie teritorială la șase luni închisore și destituire pentru ne înfățișarea la corp după expirarea congediului acordat, se șterge din controllele armatei cu pierderea gradului, pe dioa de 20 Aprilie 1877, de când oșanda sa a devenit irevocabilă.

Art. II. Ministru Nostru secretar de Stat la departamentul de resbel este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dat în Bucuresci, la 24 Aprilie 1877.

CAROL.

Ministru secretar de Stat
la departamentul de resbel,

General de brigadă Cernat. No. 928.

Raportul D-lui ministru de resbel către M. S. Domnitorul.

Prea Înălțate Dómne,

Prin decisia domnescă cu No. 7,935 din 25 Octombore 1871, s'a acordat medi-

cului de batalion clasa I, Strehăianu Ión, din administrația centrală a serviciului sanitar al armatei, un congediū de două ani de zile pentru a merge la facultatea de medicină din Mont-Pellier spre a 'și termina studiile.

Acest congediū 'l a fost succesiv prelungit péné la 1 Iulie 1875, când trebuia a se întorce în țeră și presanta la serviciū.

Péné în present însă, acest medic continuând a sta în Francia, fără ver uă permisiune legală și fără a executa ordinul ce i se dedese prin agentul Român din Paris d'a se întorce în țeră, a fost trāmis înaintea consiliului de resbel d n a doua divizie teritorială, care, prin sentința No. 34, din 4 Martie 1877, declarându'l culpabil pentru faptul de ne înfățișarea la corp după expirarea congediului acordat, 'l a condamnat la șese luni de închisore și destituire.

Destituirea fiind una din acele pedepse care atrage dupe sine, între alte incapacități și pierderea gradului.

Am onoare a presanta semnărei Măriei Vóstre alăturatul proiect de decret relativ la ștergerea din controllele armatei cu pierderea gradului a medicului de batalion clasa I Strehăianu Ión, aflat actualmente în neactivitate prin suprimare de funcțiune, ast-fel cum prevede legea și regulamentul asupra legii poziției oficerilor.

Sunt, cu cel mai profund respect,

Prea Înălțate Dómne,

Al Măriei Vóstre,

Prea plecat și supus servitor,

Ministru secretar de Stat

la departamentul de resbel,

General de brigadă Cernat.

No. 4 660. 1877, Aprilie 24.

MINISTERUL DE INTERNE.

CAROL I.

Prin gracia lui Dumnezeu și voința națională, Domn al Românilor,

La toți de față și viitori, sănătate;

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul de interne, sub No. 8,390;

Corpurile Legiuitoare aū votat și Noi, pe puterea art. 93 din Constituțiune, Am sancționat și sancționăm:

Lege pentru contractarea unui împrumut de 2,135,480 lei, 22 bani, de către comuna Galați.

Art. I. Comuna Galați este autorizată a contracta un împrumut de lei 2,135,480, bani 22, cu procent de 10 % și amortisabil în curs de 22 ani prin uă anuitate fixă, care se va înscrie în budgetul comunei pe fie-

căre an pene la definitiva stingere a acestui împrumut.

Suma provenită din acest împrumut se va depune la casa de depuneri și consemnațiuni, rămânând destinată pentru stingerea datoriilor comunei.

Art. II. Împrumutul de 1,480,170 lei, 57 bani, ce a fost autorisată comuna Galați a contracta prin legea din 25 Februarie 1875, se anulează.

Acastă lege s'a votat de Adunarea deputaților, în ședința de la 19 Martie 1877, și s'a adoptat cu majoritate de 55 voturi, contra a 14, fiind și 2 abțineri de la vot.

Președinte: C. A. Rosetti.

(L.S.A.D.) Secretar, I. Carabatescu.

Acastă lege s'a votat de Senat, în ședința de la 20 Aprilie 1877, și s'a adoptat cu majoritate de 31 voturi, contra a 2.

Vice-președinte, M. Kostaki.

(L. S. S.) Secretar, N. Cămărășescu.

Promulgăm această lege și ordonăm ca să fie investită cu sigiliul Statului și publicată prin *Monitorul oficial*.

Data în Bucuresci, la 27 Aprilie 1877.

(L. S. St.) CAROL.

Ministru secretar de Stat la departamentul de interne, I. C. Brătianu.

Ministru secretar de Stat la departamentul de justiție, I. Cămpinenu.

No. 974.

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE.

CAROL I,

Prin gracia lui Dumnezeu și voința națională, Domn al Românilor,

La toți de față și viitori, sănătate;

Asupra raportului ministrului nostru secretar de Stat la departamentul afacerilor străine, cu No. 4,518;

Vedând votul Adunării deputaților, dat în ședința sa de la 23 Aprilie curent;

În virtutea art. 93 din Constituțiune,

Am sancționat și sancționăm ce urmează:

L E G E.

Art. unic. Se deschide pe sema ministerului afacerilor străine un credit suplimentar de lei două mii, la cap.

VI, § 5, art. 19 al bugetului pe anul 1877, pentru complectarea retribuiției de lei 500 pe lună a postului de atașat la agenția din Viena pe lunele de la 1 Martie pene la finele lui Decembrie 1877, ast-fel precum s'a fixat prin legea votată de Corpurile Legiuitoare, în ședințele din 26 și 28 Februarie trecut.

Acest credit se va regula prin computuri și se va acoperi cu din economia ce lasă alocățiunea § 2, art. 8 de sub cap. VI al bugetului aceluși minister pe anul curent, prin suprimarea de la 1 Martie a postului de atașat al agenției de la Paris-Londra.

Acastă lege s'a votat de Adunarea deputaților, în ședința din 23 Aprilie 1877, și s'a adoptat cu majoritate de 64 voturi, contra a 4.

Președinte, C. A. Rosetti.

(L. S. A. D.) Secretar, A. Vizanti.

Promulgăm această lege și ordonăm ca să fie investită cu sigiliul Statului și publicată prin *Monitorul oficial*.

Data în Bucuresci, la 27 Aprilie 1877.

(L. S. St.) CAROL.

Ministru secretar de Stat la departamentul de justiție, I. Cămpinenu.

Ministru secretar de Stat la departamentul afacerilor străine, M. Kogălniceanu.

No. 966.

MINISTERUL DE JUSTIȚIE.

CAROL I,

Prin gracia lui Dumnezeu și voința națională, Domn al Românilor.

La toți de față și viitori, sănătate;

Asupra raportului ministrului nostru secretar de Stat la departamentul de justiție, cu No. 4,786;

Având în vedere legea pentru suspendarea prescripțiilor și a termenilor unor acte judecătorești, sancționată prin decretul nostru cu No. 949, din 26 Aprilie curent, și publicată în *Monitorul oficial* cu No. 95, din 27 Aprilie 1877;

În temeiul art. 3 din această lege, Am decretat și decretăm ce urmează:

Art. I. Statornicim epoca la care a început starea de rebel și de ocupațiune în ziua de 21 Aprilie curent

inclusiv, pentru următoarele circumscripțiuni judecătorești:

1. *Plășile Câmpu (Calafat), Balta și Jiul-de-Jos (Bechet)*, din județul Doljiu.

2. *Plășile Balta și Oltu-de-Jos (Islas)*, din județul Romanati.

3. *Județul Teleorman*; judecătoriele din plășile Teleorman și Têrgu, nu intră în această categorie.

4. *Județul Vlașca*, judecătoriele din plășile Glavaciocu și Nêjlovu, nu intră în această categorie.

5. *Plasa Oltenița* din județul Ilfov.

6. *Județul Ialomița*, judecătoriele din plășile Câmpu și Ialomița, nu intră în această categorie.

7. *Intrîgul județ Brăila*.

8. *Intrîgul județ Ismail-Bolgrad*.

9. *Județul Covurlui*, judecătoria din plasa Horincea, nu intră în această categorie.

Art. II și ultimul. Ministru nostru secretar de Stat la departamentul de justiție este autorisat cu executarea acestui decret.

Dat în Bucuresci, la 29 Aprilie 1877.

CAROL.

Ministru secretar de Stat la departamentul de justiție,

I. Cămpineanu. No. 1,005.

MINISTERUL AGRICULTUREI, COMERCIULUI ȘI LUCRĂRIILOR PUBLICE.

Prin înaltul decret cu No. 944, din 26 Aprilie 1877, după propunerea făcută prin raport de D. ministru secretar de Stat la departamentul agriculturii, comerțului și lucrărilor publice, sunt numiți:

D-nu D. I. Manovică, actual membru al consiliului de lucrări publice, în postul vacant de șef al controlului căilor ferate în exploatare.

D. A. Stamatopolu, inginer șef clasa I de la 10 Februarie 1875, și actual șef al circumscripțiunii X, se înaintesă la gradul de inspector și se numesce în funcțiunea de membru în consiliul lucrărilor publice.

D. inginer ordinar clasa II I. Cadaban, actual șef al circumscripțiunii IV, în aceeași calitate la circumscripțiunea X.

PARTEA NEOFICIALA

București, 29 Aprilie 1877.

M. S. Domnitorul, însocit de D-nu general comandant al corpului al 2-lea de armată și de șeful statului major general, a mers Joi, 28 curent, spre a inspecta trupele din divisiunea 3-a, care staționează în Giurgiu și împrejur.

La întorcere, Măria Sa s'a oprit la Vidra, unde a vizitat lagărul rusesc și s'a preumblat printr'ensul, însocit de D-nii generali comandanți ai trupelor Imperiale.

Pentru ca să cunoscă lumea care este purtarea Turciei față cu noi în împrejurările actuale, eță reproducțiunea textuală a protestațiunii ce marea casă de comerț Rodocanachi a adresat căpitanului de port de la Bechet :

„Subsemnatul, autorizat de D. Petre Rodocanachi, din Galați, am încărcat în portul Bechetului și în năutru Jiului, pe socotela D-lui Petru Rodocanachi, șlepu No. 7, sub pavilionul engles. cu chile marilor porumb 1,090, după cum acesta se vede din declarația biuroului vamal din 20 ale curentei. În urma interdicției navigațiunii pe Dunăre, menționatul șlep staționa în năutru Jiului alătura cu comuna Bechet, când la 24 ale curentei a început din Rahova, oraș turcesc, bombardarea locului unde se afla șlepu în chestiune, împreună cu alte vase, din care unul s'a și înecat. Vădând însă turcii, că cu bombardare nu li se pôte împlini scopul acela de a îneca toate vasele aflate pe Jiū, au trimis a doua zi patru ciamuri cu soldați înarmați direct la vasele în chestiune, carei sosind, au început a le pune foc cu petrolul, în mai multe părți, aceea ce au făcut și șlepu și ce încăream eu, protegiați fiind în totă această operațiune de bateriile din Rahova, care au încetat numai după ce s'au depărtat incendiarii. Locuitorii comunei Bechet, vădând vasele incendiate, au sărit în grabă și a putut stinge incendiul care consumase numai o parte din coverta șlepuului nostru. Vădând turcii că nici prin acest mijloc nu

și-au putut îndeplini scopul, a trimis tot în aceeași zi pe la orele 4 post-meridiane 4 luntre cu 60 soldați armați, care de astă dată au reușit a răpi toate vasele aflate în Jiū, și acesta tot protegându de bateriile din tăbiile turcesce de la Rahova, luând împreună cu denses și șlepu în chestiune, fără a respecta bandiera englesă, care fălăia pe catargu șlepuului în tot timpul bombardării și incendiului, și pe care șlep l'au dus pêne în gura Jiului de unde venind un vapor de resbel turcesc, l'a tras pêne la Rahova.

Acest fapt fiind ilegal din partea autorităților otomane care au violat dreptul internațional, fără a respecta neutralitatea Țerei, nici teritoriul unde de necesitate staționa șlepu, nici măcar bandiera neutră care acoperea atât vasul cât și caicul dintr'ensul; am onore a vă face cunoscut acestea, rugându-vă, D-le căpitan, să binevoiți a atesta adevărul faptului, dându-mi se o copie legalizată după acesta, cu care să mă pot servi la locurile competente.“

Pentru Petru Rodocanachi, *Odiseea Vassalopolo.*

(Comunicat).

DEPEȘI TELEGRAFICE.

(Serviciul privat al Monitorului)

Londra, 10 Mai. — *Camera Comunelor.* D. Burke, sub-secretar de Stat la afacerile străine, dice că nu s'a luat nici o măsură pentru trâmțerea forțelor navale englese pe Dunăre, o asemenea determinațiune putend a fi rău interpretată și a atrage după sine nisce consecințe supărătoare. D. Burke adaugă că guvernul engles n'a dis să se facă la Constantinopol reprezentațiunii privitoare la insuficiența numărului de nave însărcinate a efectua blocarea porturilor rusesce de pe Marea-Negră. Oratorul guvernului conchide dicend că Anglia a cerut un nou termen pentru intrarea și eșirea navilor în porturile blocate.

Londra, 10 Mai. — *Camera Comunelor.* Discuțiunea propunerilor D-lui Gladstone asupra chestiunii Orientului s'a amânat pentru ședința de noapte.

Londra, 11 Mai. — Anglia lucrăză foarte activ pentru a completa organizația serviciului transporturilor armatei și ambulanțelor.

(Havas)

SENATUL.

SESIUNEA EXTRA-ORDINARĂ

Sumarul ședinței din 27 Aprilie, 1877.

Președenția D-lui vice-președinte *Manolache Costachi*, asistat de D-nii secretari *Cămărășescu Nicolae* și *Bellu Stefan*.

Ședința se deschide la 2 ore după amiez.

Prezenți 38 domni senatori.

Nu răspundă la apelul nominal 26 D-ni senatori, și anume :

Bolnavi:

Prea S. Sea Mitropolitul Primat, Prea S. Sea Episcopul de Huși, D. Păclenu N., Zisu Alexandru.

In congediu :

Prea S. Sa Episcopul de Râmnic, Prea S. Sea Episcopul de Roman, Prea S. Sea Episcopul Dunării de jos, D-nu Orleanu George.

Nemotivați :

Prea S. Sea Mitropolitul Moldaviei și Sucevei, D-nii *Adamachi V.*, *Brătianu I.*, *Contacuzin Gr. G.*, *Carp P.*, *Catargi L.*, *Kogălniceanu M.*, *Droso N.*, *Gălcă I.*, *Haralambie Nicolae*, *Hermeziu I.*, *Lupescu G.*, *Racoviță C.*, *Rosetti G.*, *Demetriu, Sturdza D.*, *V.*, *Voinov N.*, *Leca G.*

Se citește sumarul ședinței precedente, care se adoptă.

D. ministru de resbel comunică Domnescul mesagiū în alăturare cu proiectul de lege pentru modificarea art. 18 din legea de la 1874 pentru înaintarea în armată și anume : căpitanilor la gradul de major.

Se cere urgența și se adoptă.

D. Șeicru, raportore, citește raportul asupra proiectului de lege pentru modificarea legii timbrului și înregistrării.

(Urměză raportul și proiectul de lege.)

D. vice-președinte declară deschisă discuțiunea generală.

Ne cerend nimeni cuvântul, se pune la vot luarea în considerațiune și se primesce.

Se dă citire articolului I.

D. vice-președinte rógă pe D. raportore a da explicațiunile necesare asupra modificărilor făcute în lege.

D. ministru justiției răspunde că se oferă a da toate deslușirile ce se va cere de către Senat.

D. Lahovari propune a se amâna discuțiunea proiectului de lege, pêne a se tipări raportul și legea nouă într'oa colona, eță legea veche în altă colona corespundătoare pentru a se vedea mai cu înlesnire modificările ce se introduc.

D. Cămărășescu dă citire regulamentului și susține propunerea D-lui Lahovari cerend a nu se vota legea cu precipitare pentru că este oă lege de impozite. D.

Boerescu susține asemenea propunerea D-lui Lahovari.

D. ministru justiției și D. colonel Bibescu și Stefan Bellu combat amânarea.

Se pune la vot propunerea de amânare și se respinge.

D. vice-președinte, D. Brătianu, ocupă fotoliul președintelui.

Se dă citire art. I din lege care se primește cu toate modificările, fără discuțiune.

Art. II cu toate aliniatele sale, se primește în urma explicațiilor date de D. ministru justiției.

Art. III se primește fără discuțiune.

La art. IV D. ministru justiției propune a se suprima cele două aliniate.

— Senatul aprobă.

Restul articolului de la V până la IX final se primește fără discuțiune.

D. N. Lahovari declară că se abține de la vot.

D. Atanasiu propune un amendament ca această lege să nu fie în vigoare de cât pentru un an.

Amendamentul nefiind susținut, se înalătură după ore cari explicații date de D. ministru justiției. Se pune la vot legea în total și se admite cu majoritatea de 20 voturi contra 8 și 1 abținere.

D. vice-președinte comunică uă adresă a D-lui Manolache Costachi, prin care și dă demisiunea din vice-președinte al Senatului.

Senatul în unanimitate nu primește demisiunea și autorisă pe D. vice-președinte Brătianu a ruga pe D. Manolache Costachi a și relua fotoliul de președinte.

— Ședința este ridicată la 4 ore și cea următoare se anunță pentru a doua-zi 28 curent.

ADUNAREA DEPUTAȚILOR

ȘESIUNEA ORDINARA PRELUNGITA.

Ședința de la 21 Martie, 1877.

Președinția D-lui președinte C. A. Rosetti, asistat de D-nii secretari I. Carabătescu, I. Lătescu și M. Burileanu.

(Urmare)

D. G. Vernescu. D-lor deputați, aș dori să se facă uă-dată lumină să vedem cine este pățimășul în această Cameră, să vedem cine este care atârță la discordie în această Cameră când vorbește de concordie. Cu ce cuvânt D. Stătescu s'a adresat la mine și mi-a vorbit de desertiune și de defectiune? Apoi D. Stătescu s'îmi vorbește mie de desertiune și de defectiune? D-sa s'îmi vorbește mie de libertate și de independență? Dar ca să vorbească cine-va de libertate și de independență, trebuie să fie el mai înteu liber și independent; trebuie să

aibă el cugetarea lui neînclinată nimănu, trebuie el să fie întreg și să și aparțină, ca să potă ține altora acest limbăgiu. Cu ce drept dar D. Stătescu se adresă astfel la mine? Ce este această manieră ca D-lui s'îmi aducă aminte că am fost ministru când s'a dat acest vot și s'îmi vorbească acum de defectiune și desertiune? Pentru ce această? Care este cugetarea D. Stătescu când vine s'îmi arunce uă astfel de acuzațiune gravă? Este cuvincios a se arunca asemenea cuvinte? Este civile această manieră a D. Stătescu? Pretinde ore D. Stătescu că de câte ori D-sa va deschide gura trebuie toți să se închine la cuvintele D-sale, să renunțe la ori-ce rațiune, la ori-ce convicțiune a sa? Ei D. Stătescu, să nu crești că ești de talie și în pozițiune a putea să impuni această.

D-lor, cănu am luat cuvântul, am arătat care este părerea mea, care sunt opiniile mele, D-v. le-ați audit, și le-ați putut aprecia. Dacă înainte de a se face această lucrare n'aș fi luat cuvântul, și l'aș fi luat în urmă, ar fi putut cine-va să bănuască; dar eu am luat cuvântul înainte și am arătat care e părerea mea. Apoi atunci este în drept cine-va să bănuască cugetarea mea? Pentru ce dar D. Stătescu voeșceș: pue în bănuială cugetarea mea. Aș voi să știu.

D. E. Stătescu. Vorbele D-văstră de alaltăeri care făcui procesul Camerei.

D. G. Vernescu. Procesul Camerei l'face alt-cineva, l'face națiunea; deputații aici nu fac de cât să exprime în conștiință ideile lor, și numai când cine-va n'are uă ideie complectă despre libertate și independență pôte să vină a vorbi numai cu bănueli și insinuațiuni.

D. Stătescu dicea: Ei D-lor., ceia ce era monstruos alaltăeri, este un lucru inocent astă-zi? Voiți amnistierea? Dar nu vedeți că această este uă armă care se întorește în contra D-v.?

Dis'am eu însă cele ce mi atribue D. Stătescu? Vorbim'am eu de amnistia? Eu nu am dis alt de cât aceste puține cuvinte: ați fost însărcinați să faceți instrucțiune, și să susțineți acuzațiunea înaintea cu țil de casațiune; instrucțiunea ați făcut'o, și acum nu vă rămâne de cât să mergeți înaintea curții de casațiune și să acușați pe acei pe cari Camera l'a dat în judecată. Ei bine, eu sunt cu amnistia? Apoi nu vedeți că D-v. sunteți cu amnistia, pentru că ați acusat numai cinci din un-spre-zece miniștri, iar pe cei-alți l-ați esclus. Eu v'am propus să l'escludeți? Nu, din contra; am susținut că actul de acuzare este complect și întreg, și că trebuie să vă în-deplineți datoria. Apoi eu sunt cu amnistia, cu trunchierea, și D. Stătescu cu integritatea, cu fermitatea? Tocmai de aceea dicem adineori, că are să ne dică lumea că am făcut un act de patimă, de parțialitate, și eu vă dicem că nu trebuie să

faceți așa, pentru că să nu vă impute lumea nimic. D-v. ați făcut un cap de acuzațiune și ați dis că, în complicitate cu colegii lor, cei trei miniștri, pe cari l-ați esclus, au călcat Constituțiunea, au violat legile. Apoi, când Camera a dis această, n'a dis'o din patimă, ci având înaintea fapte. Veritatea juridică cere ca atunci când Camera acuză să aibă elementele necesare pe care se basedă. De ce dar în urmă ați venit și ați dis că, de și au făcut răs, dar Camera l' scote de sub acuzațiune? Apoi când faceți această de ce veniți să diceți că D. Vernescu amnistiadă, numai noi suntem cu integritatea? Las să judece aceste cuvinte acei ce sunt mai presus și de mine și de D-v. Eu amnestieș, D-le Stătescu, și D-ta ești om integru? Nu vă șede bine aceste cuvinte în gură! Sunt răspundător și înaintea conștiinței mele, și înaintea țerei, de ori ce am dis; și când va vedea cine-va că sunt neconsecuent, atunci va avea dreptul să mi impute; când va vedea cine-va că am făcut cui-va ver uă părtinire, să vie să mă înfrunte; dar numai pe cuvinte, pe bănueli, această nu o pot primi de la nimeni. Alt-fel, ori-care ar fi fost opiniunea D. Stătescu nu l' răspundem, de cât mi-a făcut uă acuzațiune foarte gravă, mi-a dis că am făcut desertiune, cum? Eu am disertat? și de ce? pentru că nu mai sunt în ministru?

Uă voce. N'a dis'o la adresa D-tale.

D. G. Vernescu. Nu știu la a cui adresă a dis, dar s'a adresat la mine, și mi-a dis că am fost ministru de interne, și că astă-zi vin să amnestieș.

Acum s'îmi dați voe să vă fac uă declarațiune: Când eram în ministru și mă gășem în divergență cu D-văstră asupra unui punct, asupra cestiunei de a se da comitetului de acuzare drepturile judecătorului de instrucțiune, vă dicem: nu e vorba de conflictul ce s'ar nasce între noi și D-v., căci dacă ați fi D-v. aici și eu acolo, această acuzare am face-o noi, de cât dicem să nu creați un conflict între D-v. și puterea judecătorească. Această o dic și astăzi. Voiți să faceți o acuzare cu succes, voiți să aveți la dispozițiune un talent încongiurat de tot prestigiul ce trebuie să aibă pentru a prezenta cestiunea înaintea curții de casațiune, atunci vă întreb: când cine-va a pus în înduolă dreptul de instrucțiune al unei cauze, bine este să numiți pentru susținerea acuzațiunii înaintea curții de casațiune, tocmai pe acel cine-va? Păstrați prin această prestigiul ce trebuie să aibă instrucțiunea făcută, și prin urmare comitetul care a făcut'o? Apoi, ca se judece uă cauză, trebuie să se facă instrucțiunea, și când instrucțiunea e pusă în bănuială, nu înțelegeți că prin această se slăbește acuzațiunea?

Mi diceți că eu voeșceș să slăbesc actul D-văstră, dără eu din contra, dic că nu trebuie să nuniți în comitetul de acuzațiune

persoane care ar fi bănuite, ci se numiți persoane de acele care, convins și cu inima și cu mintea, să meargă și să depue pe altarul patriei acuzarea lor, care este apărarea țării. — Iată d-ora, D-lor, un punct de vedere din care eu m'aș teme să mă prezint înaintea curții de casațiune, pentru că aș fi bănuie că nu susțin acuzațiunea din totă convicțiunea mea. Nu bănuiesc pe nimeni; ceea-ce spun sunt lucruri care s'aun petrecut aci în Cameră, și decă le repet astăzi nu aū măcar nici meritul nouăteii.

Acum încă un lucru. — Pentru ca acuzațiunea să fie bine susținută, trebuie să se facă de chiar acei cari aū făcut instrucțiunea, de acei cari aū studiat toate dosarele, de acei cari aū compulsat toate actele, toate doveșile. Apoi cine e mai bine în pozițiune de a cunoște toate acestea și prin urmare de a susține acuzațiunea mai cu succes de cât însuși acei cari nouă luni de zile aū avut în mână această afacere? Cum ar putea susține acuzațiunea un om care intră pentru prima oră în această afacere, fără ca să aibă destul timp pentru a o studia, pentru a lua toate informațiunile, ca să și formeze pe deplin și în consciință convicțiunea despre existența faptelor ce se impută foștilor miniștrii? Vedeți d-ora că ori-cine ar fi acei din nouă numiți ca să susțină acuzațiunea, n'ar putea-o face fără să aibă trebuință de nouă studii, de nouă cercetări, ceea-ce ar aduce întăriri și prin urmare ar fi contrariu intereselor țării. — Și decă eu sunt măhnit de ceva, este că încă nici pînă astăzi nu s'a dat soluțiune acestei cestiuni. Iată de ce repet că nu trebuie să numiți în comitetul de acuzare oameni noi; și decă acei de astăzi și aū dat demisiunea, acesta e uă simplă susceptibilitate din partea d-nelor, căci, nu cantitatea face bunătatea, ci calitatea, voi să dic cunostința și convicțiunea ce are cine-va despre un lucru.

Cred d-ora că e mai bine că comitetul ast-fel cum e compus, să meargă să susțină acuzațiunea înaintea curții de casațiune.

Onor. D-nu Misail care s'a supărat de ceea-ce dicem adinor și nu avea cuvânt, pentru că eu n'am dis că a desertat, am dis numai că acei cari și aū luat această îndatorire de la început, trebuie să o ducă pînă la sfârșit, ca să nu se credă de lume că și aū abandonat părerile. Iată ce am dis și repet încă uă dată: D-văstră ați examinat afacerea, uă cunoșteți, și sunteți în stare să mergeți înaintea curții de casațiune.

Cât pentru cestiunea de care a vorbit D. prim-ministru, mă simt d-ora să dic numai două cuvinte. Din ori-ce nuanță aș fi, chiar contrară celei ce se găsește la ministru, decă aș fi fost însărcinat să susțin uă acuzațiune pe care uă împărtășesc, m'aș fi dus înaintea curții de casațiune. Nu am eu trebuință de nuanțele re-

presentate în guvern, căci cum e reprezentat guvernul, e socotela lui. Aș nu e cestiune de guvern; nu e cestiune de administrațiune; e simplu cestiune de dare în judecată. Decă eu m'aș simți propriu și în putere de a susține această acuzațiune în condițiuni bune, aș dice că priimesc; d-ora pentru că mă simt în condițiuni rele spre a face această acuzațiune, de aceea vă rog și rog pe D-l Stătescu care făcea alușiune la mine, să nu socotescă că mă dau înapoi de la uă d-ora, se uă fac desertiune. Mă tem să nu fac rău acestei acuzațiunii și să nu ajung scopul de a face ca pe viitor asemenea oameni să nu mai îndrănescă a mai face rău. De aceea, am dis că nu trebuie să mă puneți pe mine în joc în această afacere.

D. G. Misail. D-le președinte, regret că în nise momente solemne și așa de prețioase sunt silit să vorbesc pentru persoana mea, lucru pe care nu l'am făcut nici uă dată și care cred că va fi pentru ultima oră.

Când s'a ales acest comitet anul trecut, știți că eu am spus D-lor deputați că'i rog să nu mă alegă, căci am considerațiunile mele particulare de a nu putea primi acest mare și frumos mandat. Cu toate acestea Adunarea a insistat, și m'a ales. M'am supus; am lucrat, am făcut instrucțiunea împreună cu onerabilii mei colegi; am adus procesul pînă în studiul în care se află astăzi. De aci înainte vă spun că nu mai pot merge.

De ce? aveți să-mi diceți.

Mai întâiu, dupe cum v'am spus la tot în camera de conferință, eu nu posed darul vorbirii în gradul acela în care să mă simt apt a pleda dupe cum reclamă nărimea acestei cauze celebre. De și am studiat dreptul în universitatea de Iași, de și am citit mult în viața mea, însă fiindcă am fost un om din popor cu mijloce foarte modeste, nu am avut ocaziunea, puțința și fericirea de a-mi crea uă clientelă mare care să mă pună în pozițiune a mă exercita în arta vorbirii, așa în cât acum să pot lua cu curagiul necesar asupra-mi sarcina grea, imensă de a pleda într'un proces de uă însemnătate așa de mare și înaintea A-re-opagului nostru judiciar.

Un om care vine și mărturisese însuși înaintea Camerei că nu și simte puteri îndestul de a lua pe umerii săi uă ast-fel de sarcină, cred că nu face nici un rău; și e mai consciincios a spune țării adevărul, de cât a o înșela. Fie care contribuie la uă operă cu ce poate.

Unul începe; altul continuă; un al treilea termină.

Al doilea motiv este că, bine se uă rău, am convingerea că nu sunt bine privit de unii din membrii de la Inalta Curte de casațiune...

Voc. A! a!

D. G. Misail. Causa poate fi că fiind

prim greșier la acea înaltă curte la 1866, s'a întâmplat o neînțelegere între curte și ministru de justiție. Eu m'am aflat atunci între ciocan și nicovă. Curtea-mi da ordine, ministru de justiție. Pe care era să ascult, căci de amândouă părțile atârnam?

La 1868, pe când mă găsem director ministru de justiție, — post în care am avansat fără voia și fără plăcerea mea, — s'a întâmplat un alt incident între ministru și curtea de casațiune: s'a înlocuit câșt-va membrii, și de către neamicul mei și calomnatori de meserie s'a aruncat vina asupra mea, pe când eu nu făcăm de cât a executat ordinele ministruului meu. Cu toate acestea și la 1866 și la 1868 mi s'a înșuit pe nedrept intrige de care n'am fost și nu voi fi nici o dată capabil, cu deosebire în contra unui corp înalt al Statului, pentru care am totă stima și respectul.

D. E. Vergatti. D-ta ești represintantul țării, iar nu simplu Missail. (scotot).

D. G. Misail. Tocmai pentru că sunt reprezentant al națiunii, nu pot merge la casațiune în o ast-fel de calitate; fiindcă nu voi să măhnesc prin prezența mea pe nimeni și tocmai într'un ast-fel de proces. (Scotot).

Desaprobăți cât vă place; usați de un drept al d-văstră; însă și eu îndeplinesc o d-ora de consciință și conveniență rugându-vă să nu mă puneți la lucruri ce întrec puterile mele. Destul este că m'ați forțat să spun lucruri de domeniul meu intim, și cari recunosc că nu trebuia să le pronunț în această incintă sacro-santă. Culpa însă nu este a mea, ci a d-văstră.

Al treilea considerent este acesta: Când mă uit în această Cameră și ved atâtea somități ale țării Românești, atâtea celebriități ale baroului bucureșcean, nu pot cutesa să mă duc eu înaintea curții de casațiune, eu un umilit cetățen, eșit din popor mai alaltă-eră fără exercițiu mare în discuțiunile de barou, fără greutatea d-lor, fără renumele și reparațiunea universale a d-selle. Cum voiți d-văstră să trec eu înaintea atâtor fruntași ai științei și a țării? N'ar fi acesta o eutesare, o presumpțiune, un ce termenariu din parte-mi?

Aperarea acestui proiect este apoi de d-ora tutulor nuanțelor liberale, fiindcă este procesul tutulor, procesul pornit de țără. E de d-ora d-ora a tutulor oamenilor competenți să meargă a-l apera; iar nu să ne lăsați numai pe noi câșt-va înși, cari nu putem răspunde îndestul la marea însărcinare ce ne dați.

Nu uitați apoi, D-lor, că în comitetul acesta suntem șapte membrii numai din nuanța liberală proprie. Ei bine, eu unul nu cred că e bine și just să ne ducem înaintea curții de casațiune ca acuzatori numai noi, când în această Onor. Cameră sunt bărbați de prima forță și din alte nuanțe liberale, bărbați eminenți, foarte superiori

noș, cari pot și trebuie să mergă înaintea înaltei curți în numele Camerei să și facă și D-lor datoria. O die acesta cu convingere că îndeplinească un act de condescendență către d-lor. Voi pierde ori ce în viața mea, însă respectul către cei mai superiori de cât mine, modestia și devotamentul absolut către țară, nu le voi pierde nici o dată.

D-lor, eu mi am făcut datoria până unde am crezut că pot și sunt competente. Înainte cred că nu mă poți nimeni sili ca să merg, cu atât mai mult cu cât eu declin această onoare chiar în interesul procesului.

Terminându, protestez din toate puterile mele în contra acelor ce cred că eu mă feresc de lucru. De am lacrat seiu nu chiar și în această Adunare, trecutul a aretat și viitorul iarăși va areta. Am însă răul obicei de a nu promite *marea cu sarea și Oltul cu totul* pentru ca la dică să nu adia nimica...

D. N. Fleva. D-lor deputați, această chestiune mi se pare că a ocupat pe Onor. Cameră mai mult timp de cât trebuia, și de aceea voi fi foarte scurt și voi răspunde numai la câte-va cuvinte ale unor d-ni deputați. Observările pe cari le cred că au trebuință de deslegare sunt acestea:

Întâiu, nu este vorba de a se preînoui comitetul, pentru că onor. Cameră nu i a arătat cea mai mică meșentă; chestiunea este numai de a se ști dacă trebuie să se aleagă alții în locul celor demisionați, și dacă demisiunile lor sunt fondate înaintea Camerei.

Înainte de a cerea care ar fi modul de alegere al celor-l-alți, să vedem dacă demisiunile care sunt date sunt date cu drept cuvânt. Apoi, D-lor, atât D. Vernescu cât și d. Cantili și toți cei-l-alți nu pot contesta un lucru, că acesta este un proces foarte însemnat, pentru care trebuie să se țină niște pledoarii foarte mari, și că pentru acesta trebuiesc advocați foarte buni. Apoi, dacă pentru procese private un particular alergă la o somitate juridică, pentru ce țara nu va avea dreptul să facă apel la toate somitățile ca să susțină acest proces, care nu este de cât procesul țării? Ei bine, D-lor, acesta este cel d'ântâiu motiv pentru care eu mi am dat demisiunea împreună cu cei-l-alți colegi ai mei: dacă așa fi fost mai presumțios, și dacă m'aș fi crezut că pot duce această afacere înainte, să fiți siguri D-v. că nu m'aș fi dat înapoi.

Causa pentru care mi-am dat demisiunea nu este pentru că mi s'a respins amandamentul de er, dupe cum dice D-nu Cantili, nu pentru că nu aș avea curagiul să mă duc înaintea curții de casațiune.

D. Cantili. Nu dice că nu ai curagiul ca să te duci, d'ér dice că nu ai cuvânt ca să te retragi.

D. N. Fleva. M'aș convinge atunci numai când D. Vernescu și D. Cantili vor

fi alături cu mine ca se pledeze, atunci voi avea curagiul și eu

Mi am dat demisiunea, D-lor, pentru că s'a dis că măsura propusă de mine nu era uă măsură din intimă convingere a mea, ci uă măsură de pasiune; cu alte cuvinte vocea mea era vocea pasiunii. De aceea mi-am dis: este pentru interesul reușitei acestei cauze la care ținem cu toții, și D. Vernescu și D. Cantili, este pentru reușita acestei cauze ca acela care a făcut un amendament bănuie pe dreptul seiu pe ne drept că a fost pasionat, să nu mergă să vorbească în numele țerei, ci să mergă acolo acei cari au fost bănuiați pentru esec de moderațiune. Sub acest punct am considerat că este d' datoria mea ca să mă retrag și să las locul meu altora mai capabili, ca să mergă a susține această importantă cauză.

Acum, D-lor, se răspund D-lui Vernescu. Știi că s'a ridicat chestiunea asupra instrucțiunii și că a fost pusă în bănuială legitimitatea instrucțiunii; ei bine, tocmai pentru acesta ar trebui să facă parte din comitet și de acele persoane care punând în bănuială această legitimitate a comitetului, pot inspira încredere că nu sunt pasionați.

D'ér acum se vedem dacă cei care n'au împărțit vederile majorității în privința instrucțiunii ar putea să se dea îndărăt de la această mare cauză a țerei. Se vedem dacă și acest scrupul ar putea să existe din partea D-lui Vernescu. D-sa, în calitate de ministru, a fost interpelat în Senat și a declarat acolo că Adunarea este în drept să facă instrucțiunea; prin urmare nu ar putea să invoce această scusă pentru a se da înlăturî de la această cauză însemnată a țerei unde se cer oratori ca D-sa. D'ér acesta nu ar fi nici uă scusă legale, căci instrucțiunea este numai adunarea probelor, și nu seiu în ce ar putea instrucțiunea să lege pe acela care va duce acusațiunea înaintea curții de casațiune. Acusatorul este pus în condițiuni mai bune când cine-va i dice: nu numai că ești acuator, d'ér și dai și probele...

D. P. Ghica. De ce nu mergeți D-v. înaintea curții de casațiune?

D. N. Fleva. Eu v'am spus pentru ce nu merg. Pentru mine, acest proces nu ar avea succes, dacă nu'l vor sprijini somitățile ca D. Cantili, ca D. Vernescu, ca D. Danieleanu; căci ce ar dice țara, ce ar dice înalta curte de casațiune, când m'ar vedea pe mine dupe D. Missail pledând acest proces, pe când alături cu mine în această onor. Cameră se află oratori mari, ca D. Danieleanu, ca D. Vernescu, ca D. Cantili, care precum pladază pentru particulari pentru crime celebre pentru uă sumă ore-care, asemenea poate plada și în acest proces.

D. Cantili. Vedeți cum înveninați discuțiunea prin asemenea cuvinte?

D. N. Fleva. Eu cred că Adunarea va însărcina pe acești oratori ca să pledeze înaintea înaltei curți de casațiune.

Uă voce. Îndepliniți-vă întâiu D-v. datoria.

D. Fleva. Noi ne-am îndeplinit datoria cu facerea instrucțiunii.

D. P. Ghica. Îndepliniți-o în totul ér nu pe jumătate.

D. N. Fleva. Pentru aceste motive aș ruga pe D. președinte să puie la vot alegerea comitetului.

D. ministru justiției. D-lor, mi s'a spus că onor. D. Missail, pe căud nu eram aici, ca să fi putut protesta în contra cuvintelor D-sale, ar fi dis că D-sa nu poate să ia însărcinarea acestui proces înaintea curții de casațiune, pentru cuvântul că n'ar fi bine vădut de membrii înaltei curți de casațiune.

Ei bine, dacă nu ar fi de cât numai acest cuvânt, eu aș ruga pe onor. Cameră să mănție pe D. Missail în acest comitet, fiind că pe cât seiu, aceste cuvinte ale D-săle n'au nici un fundament, căci înalta curte de justiție sunt sigur că nu va împărți dreptatea dupe simpatii și antipatii, și apoi, când ne adresăm la un Corp ca înalta curte de casațiune nu trebuie să vorbim cu asemenea bănuiele. Eu unul dacă ar fi se predic ce are se facă curtea de casațiune, sunt sigur că, dupe cum a dat probe de imparțialitatea cu care a împărțit justiția până acum, așa va face în această ocaziune.

D. președinte. Sunt dator să fac cunoscut D-lui ministru de justiție, care nu era presinte când a vorbit D. Missail, și să'l încredințez că D. Missail nu a voit să dică alt de cât că sciind că persoana D-sale nu este plăcută onora din membrii curții de casațiune, acesta îl va face a fi cu ore-care sfială în susținerea acestui proces; ér nu că ar fi dis ceva în contra înaltei curți de casațiune, căci atunci aș fi protestat eu și nu l'aș fi lăsat a vorbi.

Voc. Închiderea discuțiunii. Se pune la vot închiderea discuțiunii și se încuviințeză.

Adunarea procede la alegerea membrilor cari au să completeze comitetul de aculare, și rezultatul scrutinului este cel următor:

Votanți	60
Majoritate absolută.	31
Bilete albe	4

A întrunit:

D. Eug. Stătescu	57	voturi.
„ G. Vernescu	49	„
„ N. Fleva	49	„
„ G. Missail	44	„
„ G. Danielopolu	31	„

D. G. Danielopolu. D-lor, v'am cerut

un timp material pentru ca să ia cunoștință de dosar și apoi să vă spun de ce primesc sau nu. Nu mi-ați acordat acest timp, și prin urmare nu pot să primesc acest mandat, pent-u că, dupe cum am declarat, am obiceiul de a primi mandate numai în deplină cunoștință de cauză.

D. G. Vernescu. Pentru cuvintele ce v'am spus mai dinainte, declar că și eu mi dau demisiunea din acest comitet.

D. G. Missail. Încă o dată rog pe onor. Cameră să nu mă numească în acest comitet, fiind-că mi dau un mandat mai pre sus de pu'erile mele. Interesul acestui proces este ca să fie susținut de omenii cu totul simpatici curței de casație. Într'un cuvânt, de ce nu consimțim să mă falocuiți, vă rog să mă considerați demisionat și din Cameră.

D. E. Stătescu. Eu consider lista în intențiunea onor. Camere ca indivisibile, și prin urmare nu primesc eu singur să duc o sarcină pe care Camera a avut încredere să o acorde la 5 sau 6 membri; prin urmare rog pe onor. mei colegi să revină și sper că vor reveni asupra acestei demisiuni, și cu toți împreună să ținem la onora îndatorirea ce ni se dă; ăr la din contra, rămâne ca să se facă o nouă listă.

D. D. Giani. D-lor, eu consider această listă și mai indivisibilă; eu mă duc mai departe și găsesc misiunea, ăr nu lista indivisibile și prin urmare am onora să vă declar că atunci când ved că fie-care caută să se descarte de această misiune, atunci voi veni și eu ca demisiunea, precum am avut onora să vă declar, de și am fost unul din acei care am ținut foarte mult la acest comite.

D. G. Danielopolu. D-lor, stăruese a nu primi acest mandat.

Voc. Nu se poate; nu primim demisiunea.

D. G. Danielopolu. Nu puteți să mi impuneți un mandat pe câtă vreme nu mi-ați dat timpul necesariu ca să studiez chestiunea.

Uă voce. Aveți timp destul ca să studiați.

D. G. Danielopolu. Eu trebuie mai întâi să studiez. Nu pot să accept mai înainte de a studia.

— Se pune la vot demisiunile și se respinge.

Voc. Ordinea zilei.

D. A. Holban, raportatorul comisiunii de anchetă pentru chestiunea arendașilor, dă citire următorului raport:

Domnilor deputați,

Comisiunea de anchetă compusă din D-nii: George Vernescu, Dimitrie Berendei, Eugeniu Stătescu, Leon Eraclide și A. D. Holban, pe care ați bine-voit a o însărcina, prin votul D-vostre din . . . pen-

tru a face un studiu amărunt privitor la situațiunea arendașilor Statului, — după o serioasă cercetare făcută la administrațiunea domeniilor și a pădurilor Statului, împreună cu D-nu ministru al financelor, isprăvind astă-dzi lucrările se-le, vine, prin organul raportorelui se-u, a supune deliberărilor D-vostre rezultatele ce a obținut și soluțiunile ce crede nemerite a se adopta în formă de proiect de lege pentru această chestiune.

Mai întâi de toate, D-lor deputați, sunt dator a vă spune că am fost măhnit de a constata lipsa de control și marea desordine ce a domnit în această administrațiune — pentru că nu am găsit nici cărți regulate de contabilitate, cari să fie o imagine fidelă a operațiunilor se-le, care se urca anualmente la aproximativ 20 milioane, și nici n'are o carte de inventariu unde să fie trecute cu esactitate moșiile Statului. — Pentru ca să vă dau un singur exemplu întru acesta vă voi cita moșia *Nicorița*, din județul Bacău, plasa Trotușului, comuna Bogdănescii, care i trecută în cartea mare a inventariului moșiilor Statului ca vândută de mulți ani D-lui Rosetti-Tețicanu.* Pe această moșie s'au strecurat mai multe serii de arendași fără să fie apucați de câștiguri de către nimeni.

În privirea contabilității, totul este tulbure încă la anul 1870 — căci încă puțin acum nu s'au controlat datoriile exercițiilor trecute, cu tabele speciale ale casierilor de județe cari se află la ministerul financelor. Într'un cuvânt, pentru a aduna ore-carți date, a trebuit să punem a se desmormenta din pulberea arhivei mulțime de dosare din cari s'au cules normele de cifre an xate la fiuele acesti lucrări. — Însă în multe priviri uormele aceste sunt nesatisfăcătoare, și chiar fac toate rezervele mele în privirea esactității și a precisiunii lor.

Prin urmare vedeți că — 1° Statul nu știe pozitiv numărul proprietăților ce posedă; 2° nu cunoșce cu siguranță sumele de încasat de la arendași se-i, și cât îi mai rămâne de urmărit pentru câștigurile neachitate pentru perioadele anterioare anilor 1870; 3° pentru cea mai mare parte a moșiilor arendate în diversele perioade cari s'au succedat de la 1863—1875 nu se cunoșce pozitiv natura și valoarea garanțiilor depuse de arendași Statului. Și atunci când aceste trei neapărate norme lipsesc, vă puteți imagina despre modul cum se administrează averea publică! . . .

Oă necualificabilă nepăsare a dominat în gerarea domeniilor noastre. Ast-fel abia s'a putut face de către actualii administratori ai domeniilor, cu greutate, un tabel de rămășițe, începând de la 1865 până

*) D. Tețicanu nu stăpânește această moșie care nu i aparține, cu toate afirmările conducerii oficiale.

la 1876, care nu esista nicăiri pe ș-acum; dără și lucrarea această lasă de dorit în privirea esactității cifrelor și nu are o garanțiilor cu care Statul este acoperit pentru rămășițele ce are de primit de la arendași se-i; întru acesta comisiunea D-v. nu a putut avea nimic cert spre a se întemeia — afară de ore-carți escapiunii.

Dără apoi lucrul cel mai tristător este că sub guvernul trecut administrațiunea domeniilor — pe lângă incuria inerentă birocrației noastre — a întrebunțat averea Statului ca instrument de corupțiune la jocul politic al ministerului. Ast-fel s'a creat, în d'aua Statului, o nouă clasă socială, aceea a păsuților cari erau siguri să se bucure nesupărați de foloșele ce le procura moșiile țerei, fără de a fi vre o dată constrânși să plătescă arenda la care se obligaseră. Acest fapt se constată prin creșterea imensă a progresiunii rămășițelor, cari la 1873 erau de 506.938. — la 1874 erau de 946.111, — la 1875 erau de 2.843.561, — și la 1876 au ajuns la „4.022.556 lei noi!!!“

Și fiind că, pe povă nișul arbitrarului nemărginit unde ajunsesse administrațiunea, nici această nu i a fost suficient — a profitat de expirarea contractelor a 560 de moși, și sub pretext de a introduce mai raționale norme de cultură în România — ca și cum agricultura unei țeri se poate transforma, dintr'oă și în alta, prin măsurile administrative — pentru a alcătui contracte, pe cari studiindu-le consciincios vedem că principala țintire era de a ține ca într'oă colosală mreajă toate interesele materiale ale țerei, pentru ca prin presiunile acestora asupra indivizilor să aibă supunerea tuturor celor ce trăiesc prin munca și prin fructificarea capitalului, — să facă din întreaga clasă a arendașilor Statului un instrument servil al sistemului se-le politice.

Condițiunile acestea au produs spaima și îngrijirea între arendași și i au făcut pe cei mai mulți a se abține în masă de la licitațiuni, cerând, dără în deșert modificări raționale în condițiunile ce se impunau. Cu toate aceste arendași moldoveni și oă parte dintre arendași de dincoă de Mileov, cari aveau mari capitaluri nedegajate încă, în moșiile ce le ținuseră în arenda și a căror contracte expirase, au fost nevoiți a se asvâri în aventura mezarurilor; — și, pe d'ouă parte ținuiți de interesele ce aveau în joc, hârțuiți de favoriți de al regimului cari nu aveau nimic de pierdut în jocul acesta de hasard, atrași de termenul lung al arendurilor, au ureat, în primul moment, mișele la prețuri însemnate și s'au supus condițiunilor oneroșe a acestor contracte. — Așa s'a întâmplat ca în Moldova din 184 moși puse în arenda-re 170 sau arendați prin licitațiune publică cu un spor de venituri 935.529 lei noi

asupra arendei anterioare: adică cu 60% beneficiu anual pentru Stat. Și din 376 moși puse în licitațiune în această parte a României, numai 151 moși s'au arendat cu un spor de 241,988 lei noi: adică cu un beneficiu anual de 10%.

În curând său descepat însă concurenții și s'au oprit din prima lor pornire; atunci speculatorii interesați la câștiguri nepermise li au ațâțat a se coalisa și a se retrage cu totul de la licitațiune; și astfel au rămas nearendate, dincoala de Milcov, însemnatul număr de 227 moși — aproape jumătate din numărul total.

Adumbrindu-se în dosul greutăților momentului — pe cari însuși le provoca — guvernul trecut a găsit nemerit a se folosi și din această împregiurare pentru interesele politicele sale; — și, călcând prescripțiunile legii de contabilitate, a imaginat îndată un nou instrument de ademenire politică și de corupțiune administrativă, **contractele cu bună tocmelă**. Prin mijlocul lor se putea negreșit respăti cu lagetă pe favoriții și fideli regimului.

Întru acesta comitetul de acuzare a Adunării, între actele ce aduce în sarcina foștilor miniștri, coprinde la pagina 98 a „Appendicelui“ acte oficiale precioase:

Telegrama prefectului Lahovari către ministru Catargi, 20 Martiu 1876.

„De cea mai mare importanță pentru alegerea senatorilor, este ca administrația domeniilor să eșecute votul consiliului de miniștri — adică de a arenda moșiile pe de cece ani cu 20 la sută scădere. D-nu Colibășeanu*), cumnatul deputatului Gărdărenu, voesce a lua în arendă Gogoși din județul Doljiu. Scafeș amator pentru Cusmir.

„Am mare nevoie de aceste persoane, cari au cele mai multe voturi pentru colegiul de senatori și care au exprimat mare nemulțumire contra administrației domeniilor. În interesul dără de a reuși în alegeri, vă rog să bine-voiți a interveni în favoarea lor și a mă înscința; căci s'ar putea compromite cauza decât s'ar da preferința amatorilor din partita opoziției...“

Tot aci găsim uă petițiune a D-lui C. Scafeș prin care cere a i se confirma Pungina, Cusmiru și Gonga din Mehedinți cu 120,000 franci.

Imediat administrația domeniilor răspunde la 22 Martiu 1876, către prefectul Lahovari, că s'au confirmat pentru de cece ani asupra D-lui Scafeș moșiile cerute și într'adevăr în Darea de sēmă a administrației domeniilor pentru anul 1876, vedem la pagina 30, la numărul corent 138,

*) Trebuie să notăm însă că D. Colibășeanu nu a luat în arendă moșia menționată de prefect precum se constată la pagina 99 preferid, se vede, a rămânea cu opoziția și a respinge ademenirile administrative.

trecută această moșie ca confirmată la 29 Martiu 1876, pentru de cece ani, cu suma de 120,000 franci, pe când în arenda anterioară se plătea Statului 150,000, adică cu uă pagubă de 30,000 plus procentele compuse pentru întregul period de arendare.

Pentru a face imagina isbitore privitor, am estras din actele domeniilor câte-va din moșiile arendate cu bună tocmelă unde se probesă în de ajuns țintirea celor ce au inaugurat această metodă de arendare.

Ast-fel găsim: în Vlașca moșia *Petrela* care era arendată cu 64,000 pentru care la licitațiune s'a oferit 54,150 și s'a dat pe trei ani cu 40,000 lei noi, și cu uă pădure de aproximativ de 40,000 franci, care nici a fost trecută în publicațiunile făcute pentru arendarea moșiei.

— În Olț moșia *Dănésa* producea 15,000, și s'a dat pe de cece ani 12,000.

— În Ilfov *Crefescii-Sbîrcea* producea 38,000, s'a oferit 36,100 și s'a dat cu 36,000 pe de cece ani.

— În Argeșiu *Nănesci, Piscu-Cocorului* producea 12,050, s'a confirmat pe de cece ani cu 12,150.

— În Argeșiu *Cătunul-Negrasi* producea 12,700, s'a dat pe doi ani, cu 6,000.

— În Argeșiu *Cremanari* producea 10,000, s'a dat pe un an cu 6,000.

— În Prahova *Batesci și Puchenii* producea 27,750, s'a oferit la meșat 27,750 și s'a dat pe un an cu 20,000.

— În Dâmbovița *Cucuteni-Badeni* producea 4,250, s'a oferit 3,600 și s'a dat cu 3,000 pe trei ani.

— În Dâmbovița *Serdanul* producea 18,050, s'a oferit 17,050, s'a dat pe trei ani cu 14,500.

— În Dâmbovița *Săculețele* producea 1,500, s'a oferit 1,800, s'a dat cu 1,400 pe un an.

— În Ialomița *Copuzul* producea 16,000, s'a dat cu 12,000 pe patru ani.

— În Romanați *Dranoveșul* producea 39,050, s'a oferit 37,000, și s'a dat pe trei ani cu 28,000.

— În Romanați *Vertina* sau *Baldovinesci* producea 13,400, s'a oferit 8,600, și s'a dat pe trei ani cu 7,000.

— În Dolj *Giugița* producea 29,150, și s'a oferit 29,500, și s'a confirmat pe doi ani cu 20,000.

— În Doljiu *Vâlcomul* producea 30,300, s'a oferit la licitațiune 25,200, și s'a dat pe doi ani cu 22,500.

— În Doljiu *Segârcea și Radulea* } producea 252,150, s'a oferit la licitațiune 176,500 și s'a dat pe un an cu 126,000.

— În Mehedinți *Gogoși și Gogoșița* producea 48,100, s'a oferit 36,200, și s'a dat pe trei ani cu 25,500.

— În Mehedinți *Cusmiru și Guanta cu Pungina*, era 152,600, și s'a dat pe de cece ani cu 120,000.

— În Mehedinți *Hotarnicii-de-sus* era 16,100, s'a oferit 11,050 și s'a dat cu 10,000 pe trei ani.

— În Mehedinți *Pristolele* era 54,400, s'a oferit 46,000 și s'a dat cu 36,000, pe trei ani.

— În Vâlcea *Drăgășeni* etc., erau 39,500, s'a oferit 27,100 și s'a dat pe trei ani cu 20,000.

De aceea rezultă că din 227 remase nearendate, 84 moși care în arenda precedentă producea un venit pentru Stat de 2,095,545, au fost arendate pe de cece ani, prin sistemul contractelor *bunec-tocmeli*, numai cu 1,707,420 lei noi, adică cu un deficit de 388,125.

— 47 moși care produceau 815,078 lei noi, s'au arendat pe trei ani cu prețul de 558,473 lei noi, adică cu un deficit de 256,605.

— 19 moși care produceau 102,772 lei noi, s'au arendat pe doi ani cu 70,865, adică cu un deficit de 31,907.

— 19 moși care produceau 317,130 și care s'au dat pe un an cu 169,545 lei noi, au un deficit de 147,585.

Aceste sume alcătuiesc, calculate fiind pe totalitatea periodelor parțiale de arendare, suma enormă de 5,016,464, în care intră și deficitul rezultând din diferența de arendare a domeniului Brăilei. Este natural ca tot aici să ținem sēmă și de pagubele ce vor resulta de la 68 moși remase nearendate, care produceau în trecut 1,390,022 lei n., și care astăzi administrându-se în regie vor cauza tesourul public însemnate deficite.

Cu toate acestea, D-lor deputați, spre a ne da uă sēmă raționată despre rezultatele funeste ce a dat administrațiunea domeniilor sub ministerul trecut, sunt dator a vă arăta că prin sistemul *pășuirilor* noi arendași privilegiați au ajuns de s'au încărcat cu sume enorme și care nu sunt acoperite cu garanții; — ăra realizarea acestor rămășițe va produce nouă și mari pagube, care, adăogite pe lângă cele ce am arătat mai sus, vor ridica perderile Statului la opt sau de cece milioane lei noi.

Spre a face tabloul cât se pôte de plastic, am estras din tabela litera B, pe care veți găsi la anexe, patru-deci și șese de nume dintre cele mai împovărate cu rămășiți.

Cifrele, precum veți vedea, au alocuința lor!

Așa dără, din 1,111 datorii trecute în tabela cea mare de rămășiți a domeniilor și care încheie 12,767,909 lei noi capital, patru-deci și șese înși însumedă ei singuri peste cinci milioane.

Nu este însă tot; pe lângă rămășițele de arendă sistemul *pășuirilor*, are și rămășițele de amuități ale moșiilor veadute cu amortisare care se urcă la vr'o patru mi-

lióné — are și rămășițele de embaticuri care și ele se urcă la două milioane.

Esté un adevărat chaos de rămășițe și de păsuiri!

Vedeți, D-lor, la ce triste rezultate duc pe uă națiune acei ce uă guvernădă prin ajutorul unei sisteme care introduce exploatarea politică în cestiunile economice: — pentru ca să vatăme nu numai interesele de ordine morală ale poporului, dără mai mult încă interesele materiale ruinându-se totă prosperitatea Statului.

Guvernământul trecut neputând să se întemeese pe idei sănătóse, pe credinți oneste, a trebuit să deschidă uă carieră largă celor mai aprige apetenți, — a înlesnit a se face averi fără muncă și a se realisa beneficii fără capitaluri și fără aptitudinii pentru producțiune. Și s'a vădut particulari cutezători, apucați de contagiunea risipei oficiale, asvêrlindu-se cu aviditate asupra averii publice ca și cum tesauzele țerei, erau destinate să refacă averile lor pierdute. — S'a vădut speculatori nescrupuloși care, nefiind nici capitalaști nici agricultori de profesiune, întreprinzând afaceri nu cu determinarea de a se specialisa în agricultură sau în comerț întrebuintând munca și inteligența lor nu pentru a augmenta producțiunea țerei, ci numai pentru a încerca un joc de noroc, — alegânduși apoi un patronagiū politic spre a se putea sustrage de la plata datoriilor contractate.

D-lor deputați, pentru ca să fim însă echitabili trebuie tot-odată să aruncăm privirile noastre și asupra acelor pe care uă criză comercială îndelungată și an de nefertilitate constatăți, i-au lovit cu neîndurare și iaū silit să nu 'și potă ține cuvântul dat — de cât cu condițiunea de a se ruina completamente pe sine și pe familia lor. Pentru acestia vă rog să bine-voiți a avea totă indulgența, totă sollicitudinea, pentru că ei sunt producători serioși ai țerei — ei represintă munca, economia și probitatea; ei produc însutit mai mult de cât consumă și prisosul producțiunii lor înavutește societatea, Statul Român.

În vârtejul de activitate continuă în care progresele, mai cu sémă ale mecanicei aplicate, au asvêrlit lumea civilisată, noi Români — cei mai târziu veniți se luăm rând între popórele libere — avem nevoie să justificăm dreptul nostru de a fi un Stat de sine ocârmuit, prin singura manifestare legitimă care este permisă popórelor mici: dezvoltarea economică. Și nu se poate spera acésta, decât Statul în timpul grei de mari crize să nepăsător în facia suferințelor claselor séle productive pe care, în loc de a le lăsa să se ruineze și să se nimicească, trebuie din contra să le încurajeze și să le protejigeze péné ce vor adauge a dobândi destulă forță de viață spre a putea trăi numai prin sine înșile. Căci Statul nu este uă abstracțiune ideală — are

uă menire practică, un scop social spre care trebuie neconținut să tindă; și mai cu sémă în țera noastră, proprietar unor vaste domenii, Statul nu se cade să se mărginească a stórce veniturii cu risicul chiar de a seca însuși izvorul de unde ele iaū nascere.

Péné acum încă singura noastră sorginte de mare producere este agricultura, dăr ea 'i departe a fi ridicată la nivelul necesităților noastre — ea se află într'una din cele mai gingașe crize, pentru că de abea acum percurge fazele séle de transformățiune trecând din regimul patriarhal în cel industrial, unde totul se operesă prin puterea capitalului. Și, deca într'acéstă situațiune pericólosă s'ar perde capitalurile acelor cari s'au specializat în profesiunea de cultivatori ai pământului, s'ar lovi de marasm tot progresul nostru viitor. Deja în Moldova progresele sunt simțite pe acéstă cale, căci cultivatorii din acea parte a României întrebuintează un capital circulant de patru și de cinci ori mai mare de cât arenda anuală: au adoptat, mai generalmente, sistemul trienal tolocind aproape uă treime din pământul arabil, întrebuintează dublele arături care se face cu pluguri perfecționate de fer — și pot afirma că rare sunt fermele de óre-care importantă care să nu 'și aive locomobila lor.

În acéstă parte a României de abia se pune în circulațiune un capital care să fie de două ori valoarea arendei anuale fără a se întrebuinta, în general vorbind, tolocile și dublele arături.

Aci există încă un sistem de metejaj bastard care consistă într'a sub arenda în loturi moșiele la săteni cari lucrând cu próste instrumente și fără capital nu numai că nu pot produce îndestul, dăr nici nu pot îmbunătăți pământul. Sistemul acesta e condamnat și de sciința agricolă și de cea economică.

Cu tóte acestea mulți cultivatori înțelepți de dincóce de Milcov s'a pus în fruntea unei mișcări de transformățiune menite să realizese mari progrese în cetrând.

În mijlocul acestor lucrări de tăcute prefacere în agricultură, România a fost lovită de la 1868 și péné astăzi de uă serie de ani răi care în Moldova a avut culminațiunea lor la 1875 și la 1876, órá dincóce, în România, la 1874 — 1875 și 1876 cu óre-care variante pentru unele localități. Și este de netăgăduit că desastrese a fost mari — pentru că în cele mai multe localități cultivatorii n'au scos nici valoarea seminței aruncate în pământ. Și ast-fel s'a pierdut și s'a nimicit capitaluri considerabile.

Majoritatea acestei Camere a dat destule probe despre sollicitudinea sa pentru tóte interesele țerei, și sunt încerdințat că ea va face tot ce 'i stă prin putință, în mijlocul dificultăților de tot-felul ce ne întâmpină în fie-care momente, pentru ca să se

ajute și să încurajeze pe agricultorii Români, pentru ca să îndeplinescă mijloce de plată chiar și celor mai împovărați cu rămășițe — dăr și noi suntem în drept să pretindem de la cei ce ne adresază plângerile lor, să probeze lealitatea și bunavoința, — căci numai ast-fel vom ajunge, încet, încet, și fără struncin pentru părțile interesate, să lichidăm în fine un trecut nenorocit.

D-lor deputați, să'mi permiteți să mai adaug óre-care observațiuni generale. Mi se pare că experiența mai multor ani ne a probat cât de rele sunt licitațiunile prin strigare — căci nu numai că acest sistem înlesnesce coalitiunile, dăr încă dá ocașiune la nenumărate abuzuri și manopere condamnabile care sunt și în detrimentul concurenților serioși. De altă parte, facultatea ce 'i reserva péné acum administrațiunea de a confirma sau de a nu confirma moșiile pe prețurile esite la licitațiuni și supralicitațiuni a dat nascere la atâtea abuzuri și pagube pentru Stat, în cât cred că ar fi timp să introducem cu ori-ce preț sistemul *ofertelor* sigilate și să facem licitațiunile la fie-care casierie de județ, cu uă supralicitarie făcută după 20 de zile tot cu oferte sigilate la administrațiunea domeniilor: dăr în urmă confirmarea sa fie obligătoare. Acéstă reformă este neapărată a se introduce de îndată pentru ca și guvernul să scape din complicațiunile în care l'a adus sistemul contractelor cu bună tocmelă și de efectele coalitiunii arendașilor.

Astăzi de multe ori administrațiunea domeniilor, vădând că după trei, patru licitațiuni consecutive, prețurile esite sunt din ce în ce mai mici, se vede silită să dea prin bună învoială pe un an moșiile acele pentru care se oferă ast-fel un preț mai mare de cât cel ce rezultă de la meza, și deca în împregiurările anormale pe care ne le-au adus guvernânți trecuți se poate scuza momentan acésta, totuși este rău să lăsam să se prelungească acéstă stare de lucruri.

Asemenea gândesc că ar mai fi uă măsură uemerită de luat, aceea de a se numi din sînul Camerei uă comisiune specială care să studiasse tóte cestiunile cele mari ale administrațiunii domeniilor și să propue îmbunătățirile ce sunt de nevoie a se introduce în acest serviciū important, pentru ca să vedea domnind ordinea și controlul cel mai sever, și, pentru ca să facam pe Stat să tragă cele mai mari profituri posibile din imensele séle proprietăți.

Incheiând aci espunerea repede a faptelor, vă rog, D-lor deputați, să bine-voiți a scusa multele neajunsuri și erori ce se vor fi aflând în acest raport, ținind sémă de *urgența* cu care ați voit să se facă lucrarea și de pucinele zile ce am avut la dispozițiunea mea pentru a culege elemente de informațiuni și cifre. Ar fi tre-

buit aci un studiu de mai multe luni și încă de abea s'ar fi putut presenta înaintea D-v. uă lucrare ireproșabilă.

Raportor: *A. D. Holban.*

1877, Martie 16, Bucuresci.

Domnilor deputați,

Comisiunea D-v., de anchetă a constatat că n'a existat un comitet regular al arendașilor și că acei ce se presenta în numele lor nu aveaū calitate; cu toate acestea, voind a lua toate informațiunile ce 'i erau necesari, a chemat în fața sa pe mai mulți arendași din mai multe județe pe cari i-a ascultat, a luat asemenea cunoștință de cererile făcute prin petițiunile adresate Adunării deputaților, din diferite părți ale țerei—și, în unire cu D. ministru al financelor, voind a da uă soluțiune cât mai practică acestei complexe cestiuni, pentru ca și Statul să rămână asigurat și apărat, și arendașii înlesniți pe cât este cu putință; voind tot d'odată a opera uă lichidare a trecutului, a elaborat următorul proiect de lege pe care am onorea a 'l presenta deliberării D-v.

PROIECT DE LEGE

Art. 1. Statul acordă tutulor arendașilor săi, pentru plata de rămășițe datorite pêne la 1875 inclusiv, un termen de cinci ani, sub condițiunile următoare:

a) Toți arendașii datorii Statului pêne la 1870 inclusiv vor plăti îndată 50 % din totă datoria, compuse din capete și procente, calculate pêne în ziua promulgării legii acestia; asemenea vor completa sau vor constitui garanții în ipotecă sau în efecte publice privilegiate de Stat, pentru asigurarea restului sumelor datorite pêne la plata lor integrală;

b) Toți arendașii datorii Statului de la 1870 pêne la 1875 inclusiv, vor plăti 25% din totă datoria lor și vor da garanți sub condițiile și în conformitate cu prescripțiunile de la lit. a;

c) Toți arendașii cari au luat fa arendă prin licitațiune publică moșiile Statului pe periodul de la 1876—1886, vor beneficia de condițiunile reformate ale periodului 1877—1887, decă vor achita cășturile ce dătoresc pe anul 1876 și decă vor completa garanțiile lor în conformitate cu contractele lor.—Cu adăogire că, prin excepțiune, pentru anul acesta, plata căștului de la 15 Ianuariu 1876 se va face, fără procent, la 15 Decembre viitor.

Art. 2. Atât cei prevăduți la § a, cât și cei prevăduți la § b, vor plăti 10 la sută procente pentru sumele cu cari rămân a se achita în cursul celor cinci ani.

Art. 3. Plata datoriei se operează prin două rate anuale — și anul de achitare al datoriei începe la 1 Ianuariu 1878, când va trebui plătită întâia rată, și să ispră-

vesce la 1 Ianuariu 1883, când se va plăti ultima rată.

Art. 4. Indată după promulgarea legii, guvernul va vesti pe arendași prin *Monitor* că le acordă un termen de 20 zile libere, în intervalul cărora vor fi datorii să declare că aderă la toate obligațiunile legii de față.

De odată cu declarațiunea scrisă pe care o vor depune la casieria județului unde se află domiciliati — acei prevăduți la § a, art. 1, vor vërșa 50 la sută din suma datorită; acei prevăduți la § b, același art., vor plăti 25 la sută, precum și cei prevăduți la § c, se vor conforma îndatoririi ce li se impune. Casierul va elibera chitanțe detașate dintr'ua condică specială, în dosul căruia va menționa despre primirea declarațiunei de adesiune la lege.

Art. 5. Se acordă un termen de două luni, care va curge din ziua când vor fi împlinit îndatoririle impuse prin art. 4, tutulor arendașilor spre a 'și putea pregăti și depune la casieriele din județe garanțiile necesari pentru acoperirea sumei ce rămâne de plătit în cinci ani.

Art. 6. Administrațiunea domeniilor va deschide uă condică specială de partiți (pe persoane ără nu pe moși) pentru toți arendașii ce dătoresc rămășițe.

În condica acēsta se va trece numele și pronumele fiă-căruia arendaș, moșia și județul, datoria capete și procente, natura și valoarea garanțiilor anterioare, precum și a celor suplimentari ce se vor fi depus în urmă, aderarea sau neaderarea arendașului;—în fine sumele ce se vor încasa treptat după intrări.

Acēsta condică se va numi: „condică de liquidare a rămășițelor provenite din arendile domeniilor Statului pêne la 1 Ianuariu 1876.”

Art. 7. Administrațiunea domeniilor va deschide uă altă condică în care va trece numele și pronumele tutulor arendașilor săi, cari în urma promulgării legii, și cu toate urmăriile ce se vor face, vor fi rămăneachitați către Stat.

Cu dece zile înainte de ori-ce licitațiune de moși sau păduri de ale Statului, numele acestora se va publica prin *Monitor*, pentru ca comisiunile de arendare să le aibă în vedere și să 'i respingă de la licitațiuni.

Art. 8. În ziua promulgării prezentei legi, administrațiunea domeniilor va deschide uă a treia condică de partiți (pe persoane ără nu pe moși), în care va trece numele și pronumele arendașilor, moșia și districtul, suma anuală a arendei, valoarea și natura garanțiilor, precum și încasările treptate ale cășturilor fiă-căruia an.

Acēsta condică va cuprinde toate *dăruverile* de arendă cari încep de la 1 Ianuariu 1877 înainte și va privi viitorul.

La finele fiă-căruia examinii condica se va controla și se va viza la ministerul fi-

nancelor în fața membrilor administrațiunei domeniilor — așa în cât din șase în șase luni comptul fiă-căruia arendaș să fie neapărat balansat în regulă.

Dispozițiuni generale.

Art. 9. Numai arendașii cari se vor conforma prescripțiunilor legii de față și în termenele prevădute într'ansa, vor putea beneficia de avantajiele acordate în puterea ei.

Art. 10. Legea actuală de urmărire rămâne în vigore. Cu toate aceste termenele de vëndări a garanțiilor și a averii arendașilor cari se vor împlini în cursul celor 20 zile prevădute la art 4, vor fi amânate cu patru zile după expirarea *zilelor* de adesiune.

Raportor: *A. D. Holban.*

D. președinte. D-lor să 'mă dați voe să fac eu uă cestiune prealabilă asupra acestui raport ce vi s'a citit.

Sciți că acest raport vine înaintea D-v. în urma unei propunerii care a avut de obiect a institui uă comisiune însărcinată cu cercetarea acestei cestiuni.

Resultatul acestei hotărâri a Adunării este raportul de față, care vine cu un proiect de lege ce s'a alăturat pe lângă densul. Sunt dator dără, după regulament, să atrag atențiunea Camerei și să uă consult decă consideră acēsta lucrare ca un proiect de lege pe care să 'l cercete de îndată sau voesce să 'l trâmăta mai întâiu în cercetarea secțiunilor?

Voci. La secțiuni.

D. D. Pruncu. D-lor deputați, am avut onore a vë spune adineuri că unul din colegii D-văstră — și acel coleg sunt eu — e lovit în onore a lui și materialmente și moralmente de raportul D-lui Holban. Nu voi face uă cestiune personală din acēsta, promit că voi fi foarte moderat în cuvintele prin cari voi cere rectificarea celor coprinse în raport relativ la persoana mea, dără cer de la dreptatea D-văstră ca să nu lăsați un minut mai mult să apese asupra-mi uă bănuială atât de gravă ca aceea că eu aș fi unul din arendași pe cari 'i a păsuit guvernul trecut....

D. președinte. Decă ai avea răbdare să mă ascuți....

D. D. Pruncu. Nu pot să mai am răbdare, D-le președinte; căci acest raport e distribuit de mai multe zile, și decă se va amâna și de astă dată, voi fi silit a 'm da demisiunea de deputat.

D. președinte. Repet încă odată că decă ai avea răbdare să mă ascuți, cred că vei fi satisfăcut; căci chiar în cazul de a se amâna proiectul pentru a se trâmăta la secțiuni, D-ta vei avea cuvântul imediat în cestiune personală. De aceea te rog să aștepti numai pêne ce se va regula acēsta cestiune de regulament.

D. A. Holban. D-lor deputați, vë rog

să bine voiți a nu pierde din vedere că această cesiune a fost trimisă la început la comisiunea de petițiuni și după ce acea comisiune v'a prezentat raportul ei și v'a atras atențiunea asupra acestei cesiuni ați numit o comisiune specială care, după ce a studiat cesiunea, a venit cu raportul său, și cu acest proiect de lege. Nu înțeleg de rău cum ați mai trimis acum din nou proiectul în studiul secțiunilor, când ați avut deja o comisiune specială în această materie, căci atunci ar fi a amâna cesiunea la calendele grece.

Eu vă rog, D-lor, să nu procedați astfel, ci să bine-voiți a decide ca să se ea îndată în discuțiune acest proiect, pentru că cesiunea este cunoscută și nu are ce mai căuta în secțiuni.

D. P. Buescu, D-lor, nu este de loc cazul de a se trimite acest proiect de lege la secțiuni; căci sunt două feluri de proiecte care să trimit la secțiuni: sunt în general proiectele de lege prezentate de guvern, și proiectele de legi care provin din inițiativa deputaților. Aci însă este altă cesiune, este o cesiune despre care Adunarea are deja deplina cunoștință și pentru care s'a și numit o comisiune specială.

Voc. Nu este așa.

D. P. Buescu. Vă rog, D-lor, să bine-voiți a vă aduce aminte că a venit o petițiune din partea arendașilor, acea petițiune a trecut prin comisiunea de petițiuni și Adunarea a ascultat raportul acelei comisiuni și apoi a venit o comisiune specială care, ca o delegațiune a Camerei, să meargă la minister și să studieze cesiunea și apoi să vină cu raportul său.

Apoi, când ați decis că o comisiune să vă dea un raport asupra unei cesiuni, înțeles'ăți atunci ca acea lucrare să meargă din nou la secțiuni? Aceasta, D-lor, nu face parte din acele cesiuni care trebuie să treacă prin secțiuni. Asemenea raporturi vin tot-d'a-una da dreptul în Cameră și Camera adoptă sau respinge concluziunile ce i se propune. Sunt chiar antecedente unde asemenea raporturi n'au trecut prin secțiuni. Nu este nici un articol în regulamentul care să ne oprească a se discuta imediat concluziunile acestui raport. Eu rog pe onor. Cameră să ea îndată în dezbateri raportul acestei comisiuni.

D. președinte al consiliului. D-lor, eu înțeleg să dicită că aveți nevoie ca să mai studiați cesiunea, d'ă trebue să vă aduc aminte că ați numit o comisiune specială ca să studie cesiunea și să vină cu soluțiunea ei.

Soluțiunea este în concluziunile raportului. Să se aducă toate procesele verbale ale acestei onor. Camere de când avem un regim parlamentar, și veți vedea că de câte ori s'a numit de Cameră o comisiune specială, ea a venit cu un raport și Cameră a

votat îndată concluziunile raportului; astfel s'a făcut tot-d'a-una.

D'ăca trimiteți din nou acest raport la secțiuni, ar fi să arătați că nu voiți nici chiar să luați în băgare de seamă această lucrare; și este o suferință, o nevoie economică a țerei în această cesiune a arendașilor, carei toți D-văstră ați recunoscut că merită luarea în băgare de seamă, pentru ca să îndulciți această nevoie; și bine este ca D-văstră să amânați această lucrare? Aceasta este nu numai în interesul unor individe, ci și în interesul economic al Statului. Prin urmare cred că trebue să o discutați și de veți găsi că nu sunt bune concluziunile raportului, le veți respinge, sau le veți modifica, d'ăca veți crede că nu este bine ca să le respingeți.

Așa d'ă ră trebue să dați o soluțiune; alt-fel, trimițându-se cesiunea la secțiuni, ați avea aerul de a arăta că acea comisiune care a lucrat pe lângă minister este cu totul incapabilă, și lucrarea sa ca nevenită înaintea D-văstră.

Pentru aceste motive, cred că trebue să intrăm în discuțiunea raportului.

— Adunarea consultată, decide a intra în discuțiunea raportului.

D. D. Pruncu. D-lor deputați, vă mulțumesc că ați bine voit a mi acorda cuvântul și vă sunt recunoscător pentru această favoare. Voi fi calm în tot cursul discuțiunii și vă cer scuzele mele pentru cuvintele rostite de mine în ședința de ieri, cuvinte pe care le recunosc că au fost cam violente. În adevăr, când un om se află în pozițiunea în care mă găsesc eu, înțeleg că poate să se pronunțe și cuvinte violente; însă vă rog să mă scuzați.

D-lor, comisiunea de și recunoșce prin raportul său că nu găsește nici o bază după care să poată calcula rămășițele de datorii către Stat, cu toate acestea ea a găsit de cuviință între alții ca să mă numescă și pe mine, să împărtășcă aceste nume în rubricile de datornici simpli și în rubricile de datornici păsuți de guvern.

D. A. Holban. Raportatorul, nu comisiunea; acesta este sistemul meu, nu al comisiunii.

D. D. Pruncu. De și vedeți că aci în raport se dice cum că toate cifrele și socotelile acestea se dă sub rezervă, d'ăca cu toată rezerva acesta D. raportor a crezut că este bine să vină să ea nume și să d'ăcă, cum mi s'a d'ă mie, că am fost păsuți de guvernul trecut.

Acum, ce va să d'ăcă această vorbă păsuți? Se găsește aci din jos de rubrica acesta o notă unde se dice că păsuți va să d'ăcă un fel de omenii care în unire cu guvernul trecut au fost păsuți să mănânce bani publici. Apoi un om care vine să și atribue banii publici, acesta va să d'ăcă furt. D. raportor a crezut de cuviință sub rezervă să vină să d'ăcă înaintea țerei, înaintea Camerei, cum că eu am furat pe Stat

și m'a păsuți guvernul trecut. Vedeți cu ce ușurință s'a aruncat această acușiune asupra mea!

Acum, D-lor, vedeți ce se dice. Se dice că spre a se face tabloul cât se poate de plastic, s'a extras din tabloul lit. B patru-deci și șese de nume dintre cele mai împovărate cu rămășițe, între cari figures și eu cu suma de 48,869 franci. Ca să nu fiu lung, D-lor, voi veni repede la tabloul D-lui raportor; însă înainte de toate voi să fac o mărturisire.

D'ăca m'aș fi vădut trecut în tabloul acesta, cum sunt mulți alții, nu ca datornic păsuți, ci ca datornic pur și simplu al Statului, și aș fi vădut că suma este încărcată—precum voi dovedi îndată că această sumă este fictivă—aș fi d'ă: s'a făcut o greșală; condicele de la administrațiunea domeniilor nu sunt în bună stare; onor. raportor a putut foarte bine să facă o greșală, și aș fi venit la D-sa, sau înaintea Camerei și aș fi arătat că în privința mea s'a făcut o greșală. D'ăca D. raportor: ce a făcut? M'a pus între păsuți guvernului trecut, fără ca chiar cifrele care le dă aci să fie esacte. Și chiar d'ăca ar fi esacte totuși nu putea să mă pună între păsuți guvernului trecut, și etă pentru ce:

Să începem mai întâi cu tabloul districtului Cahul.

În districtul Cahul sunt trecut ca datornic al Statului cu suma de 48.869 franci pentru o singură moșie. În privința aceasta am vorbit cu D. Holban și D-sa mi a spus cum că eram dator după tabloul 11 sau 12 mii de franci. Va să d'ăcă D-sa a făcut aci o eroră de 36 000 franci.

D-lor, eu nu voi să d'ăcă eroră este făcută cu intențiune; a putut D-sa să facă o eroră; d'ăca eroră acesta grosă mi aduce aminte proverbul: Calumniasă mereu că tot va rămânea ceva.

D'ă să admit că este o greșală. Prin urmare, după tabloul D-sale sunt dator Statului suma de 121 mii franci.

D. A. Holban. Așa dice administrațiunea domeniilor.

D. D. Pruncu. Eu tot de la administrațiunea domeniilor am hârtia aceasta și ea este subscrisă de D. Capeleanu, șeful comptabilității. Iați ce se dicea în această hârtie:

„După scriptele de comptabilitate ale administrațiunii domeniilor și pădurilor Statului, se constată că moșia Zărnescii și Hănseni din jud. Cahul, a fost rearendată D-lui Dimitrie Pruncu, numai pe anul 1870, cu preciiul de lei 18,800, din cari s'a plătit numai lei 7.163. bani 60, și mai rezultă încă rămășiță până în prezent lei 11.636. bani 40 plus procentele cuvenite de la epocile de când urma a fi răspunsă până la achitare.”

D-lor, moșia aceasta a fost luată de mine cu 18 800 franci la 1869; garanția care am depus-o în bonul ruzale este de 9,400

francî, din arenda moşiei am mai plătit 7,100 franci precum se vede din comptul ce am citit mai sus de la domeniu. Aceste cifre fac aproximativ suma de 16,500 fr. Va să dică de-a aş fi mai rămas dator cu ceva, cel mult ar fi cifra de 2,000 franci. Voi arăta însă numai de cât că nu am rămas dator nimic.

Ca să vedeţi, D-lor, că nu am înşelat pe Stat, vă voi arăta din ce împrejurări independente de mine, de voinţa mea, n'am plătit această sumă: Guvernul mi-a sequestrat nisece porumb, şi primarul d'acolo sau alt individ, în sub-privigherea căruia era acel porumb, l'a furat, pentru care guvernul l'a intentat acţiune. Iată şi şhotârărea dată de tribunalul Cahul în această afacere:

„Sentinţa tribunalului de Cahul No. 69 din 20 Februarie 1874, investită cu formula executorie, condamnă pe Dumitru Broşteanu personal la despăgubirea Statului cu suma de 9,403 lei, 70 bani, costul produselor sequestrate şi înstreinate de dânsul prin violarea sequestrului.“

Va să dică în detrimentul meu mi s'a furat de 9,000 franci produse, căci eram dator numai vre-ua două mii de franci. Vedeţi de-a că eu moşia această nu numai n'am fost păsuat, ci eu am păsuat pe D. Catargiu, căci am să ia câte-va mii de franci.

Dé-ră să trecem la judeţul Dorohoiu.

La judeţul Dorohoiu la No. 66, onor. D. raportor mă dă dator cu 6,059 de franci. Aţi văd că la întâia moşie a fost în eróre. La a doua moşie, după tabel dice că sunt dator cu 5,000, dé-ră nu cu 6,059, dé-ră a daogă că este uă eróre, de şi erórea se putea îndrepta foarte uşor. Moşia această este luată de mine la 1876, şi aci nu putem să fiu păsuat al guvernului trecut; căci pe când am luată în arenda acea moşie nu mai era acel ministru, ci D. I. Brătianu. În privinţa câştiurilor acestei moşii am telegrafiat casierului general de Dorohoiu şi é-ă ce mi-a răspuns:

„Câştiiurile Bohaiu 1876 sunt achitate; este de plată numai câştiiul 15 Ianuarie, anul curent.“

Casier: *Coroiu*.

Prin urmare, vedeţi că cifra de 6,059 franci cu care D. raportor mă trece ca păsuat al guvernului trecut, este achitată la casieria generală a judeţului; şi chiar de-a aş fi rămas dator pe 1876, nu putea D. raportor să mă trecă în rubrica păsuţilor, dé-ră mai ales când câştiiurile sunt plătite.

Să trecem la a treia moşie din judeţul Fălciu.

D-lor, pentru moşia de la judeţul Fălciu n'am documente nici de la domeniu nici de la casierul general; dé-ră am un document pe care trebuie să l'primiţi mai bine, am un document al D-lui prim-ministru Ioan Brătianu.

Pentru câştiiurile acestei moşii luată tot în anul 1876, mă văd trecut cu cifra de 22,110 franci. Intâiul câştiiu este plătit

în toată regula, cu chitanţă în regulă. S'a întâmplat însă un mic neajuns:

Eū nu putem să mă duc la moşie, căci eram înecurat aici cu uă pădure; m'am dus dé-ră la poştă şi am dat un grop cu 7,500 franci; pe acel grop era scris: D-lui casier general de Fălciu, câştiiul moşiei Stanilescii; am făcut şi uă adresă D-lui casier arătându-l că suma ce l'trămit este câştiiul moşiei; am luat chitanţa în regulă de la poştă pentru expeduirea banilor, şi mi am căutat de trebă. După uă lună sau două a venit timpul de a plăti câştiiul al treilea al moşiei, şi D. Brătianu nu a voit să mă păsuască, ci mi a sequestrat 400 chile orz, l'a vândut şi a luat casierul banii.

Pe când se făcea acesta, a venit un inspector financiar în revisie, a pecetluit casa şi a găsit că casierul a mâncat 30—40,000 franci, între cari erau şi acei bani luaţi pe orzul meu vândut, precum şi banii tramişi prin poştă. Pentru acesta am dat uă hârtie la domeniu, şi păstres chitanţa pentru acesta.

D. ministru de finace a tramiş uă anchetă, a căreia lucrare este la actă, şi pe care D. raportor ar fi putut o vedea. Şi să vedeţi de ce cred eu că cu intenţiune am fost trecut în acest tablou. Iată ce dice D. raportor: „Intr'un cuvânt, pentru a aduna ore-cari dote a trebuit să pun a se desmormăta din pulberea arhivei mulţime de dosare din cari s'au cules norme de cifre anexate la finele acestei lucrări.“

Va să dică înţelegă D-vóstră din acestea, că, atunci când vine un raportor şi publică un nume al unui coleg al D-sale şi dice aceste cuvinte ce v'am citit, noi firesce că suntem siguri cu toţi că D-lor au desmormătat dosare şi au găsit toate cestea într'ensele, şi prin urmare a găsit tot acolo şi toate cele-alte împrejurări relative la aceste cifre de datorii. Apoi de-a că a găsit onor. D. raportor că aceste două câştiiuri sunt mâncate de casier, nu putea ore să facă uă notiţă, cum a făcut pentru D. Colibăşanu, care asemenea este un coleg al nostru, şi să dică: D. Pruncu este dator 22,000 lei, dé-ră s'a întâmplat că l' amâncat casierul banii (ilaritate), dé-ră pentru mine n'a voit D-sa a face această dreptate, ci m'a trecut între păsuţi.

Acum, ceea ce este adevărat, este că pentru moşia Stănilescii sunt dator câştiiul din urmă, 7,000 lei; dé-ră de-a că ar fi studiat D-sa dosarele, ar fi găsit că la Stănilescii sunt sequestrate 700 chile porumb pentru 7,000 lei ce sunt dator, plus garanţia mea depusă pentru această moşie. Va să dică Statul este garantat şi raportul greşesce şi în această privinţă.

Să trecem şi la moşia a patra şi cea din urmă. Acestă moşie este Corbasca din judeţul Tecuci, pentru care sunt trecut la No. 266 dator cu 8,455 lei. D-lor, ca

să vedeţi cu câtă scrupulositate s'a făcut acest raport, şi câtă bună credinţă a fost; ca să vedeţi în fine de-a numai iubirea de dreptate pentru financiele ţerei împins pe D. raportor la acesta, voi arăta un act tot de la domeniu, şi prin urmare, D. raportor nu pôte să dică că s'a înşelat, pentru că de unde a luat D-lui ştiinţă, de unde a cules D-lui notele sale de acolo am cules şi eu. Acest act este scris de D. Capeleanu şeful de serviciu, şi de şeful de biuro, şi é-ă ce dice:

„Moşia Corbasca din judeţul Tecuci a fost adjudecată asupra D-lui D. Pruncu pe periodul 1876—1886 şi s'a transmis de D-sa chiar în anul 1876 D-lui Ion Pastia, pe a căruia persoană s'a şi liberat în urmă contractul.“

Vedeţi, D-lor, ce este pentru Corbasca şi acest act este extras tot de acolo de unde a extras şi D. raportor...

D. A. Holban. Faceţi eróre; n'am extras eu, ci însăşi administraţiunea domeniilor, şi cu atât mai rău pentru ea de-a că nu a extras exact.

D. D. Pruncu. Va să dică de-a D. raportor deschidea condica, ar fi vădut numai de cât, că nu sunt eu arendaşul Statului, ci D. Ion Pastia pe moşia Corbasca. Ca să vă dovedesc şi mai bine, D-lor, că sunt exacte condicile administraţiei domeniilor în această privinţă, m'am adresat şi la casierul judeţului Tecuci, şi l' am întrebat pe cine cunoşce de arendaş al moşiei Corbasca? Şi é-ă ce mi răspunde: „Arendaşul moşiei Corbasca este D. Ioan Pastia.“

Va să dică vedeţi, D-lor, că aci se limpezesce poziţiunea mea; se vede că din 48,800 lei cât dice D. raportor că sunt dator, eu nu datores de cât numai 7,000 lei costul din urmă al unei moşii pe anul 1876.

Intreb acum: bine a făcut onor. nostru raportor să vină şi să mă pună pe mine în rubrica păsuţilor al D-lui Catargiu? Iată ce nu pot eu înghiţi! (Ilaritate)

Nu pot eu să înghit când văd că vine înaintea Camerei un raport oficial din partea unei comisiuni în care figurează omenii onorabili ca D. Vernescu, ca D. Stătescu, cari au greutate în ţera această, şi care raport mă pune pe mine în rândul păsuţilor D-lui Catargiu. Căci, D-lor, orî-cine va citi acest raport şi va vedea că în comisiune figurează D. Vernescu şi D. Stătescu, negreşit are să le dea D-lor dreptate... (Intreruperi)

Da, D-lor, este nedreptate ce mi s'a făcut, şi de-a că D. raportor şi onor. membri ai comisiunii n'ar fi acoperiţi de inviolabilitatea cu care sunt investii deputaţilor, eu cred că justiţia ţerei Româneşti, de-a că face apel la dânsa, şi aş cere dreptate, mi-ar da-o..... (Intreruperi)

D-lor, sunt om onest, am de ce întreprise în ţera această, sunt deschis, am po-

lițe afară; ei bine, apoi când în parlamentul Român vinți trei, patru deputați, printr'un raport oficial, și dic că sunt dator Statului cu o sumă de 85,000 lei, plus că am fost păsuitul D-lui Catargiu, ce lovitură credeți că se aduce creditului și afacerilor mele? Apoi, credeți D-văstră că justiția țerei mele n'ar găsi un articol din lege care să'mi dea o satisfacțiune, atât morală cât și materială?...

D. G. Vernescu. Faceți acțiune, și eu mă lepăd de inviolabilitatea ce mă acoperă ca deputat.

D. A. Holban. Și eu mă lepăd; faceți-ne acțiune.

Voc. Nu cred să căpătați dreptate.

D. D. Pruncu. Atunci atât mai rău deca legile țerei mele nu mă garantează de prejudiciul ce mi se aduce. Va să dică, unui om mic și neînsemnat poște să vie ori cine să'î dică că a frustrat Statul, că este dator la Stat cu 85,000 lei, și știu eu mai ce, fără ca să potă găsi justiție în această țară! Atunci, atât mai rău!

D-lor, eu v'am dovedit adevărul cu cifre, cu acte, cu depeși telegrafice; dără mi se va dice: s'a'î greșit cifrele, nu s'a'î observat bine condicile, etc. Apoi, D-lor, când e vorba de un coleg al D-v., cred că trebuia să vă dați mai multă ostenelă, să studiați dosarele, să cercetați condicile, să vă convingeți întâi bine de lucru și pe urmă să veniți să înferaiți omenii. Eu cred că n'ați făcut bine când ați procedat ast-fel și nu voi să vă spun ce ar trebui să vă spun, pentru că nu voi să fiu violent...

D. Vernescu. Spune, D-le, și 'î voi răspunde.

D. D. Pruncu. Sunt în dreptul meu să v'o spun, dără n'o spun, pentru că am dis că nu voi să fiu violent.

D. președinte. D. Dimitrie I. Ghica are cuvântul.

Voc. Sunt 6 ore trecute D-le președinte; să amânăm pe mâine.

D. președinte. Atunci rădic ședința. Ședința publică mâine, 22 Martie.

Ședința de la 22 Martie, 1877.

Președinția D-lui președinte **C. A. Rosetti**, asistat de D-nii secretari **M. Burileanu**, **I. Lătescu** și **I. Carabatescu**.

Sedința se deschide la 3 ore dupe amiază.

Prezenți 76 D-nii deputați.

Nu răspund la apelul nominal 74, și a nume:

In congediu:

D-nii **Gr. Berendeiu**, **T. Boin**, **G. Dimitrescu**, **R. Campiniu**, **C. Catargi**, **P. Constantin**, **L. Costin**, **D. Cozadini**, **D. Donic**, **C. Fleva**, **I. Ionescu**, **I. Mârza**, **G. Mârzescu**, **G. Pruncu**, **F. Aluneanu**, **M. Ghelmegeanu**, **G. Tacu**, **I. Iurașcu**.

Fără arătare de motive:

D-nii **A. Agioglu**, **D. Anghel**, **P. Arbore**, **T. Bagdad**, **N. Blaremburg**, **C. Bobeica**, **A. Gr. Bonachi**, **N. I. Bujoreanu**, **Sc. Călinescu**, **A. Candiano-Popescu**, **D. Castroian**, **N. Catargi**, **N. Cișman**, **I. Codrescu**, **C. Colibășanu**, **M. Kostaki**, **Gr. Cozadini**, **D. Crăciunescu**, **G. Esarhu**, **L. Eraclide**, **N. Fureulescu**, **C. Fusea**, **D. Genescu**, **G. Ghițescu**, **G. Găță**, **C. Giuvara**, **N. Goran**, **G. Macri**, **G. Magheru**, **D. Mărgăritescu**, **D. Miculescu**, **G. Miculescu**, **F. Milescu**, **G. Morțun**, **N. H. Nicola**, **S. Nicolau**, **N. Nicoreescu**, **C. Peșiacov**, **G. Rădescu**, **M. Roșeti**, **S. Roșeti**, **C. Șoarec**, **D. Sofronie**, **A. Varnali**, **E. Vergati**, **G. Vernescu**, **M. Vladimirescu**, **Sc. Pastia**, **C. Climescu**, **A. Vizanti**, **D. Leca**, **A. Teriachiu**, **E. Protopopescu-Pache**, **Șt. Parușef**, **N. Lupașcu**.

Sumarul ședinței precedente se aprobă.

Se trimite la comisiunea de petițiuni petițiunea D-lui **G. N. Montanu**.

Se trimite la secțiunii proiectul de lege relativ la vânderea de veți, prin licitațiune publică, a moșiilor Statului Șirna, Timosul cu Pisculeții, Găvana, Stejaru și Brătesciul-Piatra, toate din județul Prahova.

D. ministru justiției. D-lor, eu s'a dat un vot în privința dărei în judecată a foștilor miniștri. Acum este vorba a regula procedura după care trebuie să se înainteze acel proces; pentru acesta ne trebuie un vot; nu că am o nedomirire, de cât aș dori să se știe cum are să fie sesisată înalta curte de casațiune, și de aceea aș dori să se exprime acesta printr'un vot al D-văstră, după ce mai întâi se va discuta această chestiune, pentru că să nu rămăne nedefinită.

D. președinte. D-lor, după părerea mea, procedura despre care vorbesce D. ministru justiției, va fi acesta:

Comisiunea însărcinată de D-văstră pentru susținerea cauzei 'mi va comunica că este gata, și eu, ca președintele Adunării, voi supune la cunoștința D-lui președinte al consiliului toate actele, și D-sa, la rândul său, le va trimite D-lui ministru al justiției, care le va înainta atunci înalta curte de casațiune.

Acosta este procedura prescrisă biuroului de regulament nostru; nu ved nimic în regulament care să autorise pe biuroș a coresponde cu vre-o altă autoritate din țară, de cât numai cu președintele consiliului de miniștri, și cu Secatul numai atunci când este de a'î se aduce la cunoștință constituirea Camerei.

D. ministru justiției. D-lor, eu nu 'mi-am format o idee în privința acesta; însă, după cât cred, această comunicare trebuie să se facă d'a dreptul de către biuroul Adunării către înalta curte de casațiune, și acesta o dic pentru că, deca în regula generală și în baza regulamentului Adunării, biuroul nu coresponde cu

nimeni de cât cu guvernul, acesta însă în ceea ce privește facerea legilor; dără când Adunarea dă în judecată un minister, ea atunci nu eserețesă dreptul de a face legi, drept pe care 'l împarte cu guvernul și cu cel-alt Corp Legiuitor, ei eserețesă un drept care este în deplina ei suveranitate. Prin urmare, în asemenea cas, numai are trebuință de intervențiunea guvernului. Nu că eu voi refusa de a îndeplini acest ordin al Adunării; dără cred că nu ar fi bine să se facă un asemenea precedent, pentru că s'ar putea întâmpla să fie un guvern care să caute a paraliza un asemenea vot al Adunării.

De aceea, eu cred că biuroul Camerei trebuie să trimită d'a dreptul către curtea de casațiune toate actele atingătoare de această chestiune.

D-lor, deca am venit să vă consult în privința acesta, este pentru că, ceea ce voi avea onore a vă aduce aminte, va confirma și mai mult idea pe care am supus'o la aprecierea D-văstră. Precedentul pe care 'l avem din anul 1861—62, când s'a dat și atunci un minister în judecată, în adevăr, este că s'a făcut despre acesta comunicare președintelui consiliului de miniștri, însă atunci, după convențiunea de Paris, care era legea noastră organică, nu Camera avea dreptul de a susține acușațiunea înainte înaltei curți de casațiune, ei această însărcinare o avea ministerul public. Prin urmare, pe cât timp procurorul era chemat ca să susție acușațiunea, și fiind că procurorul nu era organ al Camerei, ei al guvernului, de aceea Adunarea s'a pus în comunicațiune cu guvernul. Legea noastră organică, însă, s'a schimbat; această lege dă dreptul Camerei ca să urmărească, și urmărirea să o facă prin agenții săi speciali, prin o delegațiune a ei; prin urmare, ordinea de idei este schimbată, și de aceea eu cred că Adunarea, când are dreptul de a trimite în judecată pe un minister, și de a susține acușațiunea, nu poște fi îndoiială că tot Adunarea, prin biuroul său, intervine la înalta curte de casațiune prin președintele ei. Căci etă, D-lor, ce dice art. 101 din Constituțiune:

„Acușațiunea pornită de representațiunea națională se va susține de ea însăși.”

Pentru aceste motive, dără, ar trebui ca biuroul Camerei să se adreseze d'a dreptul la înalta curte de casațiune pe de o parte, și pe de altă să comunice acesta și guvernului.

D. A. Stolojan. Nu știu deca este cine-va care susține opiniunea onor. nostru președinte, pentru că eu am să vorbes în sensul D-lui ministru de justiție.

D. președinte. După cum ved nu este nimeni care să împărtășesă opiniunea mea, și 'mi pare că nici D. Giani. Cuvântul 'l are D. Stolojan.

D. A. Stolojan. D-lor, Constituțiunea

noastră spune curat cine trimite înaintea curtei de casațiune pe miniștri; închipuiți-vă că Adunarea ar decide urmărirea unui singur ministru; ei bine, ar trebui pentru acesta să se adreseze la guvern? Voiți D-v. să subordonați drepturile D-v. voinței guvernului? Eu cred că procedarea cea mai regulată este aceasta: când comitetul de acuzare și va termina lucrarea, el se adresează președintelui Camerei, și președintele Camerei notifică curtea de casațiune trimțterea de către Cameră înaintea sa a fostului ministru.

D. D. Geani. Eu difer de opiniunea D-lui Stolojan numai asupra unui punct care este deja hotărât de Cameră. Camera a hotărât ca comitetul numit de dânsa, prin un requisitoriu, să sesizeze pe curtea de casațiune. Astăzi ideea este tot aceeași. Cu Constituțiunea în mână, nu cred că este rolul puterii executive să intervină în cesțiunea aceasta. Comitetul care represintă Camera, el însuși este în drept să sesizeze casațiunea iar nu președintele Camerei.

Din momentul când este votat de Cameră, el represintă o autoritate și nu are trebuință de o confirmățiune. Dacă însă voește biuroul să facă curții de casațiune o comunicațiune de condescendență, aceasta o înțeleg; dar organul care sesisază casațiune este delegațiunea Camerei.

Așa cred eu că este bine să se urmede în această privință.

D. ministru justiției. Vedeți, D-lor, că și D. Geani și D. Stolojan recunosc că intervențiunea guvernului nu se exercită în asemenea casuri. Onor. D. Geani a dis că curtea de casațiune trebuie să fie sesisată prin un requisitoriu. Nu este însă mai puțin adevărat că biuroul Camerei poate și el să comunice curții de casațiune că s'a numit un asemenea comitet.

D. D. Geani. Dreptul de a sesisa casațiunea, să ne înțelegem bine, aparține exclusiv comitetului de acuzățiune. Punctul acesta mi se pare că l'am mai discutat în destul er, când spuneam D-lui Danielénu că D-sa nu poate să fie surprins, căci i rămânea destul timp ca să studieze cesțiunea până ce comitetul și va face rechiștoriu; căci curtea de casațiune nu poate să fie sesisată de cât de comitetul numit de Cameră. Comunicațiunea de curtesie se poate face de către biuro; nimic mai mult însă de cât numai acesta.

D. ministru justiției. Ministerul se unesc cu vederile D-lui Geani, cari vederi sunt aprobate de unanimitatea onor. Camere. Ast-fel cred că acest incident se poate închide.

D. președinte. Prin urmare incidentul este închis, rămânând bine înțeles că președintele represintă Camera și prin el se fac toate lucrările

Acum la ordinea zilei avem continuarea discuțiunii în cesțiunea arendașilor.

D. Ghica are cuvântul.

D. D. Ghica. Eu nu voi veni să atac acest raport și proiect de lege dintr'un punct de vedere personal cum a făcut cu drept cuvânt D. Prunea, ci l voi ataca dintr'un punct de vedere mai general, și voi spune de ce consider lucrarea incompletă și încă, și de ce eu nu pot lua în considerațiune proiectul de lege. Etă D-lor, pentru ce cred că este o lucrare incompletă, și fiind incompletă nu este justă.

Acest raport de ce se ocupă? Se ocupă de reaua administrațiune. Bine face, dar s'a ocupat și actul de acuzățiune de această cesțiune. Se mai ocupă și de persoane, nici această poate nu e rău; de și este un proverb care ne dă: „Nomina odiosa sunt.“ Tote acestea însă nu satisfac preocupățiunea financiară de astăzi, care ne a făcut pe noi să numim o comisiune specială. Ceea ce trebuia să facă era un tablou exact, clasificat nu pe an, dar pe perioadele de arendare fiind că perioadele de arendare ar fi fost singura clasare justă și sigură și ne arăta situațiunea adevărată a arendașilor.

Din toate acestea ce vedem în tabloul litera A? Vedem că dăce onor. raportator că aci sunt trecute numai rămășițele acele mai însemnate; va să dăce este o porțiune din rămășițe. Ne mai spune că cifra totală a acestei datorii se urcă pe an la 2 milioane lei. Eu am avut curiozitatea să adun aceste datorii și am ajuns împreună cu suma datorită în Basarabia Rusescă la suma totală de 8,210,770 lei vechi care în lei noi face 3,041,026.

Cum mi se dăce că suma totală a acestei datorii se urcă aproximativ la 2 milioane, pe când numai o porțiune din această datorie întrece suma de trei milioane? Mi se pare că lucrul nu poate să fie corect, și că prin urmare trebuie să fie trecute în tabela această nise cifre sau esagerate sau care nu ar trebui să figureze nici de cum.

Se acordă această cu cifra datorii care rezultă din tabela care se află la domeni, și care era necesară la raportul ce am avut onore să l citesc ca raportator al comisiunii de petițiuni? Cifra acolo pentru 1865—1868 este de 658,720; decât am mai pune încă anii 1863 și 1864 abia ajungem la 1 milion.

Care este adevărată cifra de rămășițe de la 1863—1868? Un milion, sau două milioane, sau mai bine de trei milioane? Acesta mi se pare încurcat și așa voi o lucrare mai completă în privința această.

Să luăm acum periodul de la 1865—1876.

Tabela rămășițelor ne spune că această datorie este de 12,767,909.

Acum în privința numărului debitorilor el este de 1,111 persoane, și tabela cită numai 316. Acest număr de 316 însumă o datorie care este de 11,063,558 va să dăce aproape totalitatea cifrei între-

gei datorii. Mai rămân 795 datornici cari nu sunt citați aci; și care represintă o datorie de 1,704,351, adică în termen de mijloc pentru fie-care debitor necitat 2,144 lei noi, care mi se pare absurd, și prin urmare și punctul acesta ar trebui explicat.

Un alt punct care rezultă din tabela litera b, este că datoriile din 1865 până la 1876 de dincoace de Milcov întrec cu mult pe cele de dincolo de Milcov. În Muntenia se urcă la 9,102,550 lei, de vreme ce dincolo de Milcov se urcă datoria numai la 2,134,897.

Acest fapt este atât de însemnat în cât ar fi trebuit ca comisiunea să fi cercetat lucrul și să fi venit să ne spună pentru ce s'a întâmplat această; și pentru ce districtele cele mai bogate în partea de dincoace de Milcov sunt acele cari datorază mai mult. De ce Doljul datoră 2,554,647? Ilfovl 1,048,591? Mehadinți 1,130,907? Teleormanul 834,540? Vlașca 762,022? etc.

Ațat raportul cât și proiectul de lege mi pare că tind a face mai cu seamă înlesniri arendașilor de dincolo de Milcov, cari sunt apărăți mai mult în raport de cât cei de dincoace. Ar trebui să fim justți în toate, și ar trebui să nu primim ast-fel de lucrare.

Se arată de exemplu că în Moldova la 1875, când s'a licitat pentru anul 1876. Moldova a dat un spor de 60%; pe când Muntenia nu a dat de cât un spor de 10%. Mi place a crede că e așa. Dar de ce nu ni se spune și tot adevărul? De ce numai o parte din adevăr? De ce nu ni se arată că în 1868, 1870, 1872, prețurile s'a urcat dincoace de Milcov pe când în partea de dincolo de Milcov au stat pe loc? De ce nu ni se spune această? Exemple de acestea sunt că la 1868 moșia Comana de la 48,000 s'a urcat la 80,000. Ciuperceii de la 68,000 s'a urcat la 140,000. Moșia Piscu de la 30,000 la 80,000. Acesta s'a întâmplat mai cu seamă în Oltenia.

La 1870 s'a urcat prețurile și mai mult dincoace de Milcov. De ce ni se spune că numai dincolo de Milcov s'a urcat? Moșia Perișu de la 15,000 s'a urcat la 62,000. Târnovețu de la 16,000 la 67,000. Șegarcea cu Bistrița de la 111,000 la 252,000, adică s'a urcat la mai mult de cât îndoit. Cușmiru și Punghina din 56,000 la 63,000. Acest spor a făcut că în anul 1872, an atât de nenorocit, în Oltenia o mulțime de arendași s'a ruinat, și că însuși arendașii din Oltenia care aveau proprietăți nu au fost în stare să plătescă măcar anuitățile lor către creditul fonciar rural. De ce nu ni se spune această?

Adevărul trebuia spus în totă întregimea lui. Când s'a vorbit de anii rai pentru partea României de dincolo de Milcov în 1875—1876 de ce nu s'a vorbit și de anul 1872 care a înspăimântat pe arendașii de dincoace de Milcov?

Proiectul de lege mi se pare incomplet, căci nu pune toate împrejurările în vederea Camerei. Ar fi fost complet, dacă ar fi clasat pe arendași după categoriile perioadelor de arenduire, și proiectul nu se ocupă de perioade; face numai diviziuni pe date anume de datorii anterioare la 1870, de datorii între 1870 și 1875. Ar fi mai justă clasarea sub condițiuni speciale pentru fie-care period de arenduire care ar fi trebuit să se dividă astfel:

1. Rămășițe de la 1863—1868.
2. Periodul 1868—1873.
3. „ 1870—1875
4. „ 1871—1876.
5. „ 1873—1878.
6. „ 1875—1880.
7. „ 1876—1886.

Art. 1 la alin. a și b se ocupă de categoria întâia și a doua. Aceste două categorii reprezintă contracte expirate, și după părerea mea, nu trebuie să ne ocupăm de acești arendași, nu trebuie să le facem nici o scădere de datorii lor, căci sunt datornici ordinari. După aceea vine categoria a treia, a patra și a cincea de la 1870 până la 1875; de la 1871—1876 și de la 1873—1878.

Ei bine, despre aceste trei categorii nu ne vorbește de cât în bloc. Cum vrea onor. comisiunea ca arendașii de la 1870—1875, care pot să fie în trei categorii, să plătească în trei moduri diferite și să dea trei garanții diferite!

Cu toate acestea de la 1871—1876 nu sunt rămășițe? În aceste două termene nu sunt cuprinse rămășițele de la 1874 până la 1875 și rămășița colosală de 4,000,000 pe anul 1876? În aceste două termene nu sunt cuprinse 700 moși care reprezintă un venit de 11,000,000.

Proiectul de lege se ocupă cu o specială sollicitudine de periodul 1876 până la 1886.

Trebuie să notăm că în acest period intră o mulțime de moși de dincoace de Milcov.

Art. 1. al. C face scădământ ascuns.

D. Holban care a vorbit în cesiunea planurilor economice și a arătat cât de grozav s'a ressemnat arendașii Statului în fața acestor condițiuni puse de administrațiunea domeniilor, trebuie să știe că arendașii în categoria periodului 1876 până la 1886 se vor bucura de un scădământ colosal, fiind că vor fi prin proiectul acesta de lege scutiți de facere de planuri economice, de facere de acareturi, de plantațiuni, etc. prin urmare ar putea evalua D. Holban acest scădământ la 30% și afară de acesta sunt reduse și procentele de 15% la 10%.

Ancă mai mult, art. 1, alin. e. dice: Cu adăogire că prin excepțiune pentru anul acesta plata câștiului de la 15 Ianuarie 1876 se va face fără procente până la 15 Decembre viitor.

Prin urmare se scutesc și de procente pe un an.

Ei cred, D-lor, că ar fi mult mai bine, să dăm comisiunii un timp mai îndelungat, ca să facă condițiuni oșebite pentru fie-care period de arendare.

Onor. D. Holban dice chiar în raport că timpul a lipsit pentru a face o lucrare completă; și ei cred că într-o cesiune atât de serioasă, unde sunt în joc 15,000,000 ar trebui să ne pronunțăm în cunoștință de cauză. De aceea sunt de opinie să nu luăm în considerațiune acest proiect de lege, ci să rugăm pe onor. comisiuni să vie cu un raport și cu un alt proiect de lege, în sensul acesta: de a face condițiuni speciale pentru fie-care period de arenduire.

Mi aș permite să propun ca pentru perioadele 63—68 și 68—73 și 70—75, contractele fiind expirate pe termenul acesta, arendașii datorii să nu fie scutiți, fiind datornici ordinari; era pe periodul 71—76, care a fost un period de pierderi mari, a celor arendași li s'ar putea face concesiuni, mai cu seamă acelor cari mai stăruiesc a fi încă arendași ai Statului. Asemenea înțeleg și pentru perioadele 1873—1878 și 1875—1880, dără nu ved pentru ce să se facă concesiuni arendașilor de la 1876 până la 1886. Să ne adușem aminte că acesti arendași au luat moșiile în urma unor ani răi în cunoștință de cauză și le-a luat cu condițiuni mult mai avantajoșe și afară de acesta au încă înaintea lor 9 ani de exploatare. Pentru ce dără să le facem aceste concesiuni? Ei cred că nu este nici drept nici echitabil a fi tratați arendașii alt-fel de cât după perioade de arendare; și de aceea eu nu voi vota acest proiect de lege cum ni se presintă astăzi.

D. Eug. Stătescu. D-lor, am cerut cuvântul pentru ca, în calitatea mea de membru al comisiunii, să fac o rectificare și să dau și o reparațiune.

Onor. D. Kogălniceanu a apelat la sentimentul meu de dreptate, pentru ca să rectific ceea ce este inexact în cifrele publicate în raport în privința D-sale.

Înțeleg, D-lor, că ar fi să lipsim și noi și celor-alți și simțimentului de dreptate și de echitate, ca atunci când se face un apel la simțimentele noastre, și atunci când ne convingem că inexactități sunt, să nu venim să le recunoștem.

Este o parte în raport unde cred că Adunarea a făcut deja această distincțiune, între lista sa și tabela diferiților datornici ai Statului trecuți acolo cu sume din contractele de arendare, și între soluțiunea care se propune pentru ca să se asigurese plata acelor datorii.

Acest tabel, această listă nu este opera comisiunii, este opera administrațiunii domeniilor, operă de sigur — neexactă, pentru că și acestei administrațiuni i lip-

sesc mijlocele necesare ca să formese într'un scurt timp o listă exactă despre tot ce se datorește. Concluziunile ce s'au propus ca să se ajungă la încasarea acelor rămășițe, ast-fel cum nici să apese prea mult în spatele celor datorii, nici să facă ca Statul să pierdă, aceste concluziuni, dice, sunt aduse în desbaterea onor. Adunării.

Adunarea le va discuta, le va amenda de va crede că este de trebuință, pentru că nici noi nu le dăm ca un ce care esp. rimă tot ce se poate închipui mai bun pentru regularea acestei cesiuni.

Oă dată aceste dize etă, D-lor, ce am putut să constat, ducându-mă singur la sorginte, în privința neexactităților din acest tabel care ating pe D. Kogălniceanu.

Mai întâu ca observațiune generală, D. Kogălniceanu se vede trecut în acest tabel cu trei sume asupra sa: una de 99,000 lei, alta de 15,000 lei și alta de 21,000 lei, era în totul e trecut ca dator domeniilor cu suma de 179,000 lei, pe când cele trei cifre ce v'am citit, nu fac de cât 135,000. Vedeți dără că chiar în tabel este o greșală de adăuțiune de vre 40,000 franci.

Dără chiar dacă adăuțiunea ar fi bine făcută, totuși D. Kogălniceanu nu este dator cu sumele ce v'am citit. Așa, este de rectificat în periodul de la 1863 la 1873, pentru care figură dator cu suma de 99,000 lei; nu este exactă această cifră, și cred că este o erore din partea administrațiunii domeniilor. În acest period, D. Kogălniceanu nu figură cu nici un contract la administrațiunea domeniilor. Ei bine, cum se esplică această erore? Etă cum se esplică: administrațiunea domeniilor are pretențiuni asupra D-lui Kogălniceanu pentru arenda moșiei monastirei Văcăresci, și D. Kogălniceanu la rândul său având a lua de la administrațiunea domeniilor mai aceeași sumă pentru cereri convenționale, există o contestațiune; această contestațiune s'a și tranșat prin o transacțiune făcută mai de mult timp, și prin care D. Kogălniceanu se recunoșce debitor de suma de 30,000 franci. Această transacțiune s'a și executat în parte, căci s'a vârsat la domeniul 7,000 franci, și mai sunt a se vârsa 23,000 franci, însă, mai este o mică formalitate de îndeplinit pentru ca această transacțiune să devie definitivă. Pentru cele-alte mici sume sunt oșre-care contestațiunii între D. Kogălniceanu și domeniul, prin urmare cesiunea este precum vedeți, pendinte.

În interesul adevărului dără, m'am crezut dator să dau aceste lămuriri.

Am auzit că s'a dis că D. Kogălniceanu este trecut între numarul acelor numiți pasuiți de fostul guvern. Ei cred că nici măcar bănuială nu se poate ridica asupra D-lui Kogălniceanu din acest punct de vedere. D. Kogălniceanu este una din ilustrațiunile acestei țări, este un bărbat de Stat

destul de viguros pentru a aduce țerei încă multe servicii. . .

Voci. Așa este.

D. Eng. Stătescu. Și nu cred că măcar un minut se poate ridica uă asemenea bănuială, și dacă bănuială ar putea fi, apoi conduita politică a D-lui Kogălniceanu din tot timpul D-lui Lascar Catargiu protestată contra acestei aserțiunii necugetate. (Aplause).

În ceea ce se atinge de listă în general, și de strigătele ridicate contra comisiunii și a raportului ei, sunt în genere nedrepte. Tote aceste strigăte dovedesc că s'a pus degetul pe rană, și e destul să se pună degetul pe rană în societatea noastră, pentru ca să se rădăce multe strigăte și multe protestări. Cu toate acestea noi ca legiuitorii am procedat cu sânge rece, și n'am avut altă în vedere de cât interesul Statului, și interesul acelei clase laborioase ale cărei greutăți mai tot-d'ăuna s'a pus înainte pentru ca să se obție prelungiri de termene. Noi ca legiuitorii suntem datorii să cîntărim interesul țerei cu acela al particularilor și să vedem ce putem face ca să eșim din situațiunea de astă-dzi, luând pe cale legislaivă măsurile cele mai nemerite. Noi n'avem pretențiunea că ceea ce am făcut este bun, de cât am crezut că nu putem trece cu buretele asupra acestor datorii, și cuvîntul este că dacă Statul este creditor, este în acelaș timp și debitor, și dacă ar perde ceea ce are să ia de la debitorii săi, n'ar putea face față la toate cheltuelile sale. Pe de altă parte însă, am șis, că în lipsa generală în care se află țera astă-dzi, să lăsăm acestor omeni posibilitatea de a plăti, și din acest punct de vedere li s'a acordat un termen de 5 ani. În acest termen de 5 ani datoria se va împărți pentru fie-care în rate, așa cum să le vină mai lesne a o achita. Dără tot-d'ădată noi am luat uă măsură pe care eă o cred necesară, atât pentru că face pe Stat să intre în posesiunea sumelor datorite, cât și pentru că pune la încercare buna credință și solvabilitatea datornicilor. Care este acea măsură? Ea face ca uă condițiune sine qua non la acordarea termenelor de plată faptul de a vërșa imediat uă parte din sumele constatate în sarcina lor, 50 la sută pentru arendașii cu datorii mai vechi, 25 la sută pentru cei cu datorii de la 1871 încôce. Se înțelege că Adunarea dără va găsi că măsura nu e nemerită și va substitui uă alta. Negreșit că acest proiect de lege nu va putea fi obligatoriu de cât după ce va trece și prin Senat și va fi căpătat forță de lege.

Maș am, D-lor, uă simplă observațiune de făcut. Noi am luat acastă însărcinare și am crezut că trebuie să o îndeplinim, de și am constatat, de alt-fel, că reclamațiunile pretinsului comitet al arendașilor erau nisece reclamațiuni cari emanau de la persoane interesate. Am constatat că toți

aceșți domni cari s'au îmbrăcat cu calitatea de comitet al arendașilor, toți aceștia, dacă mă pot exprima ast-fel, s'au venit să surprindă buna credință a Camerei; și eă cred ca acastă Cameră nici nu ar fi numit comisiunea dacă ar fi știut că se găsece numai în facia unor reclamațiuni isolate, individuale ale câtor-va cari sunt în infimă minoritate din marea categorie a arendașilor Statului.

Am constatat că aceșți domni nu numai că nu sunt împuterniciții arendașilor, dără chiar am constatat că președintele nici nu a luat parte la lucrările comitetului.

Prin urmare, nu din punctul de vedere al serioșității reclamațiunilor am făcut noi acest raport, ci numai fiind că Adunarea ne pusese îndatorirea să esaminăm cererea din punctul de vedere general și să vedem ce remediu e de adus situațiunii actuale a acestor arendași. D-v. veți propune un alt remediu dacă veți găsi un altul mai bun de cât acela propus de noi.

D. A. Holban. D-lor, voi începe mai întâiu prin a răspunde la observațiunile D-lui D. Ghica. D-sa nu este satisfăcut de raportul meu și mi face observațiuni severe, dicend că n'am studiat în destul de bine cesțiunea. Eă creș că raportul meu este satisfăcător, pentru că desvălesce, precum a șis foarte bine D. Stăt-scu, uă plagă care trebuie vindecată; este satisfăcător, pentru că este basat pe lucrări oficiale care le am avut de la administrațiunea domeniilor. Dără D. Ghica ar fi voit să se publice în întregul său tabelul care coprinde 111 nume, pentru ca să și potă face calculul de D-sale. Eă bine, n'am publicat acel tabel, și am luat din el numai sumele cele mai însemnate pênă la 1 Decembre, pênă când acest tablou este subscris, nu de funcționarii inferiori, ci de membrii administrațiunii domeniilor, pe care guvernul ia găsit cu merite și de totă încrederea pentru a le încredința acastă mare avere a Statului în administrațiunea lor.

Dar acest tabel nici nu pôte fi bănuit că ar fi putut să fie influențat de cine-va, și mai cu sémă de mine, fiind-că el era deja făcut încă mai dinainte, și dupe cererea D-lui Vernescu s'a subscris de membrii administrațiunii. Acum, care este suma totală a datoriei? Este de 12 milioane. Ce am luat noi? Am luat rămășițele dupe fie-care an. Ast-fel, din anul 1865 este 61,000, din 66 este 155,000, din 67 este 119,000, din 68 este 124,000, și est-fel merge crescend datoria pênă la 1876.

N'am putut se fac altă clasificățiune de cât după actele oficiale, cu toate că chiar eă am făcut rezervele mele, fiind-că am constatat că nu era destul de satisfăcătoare acea informațiune oficială, în cât se putem face uă lucrare cu totul perfectă, fiind-că toate lucrările aceste trebuiesc basate pe uă comptabilitate regulată, ceea-ce la admi-

nistrațiunea domeniilor nu există, și acesta am spus-o chiar de la începutul raportului meu. Când am vedut că tabelul începe de la 65 încôce, am întrebat daca nu mai sunt rămășițe și pe anii precedenți, și mi s'a răspuns că sunt, dar că acolo este un chaos, și atunci am desmormențat dosarele vechi, pentru ca să se facă un tabel general de la data care ar putea să presinte ôre-care normă.

Mi s'a dat acest tabel, însă necomplect, și am cules dintr'ensul ceea-ce putea să dea uă normă; dacă am șis *aproximativ*, este că n'am putut să am uă basă sigură; nu puteam se mă întemeiez într'un mod cerut pe acel tabel.

Prin urmare, vedeți că mi aș făcut uă șicană pe care n'o meritam. Dacă acel tabel n'a fost complect, este pentru că a lipsit timpul material a'l face ast-fel, fiind-că sunt miș de dosare care trebuiesc compulsate pentru ca tabelul să se fi putut face complect.

Cât pentru ceea-ce privece neexactitatea țifrelor, acesta este uă cesțiune de apretiare; dacă de uă parte se indică în mod aproximativ uă țifără de două milioane, iar de altă parte trei milioane, acesta este din cauză că nu se pôte vorbi de cât cu aproximațiune. În cât privece numele, ele sunt luate din tabel.

Dar în ceea-ce privece quota parte pentru fie-care, și media despre care vorbesce D. Ghica, acesta nu se pôte precisa într'un mod perfect, fiind-că sunt datorii și de 80 lei și de 50 lei, și chiar de 20 de bani, sume la care D. Ghica nu creș să se fi găndit. Dar D-sa dice că am făcut uă proporțiune mai mare de datorii pentru partea de dincôce de Milcov de cât pentru Moldova. Apoi acastă proporțiune a făcut-o tabelul și împrejurarea că dincôce de Milcov sunt mai multe moșii de cât dincolo de Milcov, și este probabil că darrerile fiind mai mari aici, se fie și rămășițele mai mari. Dar D. Ghica spune că sunt părtinitor pentru partea de dincolo și că fac avantaje mari pentru datornicii de acolo. D-sa este în eróre, pentru că pe toți datornicii i am luat. . .

D. D. Ghica. Dar așa rezultă din raport.

D. A. Holban. Apoi, D-le Ghica, dacă mă vedeți să înțeleg că unu și cu unu fac două, și două plus unu fac trei, atunci înțelegeți că nu mai e puțință să vorbesc, și de aceea vă rog să mi dați voce să urmez, căci eă v'am ascultat în liniște.

Mi se face imputare de D. D. Ghica cum că am fost părtinitor și că în raportul meu am făcut partea leului arendașilor din Moldova. Eă bine, eă nu am putut să fac acesta, pentru că eă eram a cincea persoană în comisiune și comisiunea a fost unanimă; mai mult de cât atât, onor. ministru de finance în privința rezoluțiunilor noastre a fost în acord cu noi, a crezut

cum că aceste rezoluțiuni ar putea să aducă un remediu în această situațiune nenorocită în care au ajuns domeziile Statului; prin urmare vedeți că în privința aceste imputare ce mi se face mie este nedreaptă, pentru că nu am făcut eu o situațiune avantajoasă unia sau celeilalte părți, mai ales când vedeți că nu disting nici o parte, și dacă am constatat că o parte a făcut progres în ceea ce privește agricultura, apoi acesta este adevărat, pentru că o parte a progresat în agricultură pe când altă parte de arendași, proprietari și agricultori nu au făcut nici un progres, am constatat că într-o parte a țerei să întrebuițeze o agricultură mai rațională, pe când în altă parte să întrebuițeze un sistem de meteagiū care trebuie să dispară cu timpul; am recunoscut încă că mulți capitaliști au făcut mari sacrificii pentru agricultură.

Vedeți dar că am făcut această distincțiune ca să atrag atențiunea D-v. asupra acestei lucrări.

Prin urmare, chiar de aș fi fost eu partinitor, totuși rezoluțiunea este luată de comisiune și că a primit și adesiunea D-lui ministru de finance, care cred că vă prezintă destule garanții de nepărtinire; sau atunci trebuie să credeți că atât eu cât și comisiunea împreună cu D. ministru de finance, am avut în vedere să partinim cutare sau cutare clasă.

D-lor, dacă aceste explicațiuni pot să fie satisfăcătoare, eu cred că D. D. Ghica este logic ca să voteze conclusiunile comisiunei, de vreme ce cesțiunea personală care a avut-o contra raportului nu se poate susține.

D. D. I. Ghica. Dar nu am făcut cesțiune personală.

D. A. Holban. Acum viū la cesțiunea D-lui Pruncu.

Am fost atacat cu multă înverșunare de onor. D. Pruncu, și nu voi să răspund pe acelaș ton, voi da numai nisce simple explicațiuni.

D-lor, tabelul acesta v'am spus că are valoarea lui numai până la 1 Decembrie, căci până atunci s'au înscris toate rămășițele ce s'au constatat că sunt asupra arendașilor.

Prin urmare la 1 Decembrie tot ce am găsit era aceea-ce am pus în tabelul meu și unde am vădit că sunt sume mai încărcate, am adunat, și am vădit că se urea la țifra de 600,000 de 700,000 și 800,000 lei. Tabelul ce am pus în raportul meu l'am extras din tabelul cel mare ce aveam înaintea mea, și dacă am făcut acesta a fost numai ca să viū să arăt ce consecințe dezastrōse a avut sistemul acesta, iar nu a fost ca să pun o pată nimeni, și acesta cu atâta mai mult cu cât în raportul meu am dis că unii au fost păsuți iar alții sugrumați; căci în adevăr au fost omeni cari au profitat de politica guver-

nului trecut; acesta s'a vădit într'un mod patent, cum au știut acei omeni să tragă diferitele beneficii din acea nenorocită politică; dar au fost și alții cari au fost erunt loviți de acel guvern; acesta am dis'o în raport; și prin urmare cred că nu am meritat să mi se dică că am voit să denigru cu pasiune pe unii ca să i arăt în fața țerei că au frustat interesele Statului. Nu am avut în vedere acesta, D-lor, dupe cum v'a spus-o și onor. D. Stătescu; fiind-că noi ne am ocupat de situațiune, iar nu de persoane, și dacă am trecut aceste nume în raport, a fost numai fiind-că de acele nume am găsit atașate nisce țifre, și ast-fel nu puteam evita de a arăta de unde provin acele țifre.

Onor. D. Pruncu a dis între altele că dacă eu nu aș fi avut privilegiul de deputat, m'ar fi tras la bara justiției ca calomniator, ca pe unul ce am lovit creditul D-sale.

Ei bine, D-lor, declar D-lui Pruncu că renunț înaintea D-sale la ori ce privilegiu aș putea avea ca deputat.

Eū dic în acest tabel că la Cahul, unde mai întâiu moșia era ținută de comună și apoi de D. Pruncu, se vedea o rămășiță de 12,100 lei de la 1871 încōce. La acesta D. Pruncu răspunde că acea moșie a intrat în posesiunea D-sale de la 1875 încōce, și că prin urmare nu putea D-sa să fie păsuț de D. Catargiu. Dar dacă este așa, atunci nu se poate obiecta și D-sale că a fost păsuț de la 1871, până la 1876? Căci pentru acest period de timp să găsesce această rămășiță. Dar poate D-sa să fie plăit în urma acestui termen? Se poate; însă eu nu am putut ști ce plăți s'au făcut în urmă; eu am găsit această țifră în registrele administrațiunei domeniilor și încă o dată vă declar că trecându-le în raport, nu am voit să ating pe nimeni.

Venind pe urmă la județul Dorohoiu, D. Pruncu spune că țifra publicată în raportul meu nu este exactă și că eu aș fi încărcat-o. D. Pruncu uită însă că pe lângă arenda de 5,000 lei mai sunt și 450 lei accesorii. Eū, cu toate că D-sa m'a numit calomniator, am mers la administrațiunea domeniilor, am constatat toate dosarele privitoare la D-sa precum și la alți arendași și cu toate dizele D-sale l'găsesc încă dator cu 43,000 lei, către Stat până în prezent.

Am mers și eu la domeniul și am cercetat, însă dacă ar fi vorba ca să cercetăm pentru 160 și mai bine de nume, vedeți în ce chaos ar fi trebuit să mă cobor; ar fi trebuit, nu o comisiune de șapte sau de ce membri, dar ar fi trebuit și o mulțime de impiegai, pentru ca să ne ducem să desgrupăm toate acele grajduri ale lui Orgias peste care numai Dâmbovița ar fi trebuit să trecă ca să le spele.

Iată cum stă situațiunea D-lui Pruncu: Rămășița la Cahul este de lei

11,600 la care adăogându-se procentele pēne astă-đi, ne dă pentru întreaga sumă datorită lei 17,454. La Tecuci este din preună cu câștul neplătit al lui 15 Ianuarie, în total 24,800 l. La Dorohoi 27,098.

Acum vine onor. D. Pruncu și spune că a trimis prin poștă o sumă de 7,000 lei, pe cari i a mâncat casierul.

Apoi, noi avem o lege de comptabilitate care prescrie în ce mod se poate des-cărea cine-va de o creanță a Statului; este chitanța casierului respectiv, unde contractul obligă a se face vērșarea banilor.

Și D. Pruncu, pentru că comptabilitatea domeniilor n'a voit să i ție în semnă recepisa de la poștă, mă face pe mine calomniator, fiind-că nici eu nu i am ținut în semnă acea chitanță.

Cu toate acestea, fiind semnă de acesti 14 mii franci cari dăca i au plătit, D. Pruncu încă rămâne dator o sumă de 43,000 lei.

Prin urmare nu sunt nici pasionat și cu atât mai puțin calomniator, când prin raportul meu trec între arendaș datori și pe D. Pruncu.

Țiū, D-lor, a vă da aceste explicațiuni pentru ca să nu se infirme lucrarea comisiunei D-v. în urma celor avansate de onor. D. Pruncu.

Se viū acum la onor. D. Stătescu și m'i pare rău când văd că se ridică în contra mea chiar unul din membrii comisiunei. D. Stătescu m'i făcea o acușațiune că am încărcat pe D. Kogălniceanu.

Precum am arătat-o prin raport, v'o declar și verbal că erori au putut să se stre-cōce, mai cu semnă când e vorba de țifre, a cărora verificare, ca să fie exactă, se cere a fi făcută cel puțin de doi; eu am scris și am arangiat cifrele singur. Ast-fel, recunosc însuși o erōre sigurată în ceea ce privește situațiunea D-lui Athanasie de la Roman, pe care l'am trecut dator cu 9000 lei, pe când D-sa datorește mult mai puțin. Asemenea și D. Algiu, pe care l'am găsit în adevăr figurând în tabelul domeniilor, la 15 Decembrie 1876, dator cu o sumă pe care însă a achitat-o la 15 Ianuarie anul acesta.

Dér cu D. Kogălniceanu nu este tot așa. D-lui spune că a făcut o transacțiune cu domeniile, și că în urma acestei transacțiunii nu se mai crede astă-đi dator cu nimic.

Am, D-lor, dosariul înaintea mea, și compulsând acest dosar, găsesc că s'a scă-đut dintr-o sumă de 34,000 lei, suma de 22 000, prin o simplă decisiune a D-lor administratori ai domeniilor. Dacă D-v. credeți că se poate ține în semnă asemenea transacțiunii, voi dice și eu atunci dimpreună cu D-vōstre că D. Kogălniceanu în adevăr nu mai e dator. Dar în privința socotelilor D-nul Kogălniceanu în dosarul ce am aci, găsesc nisce socoteli așa de curioase, în cât la o pagină se vede o

sumă, la alta, altă sumă, și așa mai încolo.

Dupe o situațiune pe care am găsit-o la domeniu, totala datorie se urează la 211,000 franci; dăr să nu perdeți din vedere că decisiunea era basată pe daune ce i s'au ocazionat cu trecerea drumului de fer pe la Comana, și pentru costul strămutării unei magasi. Tot la acest dosar se află o declarațiune a ministrului lucrărilor publice prin care se dice că D. Kogălniceanu, pentru daunele ce i s'au făcut la 8 pogone porumbiste, are drept la o despăgubire de 1200 lei și pentru strămutarea unor magasi la trei sute galbeni.

Cu toate acestea, administrațiunea domeniilor, prin decisiunea sa, lă scade cu cifra de 12,720 franci. Mai mult de cât atât: vine cu altă propunere în privința moșiei Vatra Văcărești, și în al 7-lea punct cere despăgubiri la domeniu și dice: D-lor administratori, am dat în garanția obligațiunii de ale drumului de fer Strusberg cu prețul de 70 suta; D-văstră nu mi-ați dat înapoi obligațiunii spre a le schimba pe altele de ale societății celei nouă. D-v. mi-ați vândut acele obligațiunii cu 50 suta; prin urmare am o daună de 14 miș lei, și vă rog să mă țineți în seamă.

Atunci administrațiunea domeniilor recunosc, precum și consiliul de avocați, suma de 68 miș lei pentru Vatra Văcărești.

D. B. Maniu. Faceți requisitoriul D-lui Kogălniceanu.

D. Rosnovanu. Care este absent.

D. A. Holban. Mi-ați imputat că nu am spus adevărul; dați-mi voe să vă dovedesc că adevăr am spus.

D. G. B. Lătescu. I-ați dis calomniator, și acum nu i dați dreptul să se apere?

D. A. Holban. Dupe toate aceste, consiliul de avocați admite că din suma de 68 miș lei să se scadă toate daunele pe cari le a arătat D. Kogălniceanu fără nici un proces, și i dă un termen de nouă luni ca să dea ipotecă în fabrica sa de postav de la Neamtu pentru suma de 38 miș lei.

Consiliul de avocați recunosc bazele acestei transacțiuni dupe chiar cererea D-lui Kogălniceanu.

D. Kogălniceanu nu a plătit datoria în termenul de nouă luni care l'a cerut; prin urmare Statul este în drept să i ceară adă 68 miș franci cu procentele lor. Așa dăr vedeți că în privința tuturilor cifrelor puse aci am avut de basă acte autentice, dosare; prin urmare nu am calomniat pe nimeni și pe nedrept mi s'a dis că eu am spus inexactități în raport.

Acum, din punctul de vedere economic, cred că D-v. ar fi bine să luați în considerațiune soluțiunile ce v'am prezentat din partea comisiunii, soluțiunii cari sunt menite să înlesnesc pe arendașii aceia cari în adevăr sunt oameni serioși și vor să plătească, însă strimtorăți de o crasă comercială foarte apăsătoare, și loviți de ani se-

cetoși, decât i-ați strimtoră adă, parte ar putea plăti, dăr alții nu, și Statul nu ar putea realiza toți banii cari i se datorază, chiar decât ar vinde garanțiile acestor arendași.

Cred că soluțiunea ce vă prezentăm este de a împăca și în interesul Statului și al arendașilor cari sunt rui iați. Noi am lucrat cu deplină nepărtinire în această cestiune, căutând numai ca Statul să i ia banii de la diferiții arendași, și acesta pentru că unii ne având garanții suficiente, să le înlesnim plata datoriilor lor și tot odată și Statul să rămână mai bine garantat. În privința acesta cred că comisiunea și a îndeplinit datoria făcând ca Statul să ajungă a și încasa această însemnată creanță. Dăr mai mult de cât atât: Comisiunea a avut în vedere a face ca Statul să nu mai aibă remășițe și a cerut ca de aci înainte administrațiunea domeniilor să țină condiții de comptabilitate pe persoane, iar nu pe moși, cum se ține acum. Comptabilitatea pe care o propunem noi se va putea constata situațiunea fie-cărui period; se va vedea care este garanția fie-cărui arendaș, suma datorită, suma încasată, și pe lângă acestea, situațiunea să fiă făcută din șese în șese luni.

Dupe comptabilitatea de adă, decât voesci să afl cum stă fiă-care arendaș, trebuie să cauți printr-o sumă de dosare.

D. P. Ghica. Cer cuvântul pentru amânare.

D. A. Holban. De aci înainte comisiunea cere să se deschidă condiții pentru acei cari nu vor voi să profite de buna-voință ce le va arăta Camera, dându-le înlesnire la plata și timp, pentru ca să nu părăză creditul și să potă plăti Statului fără ca ei sa fie veninați. Pentru aceia dăr cari vor fi urmăriți și li se va vinde totul, am creșut că este bine să fie o condiție specială unde să fie ei trecuți și să nu mai fie primiți de acum înainte a fi arendași ai Statului; căci s'au vedut arendași de exemplu în 1871 rămând datorți câte 70,000 lei și venind apoi la 1875 să iea moși din noi și urcându-le încă la cifre colosale în scop de a face erași cum au făcut mai înainte. Acesta nu trebuie să mai fie tolerat. Cel care vine să iea moșia de la Stat să nu mai fie dator Statului de mai înainte.

D. P. Ghica. Cer cuvântul pentru amânare și am și o propunere.

D. președinte. D-lor, ni se pare că cestiunea de amânare nu potă să mai fie. S'a propus odată amânarea chiar de mine însumi, ca să se trimită la secțiunii proiectul; dăr Camera a votat contrariu; ceva mai mult, D. P. Ghica a depus aci la biuroș o propunere al cărei prim subscriptor este D. D. I. Ghica, care a vorbit deja și a cerut amânarea; Camera era n'a primit; prin urmare dorința D-lor este împlinită, amânarea s'a discutat, acum des-

baterea urmază asupra luării în considerațiune; vom pune la vot acesta, și deca Adunarea nu o va adopta, atunci de fel se face amânare.

D. P. Ghica. D-nul D. I. Ghica a vorbit pentru respingere, era propunerea mea este pentru amânare.

D. președinte. Dăr, s'a cerut și de mine însumi, cum v'am mai dis, amânarea și Camera nu a primit; acum nu potă să mai fie cestiune de amânare, căci așa cum voiți D-v. n'ar mai putea Camera să dezbătă un proiect de lege, căci s'ar veni neîncetat cu propuneri de amânare, pretinzând să aibă pre-cădere. Cu toate acestea eu pui la vot propunerea de amânare, adică de a da cuvântul D-lui P. Ghica asupra amânării.

Adunarea nu încuviințează.

D. P. Ghica. Constat că ați înlăturat regulamentul ca să mi faceți o injustiție.

D. președinte. Eu cred că am păstrat regulamentul, se u deca l'am călcat, dupe părerea D-tale, atunci l'am călcat cu unanimitatea Camerei. (Aplause)

Acum D. Danielopolu are cuvântul.

D. G. Danieloanu. D-lor, neapărat că ideea de a găsi o combinațiune care să potă veni în ajutor la interesele arendașilor cât și la acelea ale fiscului, neapărat că această idee însine nu potă găsi un singur contradictor în această Adunare. Cu toate acestea nu este destul ca numai să se emită o idee că trebuie să se facă ceva în interesul arendașilor și al Statului; dăr trebuie ca prin acea idee să se atingă în practică și scopul ce ea și propune; căci numai atunci se potă dice că o lege este bună, când dă efectele ce se așteptă de la dănsa. Se potă, D-lor, că o idee să aibă un scop foarte bun, dăr când e vorba să se aplice acea idee, scopul acela să nu l potă atinge cu nici un chip; și tocmai acesta mi se pare că este caracterul acestei legi, care nu vine nici în ajutorul arendașilor, nici în folosul Statului. De aceea, pentru considerantele ce voiți avea onore a desvolta, vă declar de pe acum că sunt în contra luării în considerațiune a acestui proiect de lege.

În adevăr, D-lor, credeți D-v. că, ori care ar fi categoria de arendași, fie acei cari sunt datorți până la 1870 inclusiv, fie acei cari sunt datorți de la 1870 înainte, credeți D-v. că acești arendași, în crisa în care se găsesce astă-zi țera, ar putea fi în stare să dumeră de odată 50 % din ceia ce datoresce? Credeți că e cel puțin o parțiune de arendași destul de însemnată, de exemplu o pătrime, sau o treime care să potă plăti? Eu cred că nu sunt nici a deca parte. Iată dar că cel d'întăiu articol din această lege e fundat pe o idee eronată, cu totul nepactică, și care e cu totul imposibilă de a se realiza în situațiunea financiară în care este țera astă-zi, nu numai de către arendași,

dar de către ori care alte persoane cari ar avea datorii de plătit.

Dar să mergem și mai departe. Să cere pentru arendași cari sunt datorii până la 1870, ca nu numai să aibă atâtea parale peste trei săptămâni, sau fie chiar și peste trei luni, ca să numere 50 % din ceea ce dătoresc, dar li se cere să dea pentru rest cautions Statului în ipotecă sau în efecte publice garantate de Stat. Dar dacă ar avea arendașii atâta bani ca să plătescă 50 %, și efecte publice ca să depună ca garanție, ar fi omenii cei mai fericiți. Apoi unde sunt acei oameni cari să aibă astăzi, sau peste trei săptămâni, bani ca să numere 50 % și tot udată efecte publice ca să depună garanție pentru rest? Eă vă asigur că nu veți găsi în aceste condițiuni nici a deca parte din arendași! Iată dar că art. I este fundat pe nisip, iar nu pe realitatea lucrurilor; iată dar că el nu este nici în interesul arendașilor, nici în interesul Statului, pentru cuvântul că nu se va găsi nici un arendaș care să fie în aceste condițiuni. Cu alte cuvinte, ce diceți D-v. arendașilor? Le diceți: Vă faceți concesiuni, dar pe care nimeni nu le veți putea îndeplini; și rezultatul final va fi că Statul se va găsi silit să vadă pe nimic garanțiile depuse de arendași, și cu modul acesta nici Statul nu va câștiga nimic, nici arendașilor nu li se va face nici uă ușurare. Iată ce dice art. din lege:

Art. 1. Statul acordă tutulor arendașilor săi, pentru plata de rămășițe datorite până la 1875 inclusiv, un termen de cincisău ani, sub condițiunile următoare:

a) Toți arendașii datorii Statului până la 1870 inclusiv vor plăti îndată 50 % din totă datoria, compuse din capete și procente, calculate până în ziua promulgării legii, acestea; asemenea vor completa sau vor constitui garanții în ipotecă sau în efecte publice privilegiate de Stat, pentru asigurarea restului sumelor datorite până la plata lor integrală;

b) Toți arendașii datorii Statului de la 1870 până la 1875 inclusiv, vor plăti 25 % din totă datoria lor și vor da garanții sub condițiile și în conformitate cu prescripțiunile de la lit. a;

c) Toți arendașii cari au luat în arenda prin licitațiune publică moșiile Statului pe periodul de la 1876—86, vor beneficia de condițiunile reformate ale periodului 1877—87; dacă vor achita cășturile ce dătoresc pe anul 1876 și dacă vor completa garanțiile lor în conformitate cu contractele lor. Cu adăogire că, prin excepțiune, pentru anul acesta, plata căștului de la 15 Ianuarie 1876 se va face, fără procent, la 15 Decembrie viitor.

Apoi vă asigur că nici jumătate din arendași nu vor putea da nici 25 %; și mai cu seamă acei cari au fost nenorociți în perioda de secetă a anilor de la 1870

până la 1875, nu vor putea da 20 %, ne cunșă să mai depună și garanții în ipotecă sau efecte publice garantate de Stat. Iată dar, că acest art. nu face decât nimic în starea noastră financiară de astăzi.

Maș este, D-lor, un art. care are de scop a asimila pe arendașii din perioda de la 1863 la 1868, cu condițiunile arendașilor de la 1870 la 1876. Acesta e singurul art. din acest proiect de lege ce ar putea fi discutat. Apoi ia să vedem acesta e scopul legiuitorului? Acesta e ideia numai care a trebuit să domine în facerea acestei legi, de a asimila condițiunile unor arendași cu condițiunile altor arendași? Acesta e pétra filosofală ce căutăm noi pentru a veni în folosul Statului și al arendașilor? (aplause) Apoi atunci trebuia, în loc de proiect de lege pentru a veni în ajutorul arendașilor și în folosul Statului, să diceți: proiect de lege pentru asimilarea condițiunilor unor arendași cu condițiunile altor arendași (ilaritate). Comisiunea, în loc să ne aducă un proiect de lege economic și folositor atât financelor țerei cât și arendașilor, ne aduce uă asimilare de condițiuni, lucru ce după mine nici nu merită să ne ocupe timpul. Iată dar, D-lor, că nici acest art. nu are ver un folos, ver uă utilitate practică.

Ce mai rămâne acuma? Rămâne niscecesiuni de detaliu, adică cum să se plătescă dobândile, cum să se verse acei 25 sau 50 %, cum să se împartă moșiile, cum să se țină un Grundbuch și un Personenbuch, va să dică vorbă multă pentru nimic (mare ilaritate). Ni se aduce un raport care nu conține alt de cât uă lungă listă de persoanele cari dătoresc Statului, și pentru cari ni se propune asimilare de condițiuni. Iată tot ce conține acest proiect de lege cari vine să ne ia timpul cu discursuri ca ale D-lui D. Pruncu și cu răspunsuri ca ale D. raportator, în loc să ne ocupe cu considerațiunile economice și să ne arate motivele și avantajele raționale pentru cari ar trebui să admitem această lege.

Pentru aceste cuvinte, D-lor, vă rog să nu luați în considerațiune acest proiect și să regulați a se numi uă nouă comisiune specială care să se ocupe în un mod realmente economic, iar nu personal, de interesele arendașilor și a le financiarilor țerei, și care comisiune se găsescă un mijloc mai meritor de cât acest propus prin proiectul de față, cari nu a avut alt efect de cât de a costa pe țară două zile de discuțiune, și prin urmare de două ori câte 300 galbeni pe zi. (aplause numeroase)

Voc. Inchiderea discuțiunii.

D. președinte. Inainte de a puna la vot inchiderea discuțiunii, are cuvântul D. președinte al consiliului.

D. I. C. Brătianu, președintele consiliului. D-lor, Camera, în urma unei petițiuni ce a primit de la arendași, a nu-

mit uă comisiune care să caute ce mijloc ar putea Camera să acorde arendașilor pentru plata rămășițelor, așa în cât nici interesul Statului să nu fie lesat, iar pe d'altă parte și clasa arendașilor să fie ușurată, și s'a dis că comisiunea va fi asistată în lucrarea ei și de ministrul de finance.

Dupe ce comisiunea și-a terminat lucrarea, având la dispozițiunea sa pe administrațiunea domeniilor, când a fost să și formuleze propunerile sale, m'a chemat și pe mine spre a mi le arăta. Eă am primit acele propunerii, afără de una singură, care era privitoare la plata primului cășt; eă nu am înțeles în modul comisiunii, ca trimestrul întâiu să se plătescă la Aprilie; eă am înțeles că căștiul de la 15 Aprilie să se plătescă la 15 Octombrie și cel de la Octombrie, la 15 Decembrie; căci alt-fel totă comptabilitatea ar fi încurcată, din cauză că unii uă plătit întreaga sumă, alții pe jumătate și alții pe sfert. Dar faptul este același, că i păsim să plătescă un cășt mai târziu, adică eă în loc ca toate cășturile să fie plătite la 15 Aprilie, să fie plătite la 15 Decembrie. Când onor. comisiune mi-a arătat propunerile sale și onor. raportator mi-a citit raportul, eă în mod amical am făcut observațiunile mele și am dis că acest raport, pe cari l admir în forma lui literară, precum și în principiile lui generale, acest raport, menținut ast-fel are să provoce discuțiuni foarte animate. și că, în loc să facă un serviciu, are să ne încurce mai rău. Asemenea am dis că în privința datornicilor Statului, fiind-că n'a fost uă comptabilitate regulată, are să fie uă mulțime de inexactități în acele cifre, și ar trebui uă lucrare de mai multe luni pentru a putea face bilanțul regulat al fiecărui arendaș de la 1863 până astăzi. Ca să dați argumentațiunei D-v. uă basă de fapte positive și precise, ar trebui ca cifrele ce veți cita să nu dea loc la cea mai mică contestare. Am făcut și alte observațiuni, am dis că raportul e prea sever pentru administrațiunile trecute și chiar pentru guvernul trecut, fiind-că s'a dis că administrațiunile trecute într'adins au pus condițiuni de asemenea natură, ca să arunce uă rețea asupra acestei părți a societății românești pentru scopul de a ține de pâr uă majoritate.

Acastă acuzare eă nu o înțeleg.

D-lor, trebuie să fim drepti cu toți și chiar cu adversarii noștri. Sciți că administrațiunile preceleate au trecut prin uă mulțime de faze una mai nenorocită de cât alta. A venit un om care atât prin capacitatea lui, cât și prin cunoștințele lui și prin amorea sa dea binele public, s'a consacrat administrațiunii domeniilor și a început să și da uă direcțiune, să uă facă să fie în interesul Statului și să nu mai fie pradă tutulor acelor cari vor voi să facă

rău. Acesta știți că a dat uă satisfacțiune atât de mare în cât acel domn, cari fusese judecător președinte și altele, și-a făcut un nume în totă țera, acesta este D. Calenderol.

D. Maniu. A fost un om sdravăn.

D. președinte al consiliului. Însă din nenorocire D-sa a trecut la curtea de casațiune.

Uă voce. Protestedă D. ministru justiției contra cuvântului de nenorocire.

D. președinte al consiliului. Eu vorbesc ca ministru de finance, și pentru ministerul meu a fost uă nenorocire că D. Calenderu s'a dus de la domenie. În locul D-sale a venit un ténér foarte inteligent, foarte activ și cu un spirit de inițiativă care merge până la temeritate și pe care nu'l lasă să dormă lauri predecesorelui său, întocmai după cum pe Alexandru nu'l lasă să dormă lauri lui Achile. Acest domn, cu inteligența sa, cu cunoscințele sale teoretice foarte întinse, cu activitatea sa și cu uă trebuință de a face care de multe ori, în loc de a face devoră, a voit, cum a dis D. raportator, ca prin nisce condițiuni combinate în cabinetul său, să schimbe totă economia industriei agricole în țera noastră, fără însă să aibă experiența lucrului, fără să țină seamă de partea practică a cestiunii. Acesta a avut de rezultat că arendașii aceia care se ruinaseră mai înainte prin prețurile cele exagerate ce oferiseră la arendările precedente, când s'a vădit și în facia acelor condițiuni, s'a coalisat și administrațiunea domeniilor nu a mai putut să arendeze mai nici uă moșie. Când administrațiunea s'a vădit în facia unei situațiuni imposibile și când a vădit că în loc de lauri, ia uă răspundere care putea să sfărâme pe acei țineri, atunci a căutat expedientul ca să facă arendarea prin bună învoire. Ei, D-lor, în aceste arendări s'a făcut multe favoruri, multe abuzuri, fiind că uă dată ce pui pe om în pozițiune de a putea face abuzul, apoi ispita este aci și omul lesne alunecă. S'a făcut abuzuri, cari nu se pot contesta, fiind că sunt în dosarele anchetei care s'a făcut în privința miniștrilor dați în judecată. Dără încă uă dată dic, să blamăm abuzurile care s'a făcut, să blamăm că din dorința unui om de a face un bine a eșit cel mai mare rău pentru țera, dără să nu mergem mai departe, fiind că am fi nedrepti.

Ei, D-lor, cu toate că onor. D. Calenderu și a pus totă osteneala ca să lămurască situațiunea administrațiunii domeniilor, cu toate că administrații cari au venit după D-lui au căutat ca să pună uă ordine în comptabilitate, și cu toate că administrații actuali lucrează și și noapte, însă trebuie să trecă mult timp până când se va putea ajunge la rezultatul așteptat de țera. Rolul D-lui Calenderu a fost mai cu seamă în privința proceselor administrațiunii fiind că tot omul care voia să aibă parale

sau moșii făcea un proces Statului; meritul D-lui Calenderu a fost ca să curme uă dată asemenea fapte nenorocite. Administrații cari n'au mai avut nici timp nici cap ca să potă să se ocupe de reorganizare, fiind că a fost siliți să meargă prin țera ca să caute în regie sute de moșii, astfel în cât nu mai puteau să se ocupe de afacerile interioare și de a lămuri nisce socoteli care sunt de 20 de ani.

Acum, D-lor, în ceea ce privește lista, eu aș ruga pe D. raportator și pe Camera ca această listă să fie desființată, să nu se publice în *Monitor*, fiind că chiar după declarațiunea D-lui raportator, D-sa nu garantésă esactitatea listei, și administrațiunea domeniilor și mai puțin. Lista această, după chiar spusa D-lui raportator, cuprinde persoane care au rămas datore până la 1 Decembrie. Apoi, de unde scim noi că de la 1 Decembrie până astăzi nu au venit multe din acele persoane ca să și achite datoriile lor, astfel în cât această listă să nu mai fie esactă? Când un comerciant ar publica uă listă de debitorii săi și când în realitate mulți din acei debitori ar fi achitat datoriile lor, negreșit că acel comerciant ar face un act nedrept și s'ar expune la răspundere. Apoi, ceea ce nu poate face un particular nu cred că este permis să facă uă Camera. Așa dără dic că ar fi bine ca D. raportator să re-agă acea listă fiind că ar fi, nu numai uă greșală, dără chiar uă crimă din partea Camerei când ar manține uă listă despre care are convicțiunea că nu este esactă. (Aplause).

Onor. D. Danielănu a combătut, nu numai cu mult talent, dără și cu multă dreptate, măsurile care sunt propuse în acest raport, fiind că ele sunt departe de a răspunde la nevoile în care se află țera. Ministerul de finance a sequestrat atât averea cât și garanțiile tuturilor acestor debitori, și eu nu pot să nu le pun în vânzare averea și garanțiile lor, fiind că atunci voi fi acuzat că îi am păsuț și eu, adică m'am servit cu averea Statului ca să m' pot face partisan pentru a mă ține la putere; prin urmare eu sunt dator să execut contractele ad-literam și toate acestea averi, toate garanțiile am să le vând; căci deca până astăzi licitațiunile ce s'a făcut și au scăpat, vă încredinșez că mâna nu vor mai scăpa, voi fi silit să vând cu orice preț, fiind că D-v. știți că creditorul, deca nu i convine prețul licitațiunii, are dreptul să dea ceva mai mult și să facă să se adjucece asupra lui acele obiecte puse în vânzare. Astfel vom procede și noi și vom face ca aceste averi să se adjucece pe seama Statului.

Dără s'a dis să scăpăm cel puțin pe acei cari nu sunt încă înecați de tot; căci pe cel înecat nu poate să-l mai scape nici Dumnezeu, de atât numai dără pe lumea cea-laltă, și fiind că nu sunt toți înecați, și deca vom întinde uă scândură de scă-

pare unora și ar putea să scape, eu socotesc că este bine să facem ce-va pentru aceștia căci moșiile și garanțiile acelor cari sunt debitori ai Statului, sunt puse toate în vânzare, fără distincțiune, și peste cinci șese zile au să se vândă, și au să se vândă nu numai ale acelor înecați, dără și ale acelor cari poate sunt genați de timpul acesta rău, și nu pot să plătescă de uă cam dată suma întregă. Eu însă cât pentru mine nu pot să fac nici uă amânare fără voia proprietarului, și deca nu mulți, cel puțin câți-va dintr'insii ar putea să plătescă în termen de două luni 50 la sută și ar putea să găsească uă garanție pentru rest.

Uă voce. Sunt puțin aceia.

D. președinte al consiliului. Cel puțin pe acei puțin cari nu sunt încă înecați să-i scăpăm prin acest remediu, și eu vă spun drept că mai cu seamă acei cu 25 la sută vor fi scăpați prin acest mijloc, căci vor putea să găsească bani.

Uă voce. N'au de unde să găsească.

Voci. Ba pot să găsească.

D. președinte al consiliului. Vedeți, D-lor, D. Schina dice că nu pot să se găsească și alte voci autorizate, dic că vor găsi.

D. Schina. Sunt rari aceia.

D. președinte al consiliului. Apoi cel puțin pe acei rari să-i scăpăm, ca să arate Statul că pe cât a putut le a venit în ajutor.

Acum, D-lor, viu la modificările condițiunilor din contract. S'a făcut alusiune că în comisiune a predominat sentimentul de un interes mai deosebit pentru arendașii de dincolo de Milcov, și că în această din urmă categorie sunt mai mulți de dincolo de Milcov de cât de aici.

Ei, D-lor, știți de unde vine criza prezente? Vine de acolo că aci în Muntenia, în anii aceia buni 1867 și 1868, căci 1867 a fost pentru grâu, și 1868 a fost pentru porumb, în acești ani s'au urcat de uă dată prețurile așa de sus, în cât în câte-va luni s'au găsit omenii îmbogățiți pe cât nici nu a putut să le treacă prin mințe; și de aceea la licitațiunile ce s'au ținut în urmă au dat nisce prețuri nebune.

Dără din nenorocire la noi nu sunt fermieri ca în Franția; în Moldova tot se mai găsește, pentru că acolo și proprietarii și arendașii sunt cultivatori, de vreme ce la noi în Muntenia, sunt exploatatori; și de aceea la noi mulți arendași sunt cari dic: am pierdut tot capitalul, cu toate acestea merg înainte, pentru că poate se va schimba timpul, și apoi când vine la licitațiune, concuresă fără socotă, precum s'a făcut la 1868, când s'au luptat între dănișii atâta în cât au urcat arenda unui pogon până la un napoleon. Aci în Muntenia obicinuit pogonul să plătesce cu 10 sau 12 franci, și acei cari l rădicaș așa de sus nu și făcea bine calculul. Acesta a făcut că de uă

dată s'au stins atâți arendași, și astăzi am ajuns în extremitatea cea altă, că cine s'a ars cu laptele suflă și în iaurt.

În 1875, când s'au dat din nou moșiile în arendă, mulți din arendași, în vederea condițiilor care s'au pus, au mai scăzut prețul și administrația domeniilor, vândând prețurile foarte scăzute, nu a voit să aprobe licitațiile. În Moldova s'a întâmplat tot așa, însă din alte cauze, căci acolo de la deschiderea circulației drumului de fer, grânele au obținut o valoare mult mai mare, și prin urmare și prețul moșiilor s'a urcat, mai cu seamă în unele localități. Această a făcut pe arendași de acolo să facă ceea ce au făcut și cei de dincoace de Milcov, și cu toate că condițiile ce li se impunea erau foarte grele, ei au dat prețuri enorme și astăzi nu mai pot să plătescă, sunt și ei ruinați. La început arendașii, cu toate că condițiile erau grele, însă nu se prea uita la ele, fiindcă diceau că sunt numai pe chârtie, negreșit obicinuiți cu ceea ce a fost la noi cam tradițional așa putea dice de a nu prea se ține seamă de obligațiunile contractate, și fără să se gândescă că poate va veni o administrație care să ți silescă a se ține de acele condiții. Apoi pe lângă aceasta au mai venit și acești ani răi din urmă și ast-fel arendașii au deschis astăzi ochii, și vedând că țera, dupe atâtea pagube și suferințe, este hotărâtă a cere să se administreze mai bine averea ei și a nu se mai face concesii, favorii și păsuirii, s'au speriat cu toții, atât cei de aici cât și cei de dincolo de Milcov, și nu au mai venit la licitații.

Dacă era-și, D-lor, să ne întrebăm, este oare în interesul Statului ca să ruineze și pe arendașii aceia care au luat moși în anul 1875, cum s'a ruinat aceia care le luaseră în anul 1871? Eu cred că nu; căci vedeți ce consecințe a avut ruinarea arendașilor; rezultatul a fost că nici proprietarii, nici Statul nu a mai putut să arendese, și de aci a rezultat un deficit însemnat în veniturile proprietății, în veniturile Statului, precum și în veniturile proprietarilor particulari. Vedeți de ră, că nu numai o clasă a societății s'a ruinat, de ră și Statul păgubese. Dacă noi vom executa condițiile din contracte ad-literam, precum de exemplu, facerea planului economic...

Uă voce. Li se dă 10 ani pentru acesta.

D. președinte al consiliului. Arendarea în adevăr e pe 10 ani, de ră aceste condiții trebuie să le execute mai din vreme, căci deca le va lăsa pentru anul din urmă, cum ai să-l mai apuci atunci? Ast-fel este partea cea mai mare de condiții pe care pot să le împlinescă arendașii, de ră sunt și de acele care în condițiile în care se află azi țera românească nu pot să fie executate în totă întregimea lor. Apoi ce păgubese Statul dacă va scote din contract acele condiții, acele clause, care nu pot să fie executate, fără să ruineze pe arendași

și fără ca Statul să ajungă la ceva bun?

D. A. Holban. Să mi dai voie să vă întrerupt. 150 de moși sunt arenduite cu contracte vechi aci, și 150 dincolo; prin urmare vedeți că nu este nici o deosebire; sunt de o potrivă și dincoace și dincolo de Milcov.

Voc. Nu reclamă nimeni pentru acesta.

D. I. C. Brătianu, președintele consiliului. Aceia care nu au reclamat s'au bine încredințat că sau nu și-au dat seama de consecințele acelor condiții, sau au avut alte credințe de cum putem avea noi, crezând că acest avânt, spre o mai bună și mai onestă administrație a averii publice, are să fie ca o suflare trecătoare. Numai așa se poate înțelege tăcerea lor.

Uă voce. Avem o propunere.

D. președinte al consiliului. Nu e trebuință de nici o propunere, fiind că nu ne va duce la nici un rezultat. Negreșit că această lucrare, după cum chiar membrii comisiunii au declarat-o, nu este un ce perfect, din cauza scurtului timp ce comisiunea a avut la dispozițiunea sa. Pentru aceasta însă, eu nu cred că ar trebui s'o respingem, ci s'o trămitem din nou în studiul comisiunii; fiind că nu este bine se mănuim pe acei care suferă și să-i facem să credă că Adunarea este indiferentă la păsurile lor.

Eu am cerut a se discuta această lege, fiind că tot sperăm că Senatul se va complectă; de ră acum ved că aceasta e peste putință. Se vede că împrejurările sau necesitățile particulare, au făcut pe D-nii senatorii să arate nevoile țării; căci nu numai acest proiect, de ră mai multe altele, de o importanță mult mai mare pentru regularea financelor țării, așteaptă votul Senatului, care, din nenorocire, de câte-va zile nu mai este în număr ca să potă lucra. De aceea vă rog să dați din nou cesțiunea în studiu tot al acestei comisiunii, că până la viitoarea convocare a Corpurilor Legiuitoare, să ne prezinte un nou raport; e o cât pentru raportul acesta, așa ruga pe D. președinte să scotă dintr'ensul lista de persoane care...

D. președinte. Acea listă nu se va publica fiind că nu face parte din raport ci e numai o anexă.

Voc. Da, da, să nu se publice.

D. președinte. Acum, D-lor, vă anunț că D. Sihlănu vă rog să bine-voiți ați primi demisiunea de vice-președinte, cu care l-ați onorat.

D. președinte al consiliului; I. C. Brătianu. D-lor, fiind că ori ce lucrare ați mai face D-văstră, ar trebui să rămână la dosar până la deschiderea Corpurilor Legiuitoare în sesiunea viitoare fiind că cred, ce și D-văstră sunteți grăbiți a vă întor- că în familiile D-văstră și fiind că și pe Stat în nevoile în care se află, l'ar costa prea mult prelungirea sesiunii Adunării pentru lucrări care nu sunt neapărat ur-

gente; de aceea eu, cu consentimentul D-v., voiți anuncia mâne închiderea sesiunii.

Voc. Ad.

D. I. C. Brătianu, președintele consiliului. Adă nu pot fiind că nu am adus mesagiul; de ră mâne l voiți aduce.

Voc. Prea bine.

Sedința se ridică la 5 și jumătate ore, anunciindu-se cea următoare pe a doua zi, 23 Martie, 1877.

Sedința de la 23 Martie, 1877.

Președenția D-lui președinte C. A. Roseti, asistat de D-nii secretari, I. Carabătescu, I. Lătescu și M. Burilianu.

Sedința se deschide la 2 ore după amiază.

D. I. Docan, ministrul lucrărilor publice, dă cetire următorului mesagiu domnesc:

Domnilor deputați,

Ați fost convocați în două sesiuni consecutive spre a vă ocupa de chestiuni vitale a căror soluție nu mai îngăduia întârziere.

Chestiunile financiare, echilibrarea bugetului prin reducerea până la ultima limită posibilă a cheltuielilor și prin sporirea veniturilor într'un mod cât mai puțin simțitor pentru contribuabili, se arătau în capul lucrărilor parlamentare, ca opera cea mai grea și din toate punctele de vedere cea mai anevoie de realizat.

Ați dat probă, D-lor deputați, în severșirea acestei opere, atât de o deciziune nestrămutată, cât și de o abnegațiune de vederi personale și de partidă, ce nu mă îndoieste că vor fi prețuite de națiunea întregă și vă vor atrage recunoștința ei.

Complicările afacerilor politice din Orient, care puteau să amenințe interesele țării noastre reclamau din partea representațiunii naționale o atențiune ageră și o îngrijire patriotică, spre a păstra României o pozițiune demnă și o atitudine corectă în ori-ce eventualitate.

Ați tratat, D-lor deputați, chestiunile care ne priveau, cu un simț curat românesc și în acelaș timp cu un tact politic, care a rădicat prestigiul națiunii în afară și a preservat demnitatea ei contra oricărei atingeri.

În mijlocul preocupărilor, pe care politica esteriură le făceau să nască, și din cauza laborioșei și spinosei sarcini de a aduce o ameliorațiune situațiunii noastre financiare, mai multe proiecte de legi pentru reformele cerute imperios în legislațiunea noastră, au ramas încă neresolvate. Chestiunile ce ele tratăse sunt însă de natură a cere un studiu aprofundat, și trebuințele publice, pe care acele proiecte sunt menite să le satisfacă, nu vor avea o potă de cât să câștige din timpul de studiu ce vă rămâne acum până la sesiunea viitoare.

Sunt fericit, D-lor deputați, a constata zelul și patriotismul luminat, cu care ați condus lucrările parlamentare în aceste din urmă sesiuni, pentru realizarea principiilor de ordine în finanțe și de întărire națională.

În baza art. 95 din Constituțiune, declar sesiunea legislativă închisă, rugând pe Dumnezeu să vă aibă în a Sa sântă pază. (Aplause.)

CAROL.

Președintele consiliului de ministri, ministru de interne și ad-interim la finanțe, I. C. Brătianu.

Ministru agriculturii, comerțului și lucrărilor publice, I. Docșa.

Ministru de resbel, colonel G. Slăniceanu.
Ministru cultelor și al instrucțiunii publice, G. Chița.

Ministru afacerilor străine, N. Ionescu.

Ministru justiției, I. Câmpineanu.

No. 672. 1877, Martie 23.

D. președinte. Bine-voiți a primi, D-lor deputați, spreasiunea simțimentelor mele de grațitudine pentru concursul ce ați bine-voit a-mi da în tot timpul lucrărilor noastre.

„Acum, urându-vă a merge cu bine în mijlocul alegătorilor D-v., să strigăm împreună :

„Trăiască Principele Carol! Trăiască națiunea română! (Aplause prelungite și unanime.

ANUNCIURI MINISTERIALE

MINISTERUL DE INTERNE

Fiind că prețul rezultat la licitația ținută în ziua de 25 ale curentei luni Aprilie, pentru înființarea a două casane de aramă trebuincioase la penitenciarul Bucovăț, a fost mare, se va ține altă licitație în ziua de 18 ale viitoare luni Măi, tot în condițiunile publicate în *Monitorul oficial*, No. 71, care se pot vedea de doritori și în cancelaria direcțiunii generale a penitenciarelor unde se va ține licitație.

D. prefect al județului Vaslui, prin raportul No. 3628 a comunicat dosirea din penitenciarul Dobrovățu a trei condamnați din care unul s'a ucis de soldați, unul greu rănit și al treilea numit George Căprioar din comuna Buhai, județul Dorohoi, de anii 30, statul mijlociu, părul, sprincenile castanii, ochii căprioar, fața brună, tuns și ras, fiind dosit, se invită autoritățile administrative și comunale ca, pentru prinderea lui și trimiterea la locul de unde a dosit să ia cele mai grabnice și serioase măsuri.

ANUNCIURI JUDICIARE

LICITAȚIUNI.

Corpul portăreilor, tribunalul Ilfov.

Pentru ziua de 6 Măi curent, s'a fixat de onor. tribunal Ilfov, secția III, a se vinde cu licitație pe piața Constantin-Vodă, averea mobilă a D-nei Alecsandrina Radu Mihael, pentru despăgubirea D-lui Cecilia D'Uxcu, se publică dără spre cunoștința tuturilor amatorilor, cu adăogire că deca nu se va putea termina în acea zi, se va continua cu vânderea și în zilele următoare.

No. 6,588. 1877, Aprilie 29.

CITAȚIUNI.

Tribunalul Ilfov, secția comercială.

Sunt convocați toți creditorii falimentului, N. O. Ionescu ca să se prezinte în pretoriul acestui tribunal, în zilele de 2, 3 și 4 Măi a. c. la orele 11 a. m. în persoană sau prin procuratori în regulă, cu toate actele de creanță și cu copii după deusele, spre verificarea lor.

No. 3905. 1877, Aprilie 25.

ESTRACTE DE DECISIUNI

Tribunalul Prahova, secția II.

Prin sentința acestui tribunal, No. 38, din 1877, dată asupra procesului de divorț, intentat de D-na Lina Ionésca, contra sociului său Ion Ionescu, pentru divorț, în virtutea legii admite cererea reclamantei Lina Ionésca, și prin consecință declară desființată căsătoria dintre numita cu soțul său Ion Ionescu ca ne mai având rațiunea a esista.

Acastă sentință se pronunță în prima instanță, fiind supusă apelului la onor. curte apelativă în termenul prevădut de art. 316 și 318 din pr. civ., și opoziție la acest tribunal.

Prin sentința corecțională No. 1.299, pronunțată de acest tribunal, în audiența de la 16 Noembre 1876, i s'a respins opoziția ce a făcut contra sentinței corecționale No. 1.118, din 1875, care au fost condamnați indivizii George Ion Zamfir, Ion Zamfir și Zamfir Tuguiu, la închisore corecțională pe termen de 3 luni fiecare și amendă în profitul Statului câte lei noi 50 fiecare, pentru că au furat lemne din pădurea Statului eforiei Orângului-Botu.

Tribunalul publică despre această lege le acordă dreptul de apel, conform legii.

— Prin sentința corecțională No. 211, pronunțată de acest tribunal, în sedința de la 10 Februarie 1876, condamnându-se individa Efrosina Anton, la închisore corecțională pe termen de oă lună de zile și despăgubire civilă lei vechi 50, pentru faptul de lovire, conform art. 238-codul penal.

Tribunalul publică despre această lege acordă dreptul de opoziție și apel, conform art. 183, 195—200 pr. penală.

— D. Costantin Chomnu l'eda, din comuna Fintesci, județul Busu, actualmente cu domiciliul necunoscut, prin sentința cu No. 311, pronunțată de acest tribunal, în baza art. 308 din codul penal, a suferi închisore pe timp de 7 luni și despăgubire civilă lei noi 500, pentru faptul că a furat un cal de la P. Iocim.

I se comunică de această și cu deslășire că, legea v'a acordat dreptul de opoziție și apel contra acei sentințe în termenile prescise de art. 183, 195—200, din pr. penală.

No. 9,605. 1877, Martie 4.

— D. Petrache Zaharia, fost cu domiciliul în Ploesci, suburbea Sf. Voevodă, actualmente necunoscut, prin sentința No. 319, pronunțată de acest tribunal, în audiența de la 5 Martie, este condamnat, în baza art. 318, 50 și 51 din codul penal, a suferi închisore pe timp de 15 zile pentru faptul că a'ți furat oă pungă cu 5 franci și bani 70.

Vi se comunică de această, și cu deslășire că legea v'a acordat dreptul de opoziție și apel contra acei sentințe, în termenile prescise de art. 183, 195—200 din pr. penală.

No. 9,607. 1877, Martie 4.

Consiliul de disciplină al avocaților din districtul Dâmbovița.

Consiliul, prin jurnalul său cu No. 33 de la 26 Aprilie, admitând între stagieri avocați, pe D. Dimitrie Iancovici, publică această spre generală cunoștință.

No. 35. 1877, Aprilie

Societatea Crucea Roșie din România.

Comitetul central

Se face cunoscut D-lor doctori, farmaciști, studenți în medicină, și D-nelor cari au bine voit a se înscrie pentru a servi în ambulanța societății, gă alegerea personalului despre care s'a publicat prin jurnalul *Românul* de joi 28, și *Monitorul oficial* de Vineri 29 curent, se va face în ziua de Duminică 1 Măi la orele 3 p. m.

CURSUL BUCURESCI
PRIMA CASĂ DE SCHIMB

LA
BURSA

No. 68. Strada Lipscani. No. 68.

29/11 Mai 1877.

	Cump.	vënd.
Obligațiunii rur. fără cup.	70 1/2	71 1/2
" domeniile cu	68	69
" funciare rur.	68	69
" " urb.	52	53
" 300 l. casa pens.	95	100
Imprum. municipal	63	64
" cu prime București	16	17
(bilete de 20 lei)		
(500 l.) Societat. Dacia	200	210
(100 l.) " România	45	50

Isac M. Levy.

CURSUL VIENEI

Vienna, 9 Mai (st. n.) 1877

Metalice.	57	75
Renta hârtie	63	90
Naționale	70	20
Lose	106	75
Acțiunile băncii	767	—
Credituri	135	70
London	129	50
Obligațiuni rurale ungare	72	—
" temeșvar	69	25
" transilvane	68	75
" croate	fechet	—
Argint în mărfuri	113	30
Ducatul	6	10
Napoleonul	10	36
Marc 100	63	65

BIBLIOGRAFIE

A eșit de sub presă romanul *Vrăjitoarea roșie* sau *Mortă și viată*, de *Xavier de Montépin*, traducțiune de *St. P. Bureghela*, 3 volume mari în 8° de 54 côle. Prețul a tustrele volumele 9 franci.

Se mai află devândere puține exemplare din romanul *Misterele Indiei*, 3 volume mari în 8°, de același autor, prețul 8 franci.

A se adresa: în Galați la administrațiunea ziarului *Vocea Covurluiului*; în București, la librăria Socec & comp. frați Ioanițiu & Comp. și Graeve & Comp: în Iași, la librăria Dim. Daniel; în Craiova, la librăriile frați Samitea și Aron Zviebel; în Ploesci, la librăria G. Kârjean; în Brăila, la librăria Unirea; în Bérlad, la D. M. Barbu, comerciant; în Turnu-Măgurele, la librăria Tomșa.

A eșit de sub presă: *Indice Bibliografice*, al cărților publicate românești, în România sau de Români în anii: 1874, 1875 și 1876.

Hartele fieși căruia district cu statistica limitele plășilor și chiar numărul locuitorilor arătat la fieși care comună, se găsește numai la mine, cu preciful scăduț numai de 5 lei noui. Se vor cere prin trimiteră preciful de către toate școlile din țără care sunt ordonate de înaltul guvern al imposita pentru școlari județeni din clasa a doua.

Locotenent-colonel

D. Papasoglu.

Calea Văcărești No. 151.

P. S. Afară de districtele Vâlcea, Romanai, Ialomița, Brăila și Busuiuc, cari sunt epuizate.

A eșit de sub tipar:

POESII

de

N. Scurtescu

Un volum în 8°, coprindeând mai multe ode, balade, elegii, fabule etc.

Se află de vândere la librăriile D-lor Socec & Comp., Szölösy și Graeve & Comp., cu prețul de două lei noui exemplarul.

A eșit de sub tipar și se vinde la librăriile din București, un volum frumos în 8° de 14 côle:

N. SCURTESCU

TEATRU

REEA SILVIA—DESPOT-VODA

(Ediția II-a)

Preciful 2 lei.

A eșit de sub presă a 5-a edițiune:

CATECHISMUL

DREPTULUI ADMINISTRATIV ROMÂN

și

MANUAL DE HIGIENA PRIVATĂ

opul autorizat, conform noului program, de onor. minister al instrucțiunii publice.

Se află de vândere la toate librăriile și la la tipografia Curți, Pasagiul-Român, No. 12, cu preciful de 55 bani.

CARTE

Cele mai esacte carte ale teatrului resbelului cu Turcia, lucrate în Glogau (Silesia) de D. F. Handtke, și reprezentând România, Dobrogea și Bulgaria; aprobate și găsite ca cele mai conșciincose pentru Turcia Europeană, chér de către primul jurnal militar din Germania, (Militairwochenblatt) pe Scara (1: 600,000), se recomandă publicului doritor d'a urmări diferitele fase ale resbelului.

A eșit de sub tipar romanul:

FRATII CORSICANI

de Alexandru Dumas, traducțiune de Al. D. Iarcu. preciful 1 franc. In București la toate librăriile; Iași la librăria Daniel Galați, Nebuneli; Craiova, Lazăr; Ploesci, Cârjan.

ANUNCIURI PARTICULARE

Sindicatul lichidator al falimentului Dimitrie A. Mărgineanu, din Giurgiu.

La 18 Mai 1877, orele 11 de dimineță fiind ziua fixată a se vinde prin licitație, în total sau în parte, marfa de marchitanie, ferărie și giamuri, a falitului Dimitrie A. Mărgineanu din Giurgiu, se face cunoscut doritorilor de a uă cumpăra, să se prezinte a concura în arătata zi, în localul prăvălii falitului din centru pieți.

Informațiunii se pot lua în orî-ce zi de la sindicat.

Epitropia seminarului Nifon Mitropolitul.

La 17 Mai viitor, se va ține licitațiune la cancelaria acestei epitropii pentru vânderea a 140 chile porumb (cu aproximație) aflat pe moșia Chiașna, din recolta anului trecut 1876, amatorii se vor prezenta în arătata zi, de la orele 12—4 p. m., spre a concura, fiind însoții de cuvenitele garanții. Condițiunile se pot vedea în orî-ce zi de lucru la cancelaria epitropiei, strada Filaret, No. 2, unde se va ține și licitația. No. 77. 1877, Aprilie 25. (3—3)

Vânderea prin mezat public a usinei Săcietații de Stearinărie și Săpunărie Română, din Galați.

Vânderea prin mezat public a acestei usine, care a fost anunțată pentru ziua de 19 Aprilie (1 Mai trecut), neputând avea loc din cauza lipsei de concurenți, a fost amânata la 18 (30) Iunie viitor, ziua în care va avea loc, în localul usinei în Galați, la 11 ore dimineța, cu condițiunile deja anunțate.

D-nii acționarilor categoriei a sunt informați tot-d'odată că uă nouă repartițiune de 2 și jumătate (2 1/2) la % asupra valorii acțiunilor este la dispoziția D-lor, pe lângă banca României din Galați, contra prezentării certificatelor care le a fost eliberate fa schi bu acțiunilor ce au depus cu ocaziunea primei repartițiuni.

Comitetul lichidator al acționarilor categoria a, a Societații de Stearinărie și Săpunărie Română din Galați.

(2—3sue).

DE INCHIRIAT, cu precieri moderate, apartamente, prăvălie și localul ce 'l ocupă „Banca de Bucuresci“ în palatul „Dacia“, precum și un apartament în fosta casă Resch din fața teatrului național.

Informațiuni la direcțiunea societăți „Dacia“.

DE INCHIRIAT, pentru termenul de 1 pêne la 5 ani, Hotelu-Manu, din calea Mogoșoăei, vis-a-vis de grădina Episcopiei.

Informațiuni la Societatea financiară a României, strada Dómei.

De arendat, moșia Mataraoa, din districtul Ilfov plasa Mostiște, de la 23 Aprilie 1878; doritori, se vor adresa la proprietarul ei Cost. Athanasiu, strada Lipscani, Hanu-cu-Tei, No. 22.

STABILAMENTU THERMAL

VICHY

(Francia, departament de l'Allier)
 PROPRIETATE A STATULUI FRANCESC
 Administrațiunea : Paris, 22, boul. Montmartre

TIMPULU BAILORU
La Stabilimentulu de la Vichy, unul din cele mai bine insalate ale Europei, se găsesc Băi și Dușe de totu felulu de specii pentru tratarea boliloru de stomacu, de ficatu, ale bașciei, nisipu, diabete, guttu, pētra, etc.

De la 15 mai la 15 septembrie, în tóte dilele : Theatru, Concerte și Casino. — Musică în Parcu. — Cabinete de citire. — Salon rezervatú Damelorú. Salóne de jocuri, de con-vorbire și de Billiarde.

NOTE CAILE FERATE CONDUUCU LA VICHY

De arendat, moșia Uria, cu pădurea după dēnsa din districtul Oltu, plasa Șerbănesci, fosta proprietate a repausatulu P. Manolescu; doritori se vor adresa la actualul proprietar, Vasile A. Zottescu, în Bucuresci, suburbia Batiștea, strada Minerva, No. 12. (2-3d)

De inchiriat sau de vëndere, imobilul din urbea Mizil, fosta proprietate a D-lui Matache Dache. Doritori se vor adresa în Bucuresci, la D-lui C. I. Zamfirescu, vis-a-vis de grădina Sf. Gheorghe. (4-10)

Moșia Gomoșei, din districtul Buséu plasa Cămpulu, este de arendat de la Sf. Gheorghe 1878, doritori se pot adresa prin scrisóre, D-lui Theodor Balș, Mihăileni, Moldova. (5-1sj.)

SOCIETATEA GENERALA DE ASIGURARE „ROMANIA“

BUCURESCI SI IASI.

Pêne în dīoa de 4 Maiú st. n., termenul fixat de art. 59 din statute pentru depunerea acțiunilor, aú fost depuse numai 3414 acțiuni.

Acest număr fiind insuficient, conform art. 60, pentru ca adunarea generală să pótă lua verí uă decisiune valabilă, consiliul de administrațiune, a amănat întrunirea adunărei generale pentru dīoa de $\frac{22 \text{ Maiú}}{3 \text{ Iunie}}$ 1877, 3 ore p. m.

Ordinea dīlei a desbaterilor adunărei generale rămâne acea deja publicată.

D-nii acționari sunt rugați a depune acțiunile D-lor la casa societătei, pêne în dīoa de 14 (76) Maiú 1877, orele 4 post-meridiane.

CONSILIUL DE ADMINISTRATIUNE.